

School of Theology at Claremont

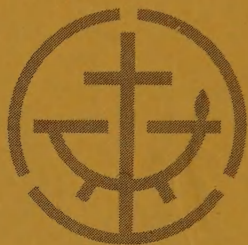
1001 1427787

PROEVE
VAN
LEERREDENEN

VAN WIJLEN

REV. C. WABEKE

FRED LOCKLEY
RARE WESTERN BOOKS
4227 S. E. Stark St.
PORTLAND, ORE.

Theology Library

SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT

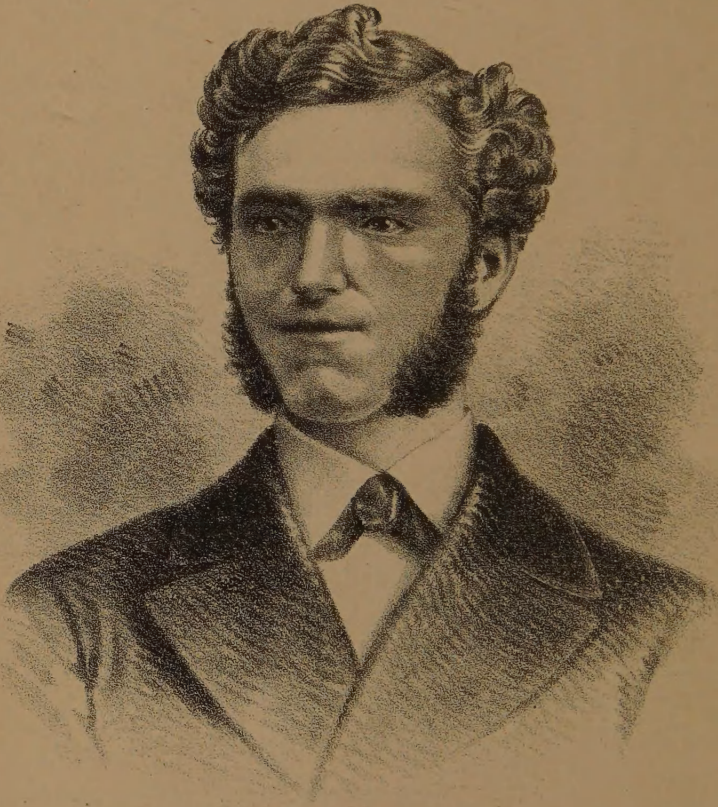
California

From the library
of

Professor Leland H. Carlson

~~295~~
150

Heland N. Carlson

Rev. Le Wabere

BX
9527
W3
97

PROEVE VAN
LEERREDENEN

VAN WIJLEN

CORNELIUS WABEKE,

*In leven leeraar der Holl. Ger. Gemeente,
te Marion, N. Y.*

Uitgegeven onder Redactie van HENRY E. DOSKER.

GRAND RAPIDS, MICH.
D. J. DOORNINK.
1880.

Theology Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT
California

JOHANNES 5 : 35. "Hij was een brandende en lichtende kaars,
en gijlieden hebt u voor eenen korten tijd in zijn
licht willen verheugen."

INLEIDING.

Door de Weduwe verzocht om het opzicht over de uitgave van deze leerredenen van mijnen nu zaligen vriend op mij te nemen, heb ik niet durven weigeren.

In elk dezer predikatiën straalt het warme, ernstige hart van den schrijver door. Hij had maar *een* doel—zielen te winnen. Niet in spitsvondige textverklaringen verdiept hij zich. Zijn practische geest zoekt in Gods Woord terstond naar datgene, dat met ernst kan worden toegepast aan de harten van verloren gaande zielen.

Op verzoek der overgeblevene betrekkingen werd ook zijn afscheidswoord aan dezen bundel toegevoegd. Het is geschreven met een stervende hand en in den ernst der eeuwigheid.

God zegene deze zwakke poging om den indruk van het korte werk van Rev. Cornelius Wabeke levend te houden in veler harten, opdat hij nog overtuigend spreke tot zondaren, ook nadat hij gestorven is.

HENRY E. DOSKER.

EBENEZER, SEPT. 27, 1880.

IN MEMORIAM.

Nog zie ik hem staan—de warmhartige vriend, de getrouwe en ernstige Christen; die in den korten tijd, in het vluchtig uur zijnes levens, met zijne macht deed, wat zijne hand te doen vondt voor Christus. Gevraagd om een levensschets van hem te schrijven, durfde ik niet weigeren. Maar wat zal ik zeggen?—Is het waar, wat iemand heden tot mij zeide, dat Cornelius Wabeke “te jong was om een levensgeschiedenis te hebben”? Gemeten met de maat des menschen, moge het waarheid schijnen; niet zoo, waar dat leven beschouwd wordt van het standpunt der eeuwigheid. Wij spreken van zulke dooden,—als hij en anderen,—als verwelkende bloemknoppen, als stervend op den dorpel des levens.

Wij richten op hunne graven misschien een afgeknotten zuil op, als een beeld van een te vroeg verbroken bestaan; of beitelen een geknakte lelie op hunne grafzerken. En toch wij steunen zoo een naakte leugen. Bij God bestaat zoo iets als—“te vroeg,” of “onafgedaan”—niet. Cornelius Wabeke heeft een levensgeschiedenis. Zij moge ons kort toeschijnen, het schrift bijna onleesbaar zijn voor ons; wie weet hoeveel God op die enkele bladzijden heeft saamgedrongen? De eeuwigheid zal het verklaren.

Onze geliefde broeder werd den 2den Juni, 1854, te Zeeland, Michigan, geboren. Zijne ouders waren—Jan Wabeke en Martina Geerling.—Dat waren bange maar toch ook blijde dagen voor de nederzetting. De eeuwenheugende wouden hoorden waarschijnlijk meer dankbaar Psalmgezang en geloovig bidden, dan de ruischende velden en lachende weiden thans doen. Wij vreezen soms dat groei in genade, en in stoffelijken voorspoed geen gelijken tred hielden. Cornelius was een “Zoon des gebeds.” Vaak placht zijn vrome vader, als hij hem dansen liet op zijn knie, tot hem te zeggen—“jongen als God wil, zal jij nog dominee worden.”—Zijn wensch werd vervuld, maar hij zag de vervulling niet. Het kind was naauwelijks 4 jaren oud, toen de vader, na een korte doch hevige ziekte, bezweek. De Weduwe trad twee jaren later, in 1860, weder in den echt met Christiaan Jabaai, die zich voor de kinderen een goed en Godvreezend vader betoonde.

Reeds in zijne prille jeugd schijnt God machtig gewerkt te hebben in het hart van onzen broeder. Hij was diep overtuigd van zonden, en van de verantwoordelijkheid door de verbondsvoorrechten op hem gelegd. Met eigen mond verhaalde hij mij eens van het lijden, den strijd en de stille worstelingen met God, die zijne kindsche dagen kenmerkten. Hij was ongetwijfeld een bekeerd kind, toen hij op twaalfjarigen leeftijd, in het najaar van 1866, naar Holland ging, om daar te beginnen met zijne studien. Van den eersten dag af, zoo zeide hij mij eens,—“ging ik naar school met het vaste plan om tot predikant opgeleid te worden.”—Hoe hij door zijne openhartigheid, door zijn innemend, vredelievend karakter, en vriendelijken inborst zich aanstonds aller vriendschap verwierf—weten zij, die met hem opgroeiden. Door zijn ijver en bedaardheid won hij van stonde aan het vertrouwen en de liefde zijner onderwijzers. In het najaar van 1870 begon hij de geregelde college course, en daar was het in het bijzonder dat hij de aandacht der professoren begon te trekken. Hoe hij door hen werd bemind, wat hoopvolle verwachting zij van hem koesterden,—getuigden de trillende stem en het betraand oog van Dr. Scott, en de warme woorden van Dr. Phellps, ter gelegenheid van zijne begrafenis, op dien somberen Februarij-dag in dit voorjaar.

In het najaar van 1873, werd ik het eerst met hem bekend. Hij woonde toen in een kamer in onze college met Rev. V. d. Ploeg, de getrouwe gezelschapgenoot van zijne studiejaren. Zij waren broeders, en verstonden elkaar volkomen. Ware niet de afstand, die hem van hier scheidt, het groote beletsel—*hij*, niet *ik* zou ongetwijfeld deze schets schrijven. Van bijzonderen aard was mijne eerste kennismaking met onzen overledenen broeder. Van dat eigen oogenblik was hij mij “een vriend die naauwer aankleeft dan een broeder.” Hij was de eerste, die als Gods middel werd gebruikt om een vlam aantewakkeren; die, sinds mijn kindsche jaren, door de verderfelijke invloeden van een geheel ongeloovige Europeesche omgeving, schier geheel was uitgebluscht. In zijn christelijken invloed op studenten van alle klassen was Cornelius Wakeke *geheel eenig in zijn soort*. Hem te hooren spreken, was hem, om zijns geloofs wille, te schatten en lieftehebben. Den 24sten Juni 1874, gradueerde hij in onze college te Holland. Dien zomer begon zich een eigenaardigen trek in de neiging van zijn hart te openbaren, die ongetwijfeld veel had te doen met zijn latere nooit uitgebluschte neiging tot het zendingswerk. Als Colporteur voor het Amerikaansch Bijbel- en traktaatgenootschap arbeidde

hij dien zomer in het Westen. Van huis tot huis gaande strooide hij zijn brood op alle wateren. Daar was het ongetwijfeld dat hij dat inzicht verkreeg in den aard en de macht der zonde, dat later hem tot de harten zijner hoorders deed spreken, niet als een vreemdeling maar als een ingeborene in het huis der ongerechtigheid.

Dat jaar echter openbaarden zich tevens reeds de eerste dreigingen van het verderf, dat straks zijne jeugdige krachten slopen zou. Hoe wel herinner ik mij, hoe ik hem, enkele dagen voor zijn vertrek naar het Westen, sprak; en de bezorgde uitdrukking van zijn gelaat, toen hij op zijne beide longen wijzende zeide:—Henry het is daarbinnen niet in orde”—Toen hij in het najaar terugkwam scheen de pijn, na geneeskundige behandeling, waarover hij, geloof ik, tegen niemand gesproken had, geweken te zijn. Helaas de vijand sluimerde slechts en was niet verdreven! Met nieuwen moed aanvaarde hij zijn werk in het najaar van 1874, toen hij als Theol. Student werd ingeschreven. Wij, die hem kennen, weten dat het geen vleitaal was van Dr. Scott; toen hij, bij zijne begrafenis, zeide:—“Ik herinner mij geen student, die meer gewetenszaak maakte van zijn werk, dan onze overledene jeugdige broeder”—Voor al in de beide laatste jaren van zijn studenten leven werd hij een macht in ons midden. Zijn woord en wandel waren in zoo treffende harmonie. Hij sprak wat hij meende, en sprak met ernst. Wat zouden onze bidvergaderingen, elken Dingsdag avond, geweest zijn zonder Wabeke? Nog zie ik hem met tranend, vlamvend oog, vol van den diepsten ernst, blijkbaar vol van liefde tot Jezus, spreken tot ons, worstelend bidden voor ons. Was ooit mensch machtiger in het gebruik van dat geestelijke magnetisme, dat harten aantrekt en overtuigt en boeit, dan hij? Daar was de kracht van Cornelius Wabeke! In de gemeenten was hij niet zoo bekend als onder ons, en het is niet te veel gezegd—dat een onzer meest belovende jonge leeraren, op dat eenzaam kerkhof aan den Noord-Hollandschen weg, rust.—In de groote opwekking van 1876—77, die onder Gods zegen van Hope College is uitgegaan, was hij een der vurigste werkers. In onze studenten-bidstonden, in de kamers van studenten, in de woningen der burgers, bovenal in onze groote bijeenkomsten in de 1e en 3e kerk was hij een der leiders. In dat werk was hij onuitputtelijk; dat was zijn leven. Niemand, die onze nieuwjaars-bidstonden toen heeft bijgewoond, zal lichtelijk den ernst en drang kunnen vergeten, waarmede hij sprak en pleitte met God.

Tot dusverre was zijn levenspad tamelijk effen geweest, maar de

stormen paktten zich reeds samen. Nooit zullen wij denken aan den 29sten Maart 1877, zonder ons de vreeselijke schokking te herinneren, dien dag in het huis van Mr. Jabaai, tweegebracht. John, de volwassene zoon, de algemeen om zijn oprecht christelijken wandel geachte jongeling, was plotseling op onverklaarbare wijze weggerukt. Het *hoe* en *wat* van die zaak zal de groote dag openbaren. Wee den kortzichtigen mensch, die een haastig, beslist vonnis velt! Dat sterven schokte onzen broeder diep. Meer dan velen vermoeden. Het werd een vuurproef voor zijn geloof en hoop en liefde.

Naauwelijks begon de wonde te heelen of de tweede slag daalde. Christiaan Jabaai, de geliefde pleegvader, werd den 7den Mei 1877, na een zeer kort lijden weggerukt. Een derde slag was de verbreking van zijn lievelingsplan—het Evangelie aan de heidenen te brengen.—De Board had geen middelen om hem uitzendend. Met een betraand oog, treurende over de twee zware verliezen in de ouderlijke woning geleden, gaf hij al zijne wenschen op, met een stamelend—“Uw wil geschiede.”—Twee gemeenten begeerden hier zijn dienst. De eene East Orange, in het Westen; de andere Marion, in het Oosten. Het beroep van de laatstgenoemde gemeente werd biddend aangenomen.

Den 27sten Juni 1877, was hij aan het einde van zijn studentenleven gekomen. Hoe blijde was hij dien dag. Hoe dankbaar aan God voor zijne hulp en trouw hem bewezen. Met wat ongekende vreugde zag hij de toekomst te gemoet. Hoe dankbaar en blijde was hij den 17den Juli 1877, toen hij Miss Lizzie Dijkstra te Grand Rapids voor het altaar voerde. Het scheen alsof de zon weer doorbrak, na zooveel storm en somberheid. Met zijne jeugdige gade nam hij afscheid van de zijnen, en kwam den 3den Augustus in zijn arbeidsveld aan. Daar werkte hij eerst een paar maanden, eer hij door de Klassis kon worden onderzocht. Zijn examen voor ordening had den 16den October te East-Williamson plaats en den 14den November 1877, werd hij plechtig in zijne gemeente bevestigd.

Vijf-en-tachtig malen had hij als student de woorden des levens gesproken, en hier en daar is nog iets van den zoeten geur van die ernstige woorden overgebleven.

Thans sprak hij voor de eerste maal als geordend leeraar, naar aanleiding van Hand. 5 : 20, “Gaaf henen en staat en spreekt in den tempel tot het volk al de woorden dezes levens.”

Hoe hij zijn werk, zijne gemeente, de jeugd van Marion lief had; getuigen de brieven, die ik in dien tijd van hem ontving. In zijn

gemeentelijk werk was hij getrouw. Door zangschool en catechisaties trachtte hij de harten der jeugdigen te winnen. In de winter vakantie van 1878 zocht ik hem in zijne gemeente. Onvergetelijk blijven de weken daar doorgebracht! In die vakantie stortte God Zijn geest uit over Marion. Hoe dankte ik den Heere juist op zulk een tijd, bij mijn lieven vriend te mogen zijn. Hij was onvermoeid in zijn werk. Zijn huis was "een huis des gebeds." Nooit verliet hij zijne woning, om zich naar God's huis te begeven, zonder eerst zijne knie-en gebogen te hebben. Biddend ging hij kerkwaarts en keerde zoo natuurlijk meestal dankend huiswaarts.

Waren er lijdenden, of twijfelenden, of bekommerden; gij kondt er zeker van zijn, dat hij zich, geroepen, nooit zou laten wachten. Hij ontzag niets. Door het gure weder van voor- en najaar, zoo schadelijk in dat deel van N. Y. Staat, heen; bearbeide hij getrouw zijne uitgestrekte gemeente. *En dat werd zijn dood.* In November 1878 begon hij te sukkelen. Den 10den November staat op zijn preeklijst aangeteekend als—"sick."—Niets meer. Maar dat *eene* woord meende veel voor zijne vrienden. Omstreeks dien tijd schreef hij mij een brief vol van de donkerste vermoedens betreffende de toekomst. Een week later predikte hij weder over 2 Cor. 13 : 5. "Onderzoekt u zelve of gij in het geloof zijt, beproeft u zelve." En 's avonds schreef hij in zijn memorandum: "Nov. 17. Ik word weer verwaardigd, na een korte maar dreigende krankheid, om Gods huis binnen te gaan om een voorbereidings-predikatie te houden. Ik gevoel er niet door verzwakt of geschaad, ofschoon het tegen den uitdrukkelijken raad mijner geneesheeren was. Hoe wel past mij de stem der dankzegging heden avond. "—Den 24sten schrijft hij:—heden avondmaal, heerlijke dag."—En sedert dien tijd worstelde hij voort. "Vaak—schreef hij mij,—predik ik 's Zondags onder een brandende koorts, hoelang zal het duren kunnen?"—De gedachtenloop zijner predikatie wordt steeds ernstiger. Hij gevoelt, blijkens zijn journaal, dat de dag ten avond neigt. Onder die laatste predikatie vinden wij onderwerpen als deze: "—De oogst voorbijgegaan—waarde der ziel—verkleefdheid aan de aarde—Christus te volgen—verplichting tot waakzaamheid—vreugde der engelen—het gekrookte riet—etc." En dat ging zoo voort tot den 1sten Juni, toen hij blijkens zijn "Pastoral Record" voor de laatste maal predikte over Joh. 15 : 26 "de komende trooster." Hij kon niet meer! Aanstonds zocht hij een der meest beroemde geneesheeren op, die hem elke poging tot prediken onvoor-

waardelijk verbod, en in zijn toestand onmiddelijk donker inzag. Zoo worstelde hij voort tot den 3den Juli 1879. Op raad der geneesheeren moest hij den frisschen zeewind van den Oceaan inademen, en de zeebaden gebruiken. Dat was een aandoenlijke ure, toen hij zijne moeder, die bij hem was in dien tijd, en zijne teer geliefde gade, en een kind, weinig meer dan een maand oud, moest achterlaten om *alleen* te gaan lijden. En hij leedt daar *alleen* eenige weken. Zijne krachten namen af en, zooals hij toen zeide; hij keerde naar M. terug, om bij de zijnen te sterven.

Nog een laatste redmiddel deed zich op. De lucht van zijn eigen Michigan zou hem goed doen. Hij kwam dan ook tot het besluit afscheid te nemen van zijne gemeente en herwaarts te komen. O hoe gaarne had hij een laatste woord willen *spreken* tot dat volk. Hij arne, naauwelijks sterk genoeg om te staan! Hij *schreef* een afscheidspreek. Die preek is een getuigenis van zijne liefde, en tevens van zijne uitgeputte krachten. Geschreven bij tusschenpozen, naarmate zijne krachten hem toelieten; met bevende hand, en hier en daar natgemaakt met zijne tranen, zijn die bladzijden *alleen* de verkondigers van de levensgeschiedenis van dien man. Zijn text was Deut. 30 : 19. "Ik neem heden tegen U. tot getuigen den hemel en de aarde: het leven en den dood heb ik u voorgesteld, den zegen en den vloek! Kiest dan het leven, opdat gij levet, gij en uw zaad."

En toen kwam misschien de aandoenlijkste dag in het gemeentelijk leven van Marion.

Den 19den October 1879 werd Ds. Wabeke de kerk binnengeleid. Hij zat op een leuningstoel op de platform, waar hij meer dan 160 malen had gestaan om te prediken. En daar had hij naauwelijks de krachten toe. Zijn afscheidswoord werd door een ouderling *voorgelezen*. De gemeente was diep bewogen. En geen wonder! Zij had Cornelius Wabeke leeren lief hebben om zijnes werks wille. Het was geen scheiden voor een tijd, maar—het gelaat van den leeraar predikte het—het was een scheiden *voor immer*. Zij zouden elkaar niet weerzien, eer zij elkaar voor den rechterstoel van Christus zouden aantreffen. Uitgeput van krachten verliet hij Marion, den 23sten October. In den korten tijd zijner bediening waren een 45tal leden aan de gemeente van Marion toegevoegd, waarvan 25 meestal jongelieden, door belijdenis hunnes geloofs. De rest weten wij. Hoe hij naar huis kwam, hoe hij naar N.-Holland vertrok en daar langzamerhand gesloopt werd,—wij waren er getuigen van. Daar bezocht ik hem.

Hoe veranderd ! En toch hij geloofde en zweeg Gode. Hooger stegen de wateren, killer werd de vloed. Op hope tegen hope leefde hij nog enkele weken voort ; die hem zagen wisten wat het einde moest zijn. En dat einde kwam. Den 22sten Februarij 1880 blies hij zachtkens den adem uit. Zijne laatste woorden waren—"Lizzie, we will meet in heaven."—Daarheen is hij gegaan. Zijne werken volgen hem. God helpe ons dat wij, die hem kenden en konden waardeeren, hem niet mogen vergeten !

Hij arbeidde maar kort. Toch zijn werk was afgedaan. Zijn strijd was niet van langen duur, zijn zegepraal toch volkomen. God loont niet naar den langen werktijd maar naar de volkomene overgave Zijner dienaren. De grievende teleurstellingen des levens vonden in hem hunne verpersoonlijking. De volkomene macht des geloofs, in hem hare bezegeling. De onwrikbare beloften Gods, in hem hunne vervulling. Cornelius Wabeke leefde en geloofde, en zal niet sterven in der eeuwigheid. Daarboven leeft hij voort in de sfeer der volmaaktheid, hier beneden leeft hij voort in het zalig nadenken van de velen, die hem kenden, en in Christus teeder liefhadden. Zijne asch ruste in vrede tot den morgen der opstanding !

PROEVE VAN LEERREDENEN.

EVANGELIE-NOODIGING.

MATHEUS 11 : 28.

“Komt herwaarts tot mij allen die vermoeid en belast zijt en ik zal u rust geven.”

“Nooit heeft een mensch alzoo gesproken, gelijk deze mensch,” werd eens van Jezus gezegd. Het waren de dienaars, die door de overpriesters en Farizeën gezonden waren om Jezus te grijpen, die dit ten antwoord gaven of de vraag:—“waarom hebt gij hem niet gebracht.” Het natuurlijk verstand dier menschen merkte te recht op dat er in de woorden van Jezus zulk eene wijsheid en gepastheid gevonden werden dat zij door de wijzen van *eenige* eeuw niet waren geëvenaard geworden. Er was iets bijzonders, iets treffends in die woorden, dat verbazing en bewondering deed ontstaan in de harten der toehoorders. Het was echter slechts eene *bloote* bewondering, welke die menschen kenmerkte. Het kon dan ook niet wel iets anders dan eene verstandelijke en oppervlakkige bewondering zijn, want zij verstonden op verre na niet de diepe en rijke meening van de woorden, die Jezus sprak. Zij waren nog in groote onkunde omtrent zijn persoon, zijn karakter, zijn werk. Ze konden daarom de woorden van Jezus niet recht waardeeren. Met duizendmaal meer reden mag daarom wel het christelijk hart dat, door Gods Geest verlicht, de kracht en beteekenis van Jezus woorden wat beter verstaat, hetzelfde uitroepen: “Nooit heeft een mensch alzoo gesproken gelijk deze mensch. Die woorden van den Heere Jezus hoe gaarne hadden we er wat meer van! Hoe welkom en dierbaar voor het christen hart zijn zij, die ons in den Bijbel neergeschreven

zijn. De gansche Bijbel is van groote waarde voor ons, maar toch de woorden van Jezus zijn de paarden des Bijbels. En waarom? Niet alleen om dat zij zoo wijs, zoo doelmatig, zoo ingrijpend menigmaal zijn; maar vooral en bovenal omdat zij ons zulk een inzicht geven in het liefderijk hart van Christus. We beminnen die woorden niet alleen omdat er eene wijsheid, meerder dan die van Salomo in doorstraalt, maar meer omdat er een peellooze stroom van menschen-liefde doorvloeit.

Lees de woorden, die Jezus gesproken heeft, en hoe sterk wordt niet de waarheid van zijn eigen gezegde gestaafd: "Ik ben niet gekomen om der menschen zielen te verderven maar te behouden." Hetzij hij woorden van onderwijzing of van vermaning sprak, hetzij hij zijne zoekende discipelen, of de nieuwsgierige schare, of de geveinsde Farizëen toesprak, overal blinkt dat *eene goddelijk heilige* doel uit om menschen-zielen te redden.

Zoo doordrongen van dit *eene* doel was het hart van Jezus, dat Hij zich somtijds niet in kalme woorden kon uitdrukken, maar losbrak in een uitroep van goddelijke liefde. Jezus was volkomen in zijn *verstand* overtuigd van het doel zijner zending en van zijn werk, maar in hoevele der woorden van Jezus wordt het niet openbaar dat de redding van den mensch voor hem eene zaak was die zeer naauw aan *zijn hart* lag. Zoo vol van medelijden met den ellendigen mensch was het hart van Jezus, en zoo verlangend en begeerig was hij om den mensch van de bittere gevolgen zijner zonde te redden, dat Hij in de woorden van onzen text van zijn gewone spreekmanier afweek, en met betraande oogen en uitgestrekte armen zijn gemoed lucht gaf door uitteroepen: "Komt herwaarts tot mij allen," enz. Heerlijke uitnoodiging! Bodemlooze stroom van liefde, die er door vloeit! Nimmer nog is dit woord van Jezus ten volle verstaan. Nimmer nog is het gemoed van eenig schepsel zoo bewogen geweest met 's menschen ellende. Het is daarom ook maar gebrekkelijk, wanneer menschen van die liefde spreken. Het is slechts eene flauwe beschrijving,

die menschen tongen van zulk een woord, als dit is, kunnen geven.

De verstgevorderde Christen heeft nog nimmer de volle meening en kracht van deze uitnoodiging verstaan: "Komt herwaarts," enz. Niemand zal haar ooit in deze wereld volkomen leeren doorgronden. Daar zal de eeuwigheid voor gebruikt worden, en ze zal er ook wel toe noodig zijn. En toch het christenhart, schoon het nog maar luttel van zulk een woord verstaat, en den geest er van nog maar even heeft begonnen te kennen; gevoelt de uitnemende waarde van *dat weinige, dat* het er van verstaat. Mogen ook onze harten, mijne hoorders, iets van het dierbare en vertroostende van Jezus woord gevoelen in deze ure, terwijl wij trachten een oogenblik stil te staan bij deze liefelijke uitnoodiging des Heeren. Wij stellen ons ten doel om *in de eerste plaats te overwegen wie hier door Jezus uitgenoogigd worden. Ten tweeden de uitnoodiging zelve, en ten derden de belofte er aan verbonden.*

I.

Eerst dan aan wien deze uitnoodiging gerigt werd. Sommige uitleggers, en dat ook wel van dezulken, die, wat wetenschap en godsvrucht aangaat, niet ten achteren staan bij anderen, gelooven dat de woorden "vermoeiden en belasten" *algemeen* toegepast behooren te worden. Jezus bedoelde dus volgens hun gevoelen de gansche schare, die voor Hem stond en verder het gansche menschdom. Nu is het waar dat in een zekeren zin alle menschen gezegd kunnen worden vermoeid en belast te zijn en ook dat zij allen behoefte hebben aan rust. De dienst der zonde verwoest de ziel, put hare krachten uit. Elk mensch is beladen met een last van zonde, hoewel hij er menigwerf weinig of niets van gevoelt. En elk mensch heeft in de diepte van zijn ziel behoefte aan rust. Het komt ons echter voor dat Jezus niet zulke krachtige taal gebruikt zou hebben, indien hij alle menschen bedoeld had, want het is

toch niet in den eigenlijken zin des woords, dat allen *vermoeiden* kunnen genoemd worden. We gelooven daarom liever dat Jezus meening meer bepaald was; dat Hij hier niet bedoelt allen, die in den eenen of anderen zin des woords vermoeiden en belasten kunnen genoemd worden, maar *die zich in eene meerdere of mindere mate als vermoeiden en belasten en rusteloozen gevoelen*. We verstaan dan vooreerst door deze woorden de Joden, die belast waren door het onderhouden der ceremonieele wetten. Dat deze voor de Joden eene groote last waren laat zich wel begrijpen. Men leze ze slechts, en spoedig zal men overtuigd zijn dat de Apostel Petrus het vrij algemeen gevoelen der Joden uitdrukte, toen hij die wetten een last noemde, welke noch zij noch hunne vaders hadden kunnen dragen. Denk eens aan de onderscheiding van spijzen, aan de vele en moeilijke diensten, die zij verrichten moesten, als ze door iets onreins waren besmet geworden; aan de moeilijkheden en kosten verbonden aan het offeren, en aan hunne feestdagen. Voeg bij dit alles nog de overleveringen der wetgeleerden en Farizeën, die niet alleen talrijk en moeilijk waren, maar ook zeer stipt moesten worden onderhouden, en voorzeker het schijnt ons toe dat de vorm der Israëlietische godsdienst alles behalve aangenaam was. We gelooven echter niet dat Jezus hier bijzonder degenen bedoelt, voor wien de godsdienst slechts een uitwendige, kostelijke last was. Hij had hier meer bepaald, zoo niet geheel en al, die menschen onder Israel op het oog, voor wie het onderhouden der ceremonieele wetten niet alleen een lichaams- maar ook een zielelast was. Menschen die door pijnlijke ondervinding geleerd hadden dat het bloed van stieren en bokken onmogelijk menschenzonden kon afwassen. Menschen, die lichamelijk genot en vleeschelijke rust hadden opgegeven, in de verwachting dat ze zielrust zouden vinden en met wie het tot heden toe nog altijd maar teleurstelling op teleurstelling geweest was, en die daarom heilbegeerig uitzagen niet zoo zeer naar verlossing van de godsdienstige lasten en plechtigheden maar meer naar ver-

lossing van zonden. Jezus bedoelt hier menschen, die, wel is waar moede waren van de slavernij hunner wetgeleerden, maar toch met nog veel meer verlangen uitzagen naar de verlossing van de slavernij des duivels. In 't kort uitgedrukt het waren menschen, die min of meer in overtuiging van zonden leefden.

Jezus bedoelde echter dit woord voor meerderen dan slechts de Joden. Hij richtte dat woord tot *de vermoeiden en belasten* van *alle toekomstige eeuwen*; aan al degenen, die hunne zonden kennen als een last en voor wie de dienst dier zonde eene vermoeijng is. En voorzeker dezulken worden nu nog even als in Jezus' tijd in deze wereld gevonden. Droevig is het wel is waar dat de groote meerderheid der menschen zich weinig of niets bekommert omtrent den last der zonde, die op hunne schouderen rust; maar toch, Gode zij dank, daar zijn er die hem gevoelen en er onder gebukt gaan. De Geest des Heeren, die de wereld van zonde overtuigd is nog niet geheel en al geweken. Daar zijn menschen, die hunne zonden leeren kennen in het licht van Gods rechtvaardigheid en heiligheid, en zichzelf van wege die zonden de eeuwige straf waardig keuren. De taal huns harten is—"Mijn schuld is zwaar, maar uw vonnis Heere, gansch rechtvaardig." Dit gevoel van schuld verwekt *vrees* en *begeerte* naar verzoening.

Zij gevoelen dat de groote berg van zonde tusschen hen en God moet geslecht worden, ja dat de laatste penning voor die zonde moet betaald worden, zoo niet de donkere wolken van Gods toorn eenmaal over hen in een eeuwig oordeel zullen losbarsten. De eerste poging nu, welke zulk een ontwaakte ziel aanwendt, is om *zichzelf te redden*, voor *zijn eigen zonden te betalen*, *Gods gunst te verwerven door de zonde natelaten*, *een gebouw op te richten op den verrotten bodem van eigen deugd*, dat bestand zal zijn tegen de stormen van Gods oordeel. Maar de wind des Geestes werpt ook dat gebouw ter neder, en de ziel begint steeds meer en meer te gevoelen dat goede werken het helsche vuur niet kunnen blusschen, noch de hemelsche vreugde verwerven. En hoe langer zij streven om eene

eigen gerechtigheid, en het regt op het eeuwige leven te verkrijgen, hoe pijnlijker ze steeds leeren gevoelen dat de zonde gelijk een zuurdeesem de gansche ziel heeft doortrokken en bezoedeld. Hee meer zij Gods wet trachten te onderhouden, des te meer vertoont die wet zich in al hare uitgebreidheid en geestelijke meening. Hun toestand wordt steeds rustelloozer. Ze gevoelen zich hulpeloos. Zij weten het—mensen kunnen niet redden, zij kunnen zichzelf niet redden, en toch zonder iets te doen, zullen ze ook niet in den hemel komen.

O wat angsten worden niet menigmaal in zulke harten gevoeld, wat worden er niet zuchten geslaakt en tranen gestort, wat getuigt somtijds niet menige slapeloze nacht van een diep gepeins over hun verloren toestand! Hun toestand is gelijk die welke een onzer Hollandsche dichters beschrijft wanneer hij zegt:

“Mijn hart is rusteloos meer dan de popelblaren.

Meer dan aan 't oeverstrand het ritselende riet.

Meer dan het woest geklots der felbewogen baren.

De bladers vallen af; God doet de zee bedaren;

Mijn hart, mijn hart alleen, bedaart Zijne Almacht niet.”

En mogen we niet vertrouwen M. H., dat er in deze vergadering op dezen dag zijn, die deze taal de hunne kunnen maken? Zijn er dezulken niet, die naar verlossing van zonden uitzien? Die moede geworden zijn van den dienst der wereld en van zichzelf? Die al eenigen tijd, ja wellicht al eenige jaren, hebben gebeden, gewerkt en gezocht naar ziele rust? Let wel, de vraag van Jezus is niet of gij al uwe zonden, in al hunne vervoeielijkheid, hebt leeren kennen; ook zelfs niet of gij juist zulk een diep inzicht hebt in uw schuld en inwendig berderf als uw buurman of uwe buurvrouw gehad heeft. Maar, “kent gij uw ongerechtigheid, dat gij tegen den Heere uwen God hebt overtreden?” Gevoelt ge droefheid over uwe zonden, niet omdat die zonden u schade berokkenen, maar omdat zij overtredingen zijn van de heilige wet uws Gods? Hebt ge in alle eerlijkheid berouw dat gij God hebt be-

leedigd en verlangt ge om van onder het bewind uwer zielsvijanden te komen, die u tot heden toe nog altijd hebben bedrogen? Dan zijt *gij* een van die, tot wie Jezus dit woord richtte. Grijpt dan moed! Duizende woorden en uitnoodigingen hebt ge wellicht al gehoord en opgevolgd, en zij hebben u zoo jammerlijk misleid, maar *hier*, bedrukte ziel, komt een woord van Hem, die niet liegen kan. De medicijnmeesters der wereld aan wien gij, tot heden toe, de genezing uwer zielekwaal hebt toevertrouwd, hebben die kwaal slechts verergerd. Maar nog zijt gij niet buiten hope. Er is een medicijnmeester, die uw kwaal ten volle verstaat en u zijne diensten aanbiedt. Hij heeft een medicijn dat, zoo ge het gebruikt, het ware leven aan uwe ziel zal teruggeven. Dat woord van Jezus heeft nog nooit iemand teleurgesteld, want toen Hij het sprak wist Hij waarvan Hij betuigde, en eer toch zullen hemel en aarde voorbijgaan, dan dat Jezus ontrouw worden zal. Vraagt ge wat dat woord is, we zullen trachten deze vraag met elkander te beantwoorden, wanneer wij in de tweede plaats letten op de uitnoodiging zelve.

II.

“Kom herwaarts tot mij.” Wat bedoelde Jezus met deze woorden? Zeker niet een lichamelijk komen tot Hem. Dat toch zou niets baten. En dan zou ook deze uitnoodiging voor ons van geen waarde zijn. Zij moet dus figuurlijk opgevat worden. Volgens eene spreekwijze, gebruikelijk in het Nieuwe Testament, moet men hier door het komen tot Jezus verstaan: *in Hem te gelooven*. Op een zekere plaats zegt Jezus: “die tot Mij komt zal nimmermeer hongeren,” en Hij geeft ons de zin dezer woorden in het volgende vers, waar Hij zegt: “die in Mij geloofd zal nimmermeer dorsten.” Op een andere plaats klaagt Jezus dat de Joden niet in Hem wilden *gelooven*, en kort daarna zegt Hij ongetwijfeld hetzelfde bedoelende: “gij wilt tot Mij niet *komen* opdat gij het leven hebt.” Er wordt dus *geloof* vereischt in Jezus’ persoon en werk. De zondaar wordt op-

gewekt tot eene volkomene en gewillige overgave van zichzelf als zondaar aan Jezus Christus als zijn eenigen en volkomen Zaligmaker. Jezus, zeiden we, noodigt menschen uit tot Hem te komen juist zooals zij zijn, *als zondaren*. Hij zegt niet eerst tot de "vermoeiden en belasten:" 'rust eerst wat, werpt wat van dien last van uwe schouderen en komt dan tot Mij, opdat Ik het overige er afneme;' maar Zijn woord is eenvoudig: Komt komt met al uwe zonden want—"al waren ze als scharlaken, ze zullen worden gelijk sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol." Dit is welligt een der moeilijkste lessen, welke Jezus zondaren te leeren geeft. Zij is geheel in strijd met de beginselen en begeerten van onze booze hoogmoedige natuur. Zoo de ziel een duizendste gedeelte harer zaligheid door levenslangen arbeid of veel gelds verdienen kon, zij zou het gaarne willen doen. Liever wil ze haar leven lang slavenarbeid verrichten, dan zich vernederen om, als een kind een liefde-geschenk uit 's vaders hand te ontvangen. En toch, zoo dit geen ondervinding wordt bij den zondaar, is er voor hem geen redding. Jezus wil ons redden, maar Hij wil het ook alleen, en geheel en al doen. En niet alleen is dit Jezus' wil maar, in den aard der zaak, *kan* het ook niet anders. Gehoorzaamheid aan God's wet is immers niets minder dan 's menschen dure plicht en hoe zou zij dan toch voor verleden zonden kunnen betalen. Ga ik morgen naar een winkel en betaal ik daar de schuld die ik maak op dien dag, dan betaal ik daardoor nog niet voor de schuld, die ik verleden week gemaakt heb. Goede werken kunnen ook het hart niet reinigen en verlossen van de kracht der zonde. Giet zooveel emmers zoet water in een zoute bron, als ge wilt, zij zal toch nooit iets anders dan zout water opwellen. Er komt geen nieuw en ander leven in de ziel, geen beginsel dat naar God alleen uitgaat, en God's eer alleen beoelt; voor dat men zich aan Christus overgeeft. En al is nu die weg van zalig te worden, als een arme zondaar, aan 's menschen zijde moeilijk, al kost het veel strijd om zichzelf van

zijn hoogmoed en zijne geliefkoosde denkbeelden los te rukken, en als een hulpeloos kind aan Jezus' voeten te gaan zitten; zoo is hij toch aan de zijde God's zoo volkomen, en ruim, en gemakkelijk, als de liefde van dien God ze heeft kunnen maken. "Waarom hij ook volkomenlijk kan zalig maken, allen, die door Hem tot God gaan." De zondaar moge niets kunnen verdienen, al zijne gerechtigheid moge zijn als een wegwerpelijk kleed, de gerechtigheid van Christus is voldoende. Alle menschen mogen genoodzaakt zijn om uitroepen: "In zonde ben ik geboren, en elken dag maak ik mij den naam van zondaar zoo *dubbel waardig*;" toch wandelde op deze aarde eens een mensch die zeggen kon: "wie uwer overtuigt mij van zonde." Alle hoop op een eeuwig leven moge aan 's menschen zijde afgesneden zijn, eens werd op deze aarde de stem gehoord, en ze klinkt nog: "Ik ben het leven, en die in Mij gelooft zal leven al ware hij ook gestorven." De taal des zondaars moge blijven: "waarmede zal ik den Heere tegenkomen en mij bukken voor den hoogen God. Zou de Heere een welgevallen hebben aan duizenden van rammen; aan tienduizenden van oliebekken? Zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding; de vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel?" Het evangelie geeft hem het rustgevend antwoord: "de Zoon des menschen is gekomen om Zijne ziel te geven tot een rantsoen voor velen." Het is alsof Jezus die rustelooze harten der Israeliten toeriep: zie in mij al de teekenen van den Messias, van wien uw eigen profeet geschreven heeft; "want Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheid is Hij verbrijzeld." En zie dan door het geloof op Mij en mijn offer, en uw last zal van uwe schouderen vallen. En is het niet alsof die Jezus voor ons staat, met doorboorde handen en voeten, en ons in gulden letteren de woorden te lezen geeft: "Het is volbracht, zondaar zie en leef!"

"Ik ben in de wereld gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren is." Geloof slechts, zondaar, dat ik de

waarheid spreek. Ik biede u verlossing van zonde en het eeuwig leven uit genade aan. Neem die genade kinderlijk en ootmoedig aan. Vertrouw uw ziel geheel en al aan Mij. Laat Mijn heilig leven uwe gerechtigheid voor God uitmaken. Laat Mijn lijden en sterven de grond zijn, waarop uwe ziel rust. O, zondaar, wijk niet verder van Mij, de eenige hoop uws levens, af. Ga, toch niet verder voort met een last, waaronder gij voor eeuwig moet bezwijken. Deze wijde wereld van Noord tot Zuid heeft voor u geen enkele rustplaats. Uw ziel is van goddelijken oorsprong, en kan in niets anders dan in dien God haar rustpunt vinden. 'Mijn bloed reinigt, reinigt van alle zonden.'—'Die in den Zoon gelooft heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis.' Ziet hier beloften die rusten op gronden hechter, dan die der eeuwig berges, onwankelbaar als de oneindige trouw des Eeuwigen. Ziet hier beloften voor u. "Komt, vermoeide zielen, komt."

Hoe ruim, hoe gemakkelijk, hoe kort de weg welke Jezus ons aanwijst om te bewandelen. Slechts *een* stap om tot Jezus te komen. Hoe jammer dat wij er gewoonlijk zulk een *langen* weg van willen maken. Hoe betreuenswaardig dat velen zooveel bijpaden inslaan, en jaren lang soms om Jezus heen wandelen, voor dat ze dien enkelen stap doen willen. Insteede van zich van den last te ontslaan, wandelt men er al zuchtende jaren meé voort, en we werpen nog steeds doornen voor onze eigen voeten. Men loopt met Bunjan's reizende pelgrim niet eenmaal maar soms wel duizendmalen in den poel mistrouwen, voor dat men het woord gelooft van Hem, die niet liegen kan. Velen torschen den last hunner zonde van hunne kindsheid af tot dat ze grijs geworden zijn. Velen maken den weg naar Jezus ontzettend lang. En zou dit 's Heeren wil kunnen zijn? Al *worden* er velen zalig langs zulk een langen moeilijken weg, al behaagt het den Geest Gods in Zijne vrijmachtige werkingen, om eenige menschen niet tot Christus te brengen, alvorens zij jaren lang bange worstelingen hebben doorstaan; zou men daaruit mogen be-

sluiten dat het ons vrijstaat om zelf dien weg des geloofs zoo hard en moeilijk te maken, als maar immer mogelijk is? Zou het Jezus' begeerte zijn om 50 of 60 jaren te roepen: "Komt, zondaars, komt," terwijl in al dien tijd, die zondaars Zijne liefde blijven miskennen en Zijne welmeenende uitnoodiging blijven mistrouwen? O, neen, we kunnen het niet gelooven. De stem van Jezus is: "Komt nu, op dit oogenblik, want alle dingen zijn *nu* gereed, *nu* is het de welaangename tijd, de dag van zaligheid." Neen, eerder moet men zich verwonderen over de verdraagzaamheid van Jezus' liefde. Ons verstand feilt in de poging om de liefde Christi te bevatten, welke jaren lang miskend, afgewezen, vertreden kan worden, en dan toch nog, na zulk eene schandelijke bejegening, zulke menschen uit de diepte hunner ellende redt. O, wonder, dat die uitgestrekte armen nimmer moede worden! O, wonder, dat die liefde-stem niet in een stem des oordeels verandert! Onbegrensd geduld van onzen Heiland! Onbegrijpelijke liefde, welke zondaren welkom heet, die tot aan den avond van hun leven Hem tot een leugenaar hebben gemaakt! Meedoogendheid, zonder weërگا, die een zondaar verwelkomt, die zijn leven van 70 of 80 jaren heeft vermorsd en ten laatsten met hartelijk berouw komt om de laatste uren van dit leven aan Jezus te geven. Neen, vermoeide en belaste zielen in ons midden, wacht niet op een gelegener tijd, op gunstiger omstandigheden, op minder moeilijkheden. Kent slechts uzelf als zondaren, ziet in alle oprechtheid uit naar redding, en komt dan *nu* tot Jezus. Ge doet Hem droefheid aan door weg te blijven, gij bedroefd Zijn Geest, die in u werkt. Ja, wat meer zegt, gij stelt uw ziel in het grootste gevaar. Want, weet ge niet dat er duizenden reeds verloren gegaan zijn, die ook wel dien last van zonde diep gevoeld hebben, er tranenbeken geschreid hebben, en veel gezocht en tot God gesmeekt hebben en tot aan hun laatsten levenssnik de bange wroeging des gewetens hebben gevoeld? En leert de ondervinding het u nog niet gedurig, dat er elken dag menschen ten verderve

gaan, die veel en altijd weten te spreken over den last hunner zonden, maar nimmer van zichzelf afzien op Christus als dengene, die den last des toorns Gods tegen de zonde des ganschen menschelijken geslachts gedragen heeft? *Uitstel*, mijne Hoorders, wordt o zoo ligt *afstel*, en afstel is *in onze zonden te sterven*, en in zonde te sterven is *den eeuwige toorn Gods te dragen* in het onuitblusschelijk vuur. En is er iets pijnlijk, dan is het zeker dit:—In dit leven in gedurige vrees voor de toekomst te leven, en allerlei verkeerde pogingen aan te wenden om zich een gelukkige toekomst te verzekeren; en dan eenmaal in de eeuwigheid te ontdekken, dat al ons zwoegen te vergeefs is geweest. Is er iets, waarvoor ik bid dat God ons beware, dan is het de eeuwigheid in te gaan met *een open geweten*, te sterven met de overtuiging in onze ziel: ik heb jaren achtereen *rondom* het kruis van Christus geloopen, maar heb het nooit aan mijn eigen borst gedrukt, 'k heb duizendmalen in de kerk geweest, toen Jezus Zichzelfen mij aanboodt, ja Zijne handen uitstreckte om den zwaren last der zonde van mij af te nemen, en toch heb ik het hem *nooit laten doen*, en nu sterf ik in 't gezicht van dit kruis, maar het kan mij niet meer redden. Laten wij toch, mijne Hoorders, geen struikelblokken werpen in den weg, welke Jezus wil dat wij bewandelen zullen. *Gods wijsheid* heeft dezen weg voor ons uitgedacht. Gods liefde kon hem niet gemakkelijker voor ons maken. Die liefde roept u nog in deze ure toe in de taal van een Engelschen dichter:—

“Zoo als gij zijt, o kom tot Hem,
 Wat kommer nog uw hart beklem,
 O luister naar die zoete stem:
 Kom moedloos zondaar, kom.”

O, mocht ook gij het antwoord geven in de taal van dienzelfden dichter:—

“Zooals ik ben. Schoon vuil en snood,
 Van allen andren grond ontbloot,
 Dan dat ge uw dierbaar bloed vergoot,
 En dat gij zelf mij tot u noodt.
 O Lam van God, ik kom.”

Zooals ik ben. Niet meer gewacht!
 Lang lag ik in des Satans macht
 In ondoordringbren zondennacht,
 Uw bloed alleen heeft reddingskracht.
 O Lam van God, ik kom.

Zoo als ik ben. Gij neemt mij aan,
 Om mij van zonde en straf te ontslaan,
 Te leiden op de levensbaan;
 Ik durf op *uw belofte* gaan.
 O Lam van God, ik kom."

En des te meer nog, behoorden vermoeden en belasten aan deze uitnoodiging gehoor te geven, omdat Jezus zulk een dierbare belofte aan dat komen heeft verbonden.

III.

"Ik zal u rust geven." Het was niet dat Hij in hunnen tijdelijken nooddrift zou voorzien, het was niet om kapitaal te maken uit zijne volgelingen, het was ook niet opdat de palm-tak van eer Hem door het Joodsche volk toegezwaaid zou worden, als zijnde de beste en geleerdste Rabbi van Zijn tijd. Neen, het was niet om iets te ontvangen; het was om iets te *geven*, dat Jezus zoo dringend uitnoodigt. Zelfzucht was verre van Jezus verwijderd. Het was, en het is nog met het oog op de lasten der zonde, waaronder Hij menschen ziet zuchten; dat Hij met het volle bewustzijn van Zijn eigen goddelijke kracht, en in eene beslistheid van taal, welke door niemand anders dan door den Zoon van God gebezigd kon worden, der zuchtende menschheid toeroept: "*Ik zal u ruste geven.*" *Lichamelijke* rust wordt hier niet bedoeld schoon ook die menigwerf een gevolg is van de rust, waarvan hier gesproken wordt, maar Jezus bedoelt hier *zielerust, vrede in het geweten, zalig vertrouwen in God, kalmte des gemoeds en des levens.* Jezus legde door dit woord "*rust*" een der diepste behoeften der ziel bloot. Zal die ziel *leven*, waarlijk leven; leven, zooals God bij de schepping des menschen bedoeld had, dan moet zij die rust

kennen en ondervinden. Een dier kan niet voortdurend werken zonder lichamelijke rust. De bladeren van een vruchtboom vallen in het najaar af en alle toebereidselen worden gemaakt om de rust van het winter-saizoen te genieten. De schoone bloem moet met zonsondergang haar hoofd laten hangen en hare sieraden wegsluiten, om op den volgenden morgen des te heerlijker zich te ontsluiten, en met nieuwen glans te prijken. Indien het dieren- en plantenrijk geen nachtelijke rust genoot, hoe spoedig zou deze onze schoone wereld een treurig, kwijnend tooneel des doods worden. Het is even zoo met de ziel. Zij kwijnt, zij sterft, tenzij zij rust in God. Allcen met dit onderscheid, dat het sterven der ziel een *eeuwig* sterven is. Indien dan die rust der ziele volstrekt noodig is, hoe begeerlijk moet ze dan wel niet zijn. Indien die rust niet ontbeerd kan worden, zoo men wezenlijk genot zal hebben, hoe verlangend behoorde men er dan naar uittezien. Wij allen weten hoe wenschelijk lichaamsrust is. De landman, die van 't schemerlicht tot aan den avond onder een brandende zon zwoegt op zijnen akker, kan de verkwikkende rust des nachts waardeeren. Hoe hijgt niet de huurling naar de avondschatuwen! Hoe welkom is de Sabbat, na zesdaagschen arbeid. Hoe blijde gevoelen wij ons, wanneer ons eene rust van eenige dagen of weken geschonken wordt, na harden arbeid; waarin uitgeputte krachten vernieuwd kunnen worden. Om deze rust te bekomen wil men zich veel moeite getroosten, veel kosten maken, veel zelfverloochening beoefenen, maar o, van oneindig meer waarde en begeerlijkheid is de ware ziele-rust. Zooveel *kostelijker* als de ziel is dan het lichaam; *zooveel* meer wenschelijk is ook de *vrede der ziel*, dan de rust des lichaams. Eene ziel, die eenigermate ontwaakt is uit den slaap der zonde, gevoelt dit met bijzonderen nadruk. Het gebed van een belaste ziel is: "O, dat eens die storm bedaarde. O, dat mijn leven rusteloos als dat van den Joodschen wandelaar, toch eens voorbij ware. Dat ik het ware leven eens deelachtig werd. Dat eens die strijd in mijn

verstand, in mijn geweten, in mijn wil en genegenheden, tot stilstand kwam. Dat ik toch eens op kon houden, mijn Maker den oorlog aanteden, en er tusschen ons een eeuwige vrede en vriendschap werd tot stand gebracht." Hoe dierbaar is dan voor zulk een ziel de belofte van Jezus, "ik zal u ruste geven." Hoe behoorde zij niet alle zoekende zielen aantesporen om zich oogenblikkelijk van dit onwaarddebaar goed te verzekeren. Neemt de zondaar Jezus Christus door het geloof aan, dan schenkt Jezus hem in de eerste plaats vrede in zijn geweten. De donders van Sinai maken dan plaats voor het liefelijk—"het is volbracht"—van Golgotha. De regtvaardigheid en heiligheid Gods branden niet langer als een alles verteerende gloed in zijn binnenste. De liefde Gods dempt dat vuur. Zoodra het hart de stem van Jezus mag vernemen, "zoon of dochter wees welgemoed uwe zonden zijn u vergeven," moet alle vrees wijken. De lijst zijner zonden moge dan reiken van den hemel tot de aarde, en die zonden mogen daarop geschreven staan in de zwartste kleuren; de roode streep van Christus' bloed is er door heen gevloeid, en er is daarom "geen verdoemenis meer voor degenen die in Christus Jezus zijn." De vijand der ziel moge dan komen met de tegenwerping—"uw zonden zijn te groot, te veel, uw goede werken te weinig en te veel doortrokken van zonde om u een recht te geven op het eeuwige leven," hij kan in het licht zijner zalige ondervinding heenwijzen naar Hem, die gezegd heeft "Ik ben gekomen om de wet te vervullen." Nu moge die rust niet altijd het hart blijven vervullen, menigmaal toch wordt de hemel van het geestelijk leven weér bewolkt met zonden, maar toch de zon der gerechtigheid blijft altijd achter die wolken schijnen. De Geest Gods behoeft slechts die zondewolken van de ziel weg te vagen, en op nieuw gevoelt zij de verwarrende stralen van Gods liefde. En niet alleen geeft Jezus rust van de wroegingen en beschuldigingen van het geweten, maar in de tweede plaats ook rust van den dienst der zonde en der wereld. Hoewel hij niet geheel verlost is van de neigingen

der zonde, zoo is toch de kracht der zonde in het hart van den geloovige verbroken. Zij is geen vijand, die zich verzekeren kan van een eindelijke overwinning. Zij is door Christus overwonnen. Eer de ziel Christus leert kennen, moge er eene vrees voor de straf der zonde zijn, maar zij heeft geen kracht, geen beginsel in zich, dat in staat stelt om zich van die zonde te ontdoen. Maar zoodra Christus door het geloof aangenomen wordt, komt er een beginsel, een nieuw leven, dat van kracht tot kracht voortgaat, en schoon het een boom is, die aan deze zijde des grafs niet tot zijn volle groote komt, toch blijft hij groeijen. Toch blijft het in Paulus' woorden de taal der ziel: "Niet dat ik het alreede verkregen heb of alreede volmaakt ben, maar ik jaag er naar of ik het ook grijpen mogt." De genegenheden der ziel gaan nu uit naar Jezus alleen. Het eene, groote levensdoel is nu om de geboden van dien Jezus te gehoorzamen. De ziel heeft dus een rustpunt, een voorwerp waarin zij al haar liefde kan uitstorten, een voorwerp dat al die liefde waardig is, dat in zichzelf alle schoonheid en voortreffelijkheid bezit, dubbel waardig om er voor te leven. Het kan dus maar een deel van die genegenheden zijn, dat uitgaat naar de wereld. De rijkdom der wereld, de eer van menschen, of eenige andere lust der ziel moge de zinnen van den geloovige soms nog betooveren, zij maken toch niet langer het hoofddoel des levens uit. Konden wij op den diepen bodem van elk christelijk hart zien, ge zoudt daar te lezen vinden, "het leven is mij Christus." En is er nu iets dat rust geven kan aan het hart, dan is het juist dit. Want de dienst der wereld en zonde, het vestigen der genegendheden op tienduizend voorwerpen in die wereld, stelt altijd zoo bitter teleur en laat het hart altijd onrustiger en ontevredener dan te voren. Dit is het wat rust geeft aan het christelijk hart:—te weten, aan Jezus mag ik al mijn begeerten bekend maken, aan Hem mag ik al mijne nooden klagen, aan Hem mag ik de gansche zorg van mijne ziel en mijn lichaam volkomenlijk toevertrouwen, op Hem mag ik steunen als de-

gene, die mij van God geschonken is tot *mijne rechtvaardigmaking, heiligmaking, en volkomene verlossing.*

De rust des Christens blijft echter op aarde onvolkomen. Zoolang hij leeft, zal hij min of meer het karakter van Jona blijven behouden, zijn meester verlaten en zijn eigen weg bewandelen. En daarom zullen er ook altijd nog stormen ontstaan op zijne levenszee, en zal hij door diepe wateren menigwerf teruggeleid moeten worden. Zoolang de strijd nog niet gestreden is, zal hij ook geen overwinnings-kroon dragen. Een zeker Indiaansch overste vluchtte op zekeren tijd met zijne bende voor een prairie-brand. Na eenigen tijd kwam hij voor eene breede rivier. Hij stak haar over met zijne volgelingen, en toen hij aan de andere zijde was sloeg hij de paal van zijn tent in den grond met den uitroep "Alabama," 't welk beteekent: "Hier dan rusten wij." Het kwam evenwel anders uit. Andere stammen overvielen hen en ze vonden alleen hunne *graven*, waar zij hun *te huis* gezocht hadden. Zoo is het ook met de ziel des Christens. Er is voor haar in deze wereld geen "Alabama," geen volmaakte rust. Nogtans, "er blijft eene ruste over voor het volk van God." Er is een land, mijne Hoorders, waar gij noch ik ooit geweest zijn, en toch wij *weten* het, er *is* een land ver boven zonnen en planeten, waar geene onweders loeien, geene orkanen woeden; een land op welks wateren geen scheepje door de woeste baren geteisterd wordt, en waar men nimmermeer zal behoeven uiteroepen: "Heere, Heere, wij vergaan." Er is een land, *waar arbeid, moeite, droefheid en strijd* ongekende woorden zijn, waar geen teere banden meer verbroken en geen tranen meer geschreid worden. Er is een land waar geen zonde meer is, waaruit de Satan voor eeuwig is verbannen. Er is een land welks inwoners, bovén al het aardsche verheven, van alle onrust ontdaan, voor eeuwig *rusten* in den boezem Gods. Dat land is de erfenis van Jezus' discipelen. De vermoeiden en belasten der aarde, die tot Jezus gekomen zijn, reizen er heen. Nog een weinig tijds en zij zijn er. Het is voor hen een

tevreden zijn slechts met hetgeen nu nog maar ten deele is, totdat straks het volmaakte zal gekomen zijn. Die hemelsche rust zal niet bij uren, jaren, of eeuwen gemeten worden. Zij zal *eeuwig* durend zijn. “De vrede Gods, die alle verstand te boven gaat,” zal daar alle harten en zinnen vervullen. Geloofst gij in Jezus, mijne Hoorders, dan is er daarboven voor *u ook* een plaats. Dan zult ge spoedig komen aan den Zaterdag van uw leven en dan breekt voor u de dag des Heeren, de eeuwige Sabbat aan, wanneer geen zomerhitte of winterkoude, wanneer geen ziekte of zonde u in Christus’ dienst meer zullen belemmeren. Hebt gij, wellicht, vele aardsche lasten te dragen, moet ge in dit leven wat meer bergen beklimmen dan uw buurman, valt het u moeilijk om gedurig te zeggen: “Vader, uw wil geschiede,” en hebt ge bovendien nog veel strijd en bekommernis met uw eigen toestand, herinner u dan den hemel der toekomst, waar alle aardsche moeiten zullen ophouden en ge God zult danken, dat Hij u door zulke moeilijke wegen heeft weten te bereiden voor eene des te betere en vollere genieting der eeuwige gelukzaligheid. Vermoeide en belaste zielen, gij, die al eenigen tijd met den last uwer zonden hebt omgezworven, en te vergeefs hebt uitgezien naar verlichting, beproeft het met onzen liefderijken Heiland. Uw gevoel van zonde alleen kan u niet redden, al draagt ge dien last ook tienduizend jaren, een oceaen van tranen kan niet voor ééne zonde boeten. Gij wordt niet rechtvaardig voor God, gij krijgt geen rust in uw hart, voordat ge in Jezus gelooft. En ter andere zijde, al hebt gij met anderen vergeleken niet meer geloof dan *een* druppel water vergeleken bij een *ganschen* oceaen, gij zult *zalig worden*; want geloof is geloof al is het ook nog zoo klein en zwak. “De Geest en de Bruid zeggen kom. En die het hoort, zegge kom. En die dorst kome en die wil neme van de wateren des levens om niet.”

“Ja, dit is des Heeren stem :
 Wie’t ook zij, die wil, mag komen.
 Ik geloof. Ik kom tot Hem.
 Ik, ook ik word aangenomen.
 Van den heuvel Golgotha
 Vloeien stroomen van gena.
 Ook voor mij, voor mij die stroomen!
 Niemand keer’ mismoedig om :
 Elk die dorst heeft kom, ja kom.

AMEN.

WEDERGEBOORTE.

JOHANNES 3 : 3 en 5.

“Jezus antwoordde en zeide tot hem : Voorwaar, voorwaar zeg ik u : tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koningrijk Gods niet zien.

Jezus antwoordde : Voorwaar, voorwaar zeg ik u : zoo iemand niet geboren wordt uit water en geest, hij kan in het koningrijk Gods niet ingaan.”

Het uur van onze geboorte in deze wereld is een gewichtvol oogenblik. De eerste oogopslag van het pasgeboren kind, hoe onbeduidend die ook voor het natuurlijk oog moge schijnen, heeft een ontzachelijke beteekenis. Het is het begin van een eindeloos leven. Het is de eerste stap op een loopbaan, welker einde nimmer bereikt wordt. Door onze geboorte worden wij deel van dat menschdom, dat nog zulk een voorname rol te spelen heeft in het leven der toekomst. Wij worden alsdan verbonden met een levend, persoonlijk God. Wij komen bij onze geboorte in een naauwe en veelbeteekende betrekking tot Hem, die Heer en Rechter is van elke ziel. Wanneer wij dat leven eens recht beschouwen, is er toch zoo ontzachelijk veel aan verbonden. Het kan zoo veel ontwikkelen in den tijd, het kan zooveel opleveren in de eeuwigheid. Zeer treurig is aan de eene zijde de gedachte, dat wij bij onze geboorte het leven van een *zondaar* beginnen. 't Is het begin van dat leven, dat “uit de aarde aardsch is”—het begin van dat leven, dat aan zichzelf overgelaten de ziel al verder en verder van God afvoert. 't Is het begin van dat leven, dat zichzelf verwoest, en nooit tot verbetering maar altijd tot verergering van zijn ellende werkt. Mogen wij daarom aan de eene zijde ons verblijden, wanneer een kind ter wereld geboren wordt,

ook is er tevens plaats voor droefheid bij de gedachte, dat indien dat kind aan zichzelf wordt overgelaten, de schrikkelijke mogelijkheid bestaat—dat het zich een eeuwig onheil zal op den hals halen. Maar er is een andere gedachte, die ons met meer blijdschap mag vervullen. Zij is deze: er is nog een andere, een tweede geboorte voor de ziel. Er is niet alleen eene natuurlijke geboorte, maar er is ook eene geestelijke geboorte. Er is een oogenblik, wanneer voor het eerst onze oogen opengaan in deze wereld, en er is ook een oogenblik wanneer de oogen onzer ziel opengaan in de geestelijke wereld. Alleen bestaat er dit onderscheid: niet alle menschen deelen in deze wedergeboorte der ziel, gelijk het geval is met de lichamelijke geboorte. Dat deze geboorte onzer ziel een veel gewichtiger zaak is dan onze natuurlijke geboorte is een zekere waarheid. Wij hopen dat zulks duidelijk zal worden voor ons allen, wanneer wij in deze ure een weinig nader onzen aandacht bij dit onderwerp bepalen. De eerste vraag, die zich als van zelve voordoet is deze: *wat is de wedergeboorte?* Het is noodig dat een ieder onzer een recht en duidelijk begrip hebbe van wat door dit woord bedoeld wordt. Onkunde omtrent deze groote waarheid van Gods woord heeft tot menige dwaling geleid en verkeerde begrippen over dit voornaam punt der christelijke leer verhinderen menigeen in het komen tot den Heere Jezus. Wij verstaan dan door de wedergeboorte *die daad van Gods genade in het hart van den ontwaakten zondaar, waardoor eene begeerte naar, een smaak voor geestelijke dingen wordt verwekt. Het is die daad Gods i. a. w., waardoor het beeld Gods in het hart des menschen in beginsel wordt hersteld.* De Bijbel gebruikt vele en verschillende uitdrukkingen om deze verandering in het hart van den mensch te beschrijven. De zondaar, die wedergeboren is, wordt een nieuw mensch genoemd. Op eene andere plaats wordt dit werk een “levend maken” genoemd. Op eene andere plaats een “roepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.” Het wordt vergeleken bij een opwekken

uit den doode. De geloovigen worden in Paulus' brief aan de Efeziërs genoemd "het *maaksel* Gods." Uit al deze bewoordingen leeren wij het volgende omtrent deze zaak; vooreerst *de wedergeboorte is een daad Gods*. Zij is geen werk van den mensch. Zij moet daarom zeer scherp onderscheiden worden van de *bekeering*. De bekeering is ons werk. De wedergeboorte is Gods werk. De wedergeboorte is de inplanting van een nieuw beginsel. De bekeering is de werking van dat beginsel. De wedergeboorte is eene zaak van welke de zondaar niimmer direkt bewust is. De mensch is in de wedergeboorte niet werkend, maar lijdelijk. In zijne bekeering is hij werkend. De bekeering, dat is het afkeeren van den dienst der wereld en het keeren tot God, is een werkelijke ondervinding van welke de mensch bewust is, omdat hij daarin zelf de werker is. De wedergeboorte is slechts een enkele daad Gods in de ziel des menschen. Het is een volkomen werk. Het is een werk dat God op *een* oogenblik doet, en dat dan afgedaan is. Het wordt nooit overgedaan. Van den beginne is het een compleet werk. Het is geheel anders met de bekeering. Die is het begin van een eindelooze reeks van daden. Onze bekeering is een dagelijksch werk. De geloovige moet zich, zoolang hij leeft, bekeeren; dat is de zonde bestrijden, die zonde natelaten, die zonde overwinnen. Het is een gedurig, onophoudelijk trachten om voor God te leven. Wanneer ik dus zeg: ik ben bekeerd, dan bedoel ik daardoor niet, dat ik geen zonde meer in mij heb, of geen zonde meer doe, maar dan bedoel ik alleen, dat ik mijne zonde aan Jezus heb overgegeven, en dat ik nu een streven in mijn leven ontdek om de zonde meer en meer natelaten en om God te dienen. Elk mensch echter, die bekeerd is, is ook wedergeboren. Indien hij dat niet is, dan is zijne bekeering valsch, ongegrond, onbijbelsch en een zandgrond voor de eeuwigheid. Dit leidt ons om in de tweede plaats optemerken *dat de wedergeboorte eene groote verandering teweegbrengt in het hart van den mensch*. God werkt in 'de wedergeboorte direkt op 's men-

schen ziel. Om het op de allerduidelijkste wijze uitte drukken: God geeft een andere richting aan de zielsvermogens. Hij geeft een andere begeerte in de ziel. Hij geeft geene *nieuwe* vermogens aan de ziel, maar Hij geeft eene *wending* aan die vermogens. Hij keert ze geheel om. God maakt dat die vermogens weêr in zulk een toestand komen dat zij op de rechte wijze kunnen werken. Een wedergeboren mensch heeft dus dezelfde ziel als alle andere menschen; maar die ziel heeft andere, betere neigingen en begeerten, dan die van een onbekeerd mensch. Die daad Gods, waardoor die nieuwe beginselen en begeerten in de ziel zijn geplant, is de wedergeboorte. De vraag ontstaat nu: wanneer verrigt God deze daad? *Wanneer* wordt de mensch wedergeboren? Ons antwoord is—op het eigen oogenblik dat de mensch in Christus gelooft. In een onherboren hart kan geen geloof bestaan, dat is *geen zaligmakend geloof*. De vruchten kunnen immers niet openbaar worden voor dat de boom er is. En geloof, en bekeering, en heiligmaking zijn toch allen vruchten van het nieuwe leven. Zij groeijen niet op den ouden akker. Maar zegt wellicht de een of ander: “toen ik voor het eerst mijne ziel aan Christus toevertrouwde ben ik toch niet gewaar geworden, dat ik wedergeboren werd.” Dat is zeer wel mogelijk. De wedergeboorte is geene zaak, welke een mensch gevoelt aan zijn hart. Het is om zoo eens te spreken eene zaak, waar de mensch hoegenaamd niets toe of af doet. Het is geene gewaarwording in ons gemoed. Wij gevoelen Gods hand niet met geweld werken in onze ziel. Hij overwint ons en verandert de richting van ons hart, op eene stille onkenbare wijze. Wanneer het werk geschied is dan ontdekken wij de werkingen van het nieuwe leven, dan gevoelen wij dat de richtingen van ons hart geheel veranderd zijn. Dan ook mogen wij besluiten dat Gods werk in onze ziel geschied is. Nu kunnen wij de werking Gods in onze vernieuwing niet verstaan. Het is een wonderwerk, dat geen schepsel ooit heeft verstaan, of immer zal verstaan. Jezus geeft ons deze gedachte zelf in ons

tekst-hoofdstuk: "Verwonder u niet dat ik u gezegd heb, gijlieden, etc. De wind blaast, etc.," alsof hij wil zeggen: Er zijn wel meer onbegrijpelijke dingen dan alleen in de geestelijke wereld. Zelfs in de natuur vindt ge dingen, die even onbegrijpelijk zijn. Gij hoort, b. v., wel het geluid van den wind, maar ge weet niet van waar hij komt, en ge weet ook niet waar hij heengaat. "Zoo is het ook met een iegelijk, die uit den Geest geboren is." Gij kunt de werking van dien geest alleen uit hare gevolgen leeren kennen.

Letten wij nu in de tweede plaats op de volstreckte noodzakelijkheid der wedergeboorte. Dit is de voornaamste gedachte, welke er in deze twee teksten ligt opgesloten. "Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien." Hoe groot een klem legt Jezus op zijne woorden. Een dubbel "voorwaar" gaat er vooraf, alsof het Hem te doen is om toch *alle* mogelijkheid om zalig te worden, zonder een grondige verandering des harten, ten stelligste te ontkennen. "Gijlieden *moet* wederom geboren worden." Gij moet een andere natuur deelachtig worden. "Die in Christus Jezus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet het is al nieuw geworden." Voor dat ik een waar onderdaan van Christus koninkrijk kan zijn, moet ik eene natuur deelachtig zijn, die zich in dat koninkrijk kan verlustigen. Ge kunt een visch niet uit het water nemen, en op het land laten leven. Waarom? Hij is uit zijn element. *Wij* kunnen ons element niet vinden in het water gelijk de visschen. Wij zouden spoedig sterven. Wij kunnen evenmin leven in Gods koninkrijk, eer ons hart geschikt is om zich daarin te bewegen. Welnu, ons natuurlijk hart is voor dat koninkrijk geheel en al ongeschikt. Het kan zich er niet in bewegen, evenmin als een visch op het land leven kan. Het heeft niet de minste vatbaarheid voor genot in het leven voor God. Het is aardsch, wereldsch, duivelsch. Het heeft zijn element in de zonde. Er is dus iets meer noodig. Als ik eenmaal ten hemel in wil gaan, dan moet ik in God mijn

hoogst vermaak kunnen vinden, of anders kan ik het daar onmogelijk uithouden. Vraagt een blinde man wat—*rood*—is, en hij kan u niets antwoorden, want hij is niet in staat om onderscheid te maken tusschen kleuren en kleuren. Gij kunt hem onderwijzen in het vermengen van kleuren. Gij kunt hem vertellen dat blaauw en geel met elkander vermengd een groene kleur vormen, maar hij heeft nooit een kleur gezien, en daarom heeft hij geen bevattning van de zaak. Hij moet eerst oogen hebben om te zien. De zondaar moet ook alzoo eerst geestelijke oogen hebben, geestelijke vatbaarheid hebben, eer hij de ware godsdienst genieten kan. Waarom is het dat menschen kunnen slapen terwijl de leeraars spreken over Gods waarheid? Zij hebben er geene gezindheid voor. Waarom is de Bijbel voor velen zulk een vervelend boek? Zij hebben geen bevattning van de dingen die des Geestes Gods zijn, en zij kunnen ze niet verstaan, omdat zij geestelijk moeten onderscheiden worden. Waarom zijn er zoovelen, die in de grootste goddeloosheid vervallen, zelfs nadat zij eenmaal beleden hebben dat zij Christus tot hun deel hadden? O, het is alleen omdat er nimmer een grondige verandering in het hart plaats gegrepen heeft. Men heeft de zonde nimmer nagelaten omdat men er een wezenlijken haat tegen had. Men heeft nooit God gediend omdat het de vurige begeerte van het hart was. Waarom zijn vele menschen een godsdienstig gesprek zoo spoedig moede? Omdat het smakeloos voedsel is voor het wereldsch hart. Daar ontbreekt iets, dat er eerst komen moet; ja, daar moet eerst een zeer groote omkeering komen in dat hart, eer zulk een mensch kan medespreken uit de ervaring des harten. En dit leidt mij om in de tweede plaats optemerken dat de wedergeboorte niet bestaat in de *verbetering* van het oude deel. Elk waarlijk bekeerd mensch bestaat uit twee deelen—een oude, booze, zondige, wereldsche, duivelsche natuur, en een hemelsche, goddelijke natuur. Die hemelsche natuur is echter geen vrucht van de aardsche. Gij kunt die oude natuur in den besten hof planten, ge kunt mest om haar leggen jaar in

jaar uit, al wordt zij honderd jaren oud hangen er toch niets dan wereldsche vruchten aan: "Hetgeen uit het vleesch geboren is, dat is vleesch." Gij kunt dien ouden natuurlijken boom besnoeien en zoo sierlijk maken als gij wilt; *nooit* zal hij kunnen groeijen in den hemelschen grond. Onze oude natuur wordt in de wedergeboorte niet veranderd of verbeterd, maar een geheel nieuw, goddelijk leven wordt der ziel ingeplant. Een nieuwe boom wordt door God zelf geplant in den nieuwen grond onzes harten. De oude Adam heeft zijn rol gespeeld—zijn werk is gedaaan. "Die in het vleesch zijn kunnen Gode niet behagen." In het rijk der natuur spreken wij van een plantenrijk en een dierenrijk. Veronderstel dat ik eens een roos nam, en die in mijn tuin plantte en haar omgroef en er bij dag en bij nacht voor zorgde. Indien ik een schrandere tuinman was, kon ik wellicht wel 100 verschillende soorten van roozen aankweken maar ik kon er nooit iets anders dan een roos van maken. Nog eens—Ik kan een distel nemen van de zijde van den weg en ik kan dien distel planten in den rijksten, vetsten grond, en hem in droogte van water voorzien, en in de koude dekken tegen den vorst; en dan kan ik allerlei soorten van distelen aankweken, maar nooit zal ik eene roos zien bloeijen aan dien distel, en ik zal nooit den distel zelf, al besteed ik er ook jaren arbeids aan, kunnen veranderen in eene roos. Wij kunnen nimmer druiven van doornen plukken, noch vijgen van distelen. De kwade boom van het menschelijk hart *kan* geen goede vruchten voortbrengen. Indien dat zoo is, is het dan toch niet treurig dat zoovele duizenden van menschen zulks trachten te doen. "Gijlieden moet wederom geboren worden." Mijn geliefde Hoorder, zijt *gij* wedergeboren? Ik vraag u niet of gij ook beter leeft dan 10 jaar geleden. Ook niet of gij meer naar de kerk komt dan toen. Ook zelfs niet of gij het vloeken of drinken of Gods naam ontheiligen nu nalaat, en uzelf 's zondags niet gerust gevoelt, tenzij gij in de kerk zijt. Ook niet of het uw stellig voornemen is om elken zondag, voor het overige van uw leven, getrouw u onder

Gods genade middelen te begeben, en braaf en deugdzaam te leven. Maar dit is Gods vraag aan elk een onzer op dezen dag—"zijt gij wedergeboren?" Kent gij twee geboorten, eerst in het rijk der natuur en later in het rijk der genade? Weet ge dat God Zijn hand van genade aan u heeft gelegd? Zijt gij verlost uit uw oude Adams betrekking en staat gij in de vrijheid der kinderen Gods? Zijt ge Gods maaksel of is uw verbeterd leven uw eigen maaksel? Heeft de Almachtige God u gerukt uit den dienst der zonde door Zijne genade in u te verheerlijken of hebt gij getracht uzelfen optepronken? Zijt gij inderdaad een nieuw schepsel geworden? Er is geen gewichtiger vraag, die gij uzelfen doen kunt, M. H., aan deze zijde van het graf.

Bedriegt u niet want de zaak is te ernstig. Gij en ik moeten opgewekt zijn tot een nieuw leven. Gods leven moet in onze doode zielen gedaald zijn of wij bedriegen ons voor de eeuwigheid. Gods plan van zaligheid en 's menschen plan om gered te worden loopen vlak tegen elkander in. God zegt, ik wil de eerste zijn en een krachtige verandering in uwe ziel bewerken en dan kunt gij mij uit liefde dienen, niet om eindelijk gered te worden, maar omdat ik u gered heb. God zegt: eerst vernieuwing in het hart, eerst de ziel gered door mijne genade. En dan uit liefde mij gediend. Maar de mensch wil het juist anders om hebben. Hij zegt eerst voor God gewerkt, en dan zal ik zalig worden. Eerst de zonde nagelaten, en dan zullen zij vergeven worden. Eerst getracht om mijn ouden Adam wat opteschikken en dan aanneming tot kinderen Gods.

Gel. H., tot welke klas behoort gij? Verstaat gij Gods plan om u zalig te maken wel? Hebt gij Gods raad reeds opgevolgd? Is uwe wedergeboorte het begin geweest van uw leven voor God? Dient ge Jezus omdat gij uzelfen daartoe gedrongen gevoelt, door Zijne liefde voor uwe ziel? Of hebt gij het altijd nog maar gedaan met de gedachte, als ik toch bid en lees en het huis Gods mede ondersteun dan zal *ik* toch wel staat mogen

maken op Gods genade. Is dit laatste uw toestand? O, weest dan toch van Gods wege gewaarschuwd! Met uw oud natuurlijk hart, al is het nog zoo opgepronkt, kunt ge niet in den hemel komen. Daar is ook nog een ander gevaar, waarop wij niet nalaten kunnen u te wijzen. De wedergeboorte is iets meer dan eene verstandelijke kennis en toestemming van de waarheid. Nikodemus zeide tot Jezus—"meester, wij *weten* dat gij zijt een leeraar van God gekomen" en wat zegt Jezus in antwoord op zijn gezegde? Hij zegt niet, "vriend, ik verheug mij dat gij gelooft in den goddelijken oorsprong van mijne zending en mijn werk. Die kennis is u zeer veel waard, omdat geen mensch zonder zulk een geloof in mijn persoon en werk zalig worden kan."—Hij zegt van dat alles niets. Maar terwijl zijn goddelijk oog tot in het binnenste van het hart van den man doordringt, en zijn gebrek ziet, zegt hij: "tenzij iemand wedergeboren worde, N., hij kan het koninkrijk Gods niet zien." Alsof hij wil zeggen—gij moogt volkomen overtuigd zijn van mijn Messiasschap en geen twijfel hebben aan alles, wat in de wet en in de profeten geschreven is; dat alles maakt u *niet zalig*. Gij moet eerst een andere natuur hebben, eer gij in den hemel kunt komen. Gods woord is nog even waar als 1800 jaren verleden. Kennis van den weg der zaligheid maakt ons geene nieuwe schepselen in Christus Jezus. De vraag van Jezus aan ons in dit uur is dus niet: "weet gij ook de leer van Gods woord? Geloofst gij ook dat Jezus God is? Weet gij ook dat Hij gewillig en bekwaam is om u te redden?" Maar zij is deze: "zijt gij wedergeboren? Zijt ge door de werking van Gods Geest een nieuw schepsel geworden?" O, wat zijn er niet vele menschen, die op de hoogte zijn in betrekking tot elk punt der christelijke godsdienst. Menschen, die in godsdienstige huisgezinnen opgevoed zijn, en al de gronden der christelijke godsdienst verstaan,—menschen, die even goed over geloof en bekeering, en rechtvaardigmaking en heiligmaking, en verkiezing en onmacht kunnen spreken als eenig leeraar,—menschen, die een zuiver bijbelsch begrip van het

werk van Gods Geest in de bekeering van een zondaar hebben; ja, die zelfs zooveel van de wedergeboorte weten te zeggen als eenig professor, en die toch met al die wetenschap nog nooit veranderd zijn van hart. O, de wedergeboorte is vrij wat meer, dan slechts te weten: "Jesus Christus is in de wereld gekomen om de zondaars zalig te maken." Het is vrij wat meer dan nu en dan eens een gedachte te hebben dat men behouden is. Al kent men ook den ganschen Bijbel van buiten, en al kan men ook den sterksten vijand van het geloof met zijne argumenten verslaan, daarom is men nog niet in het koninkrijk Gods. "Gijlieden moet wederom geboren worden." 't Is een gedachte, die ons wel mag doen beven. Jezus zegt, elk mensch, die geen nieuw leven in zijn ziel van God heeft ontvangen, gaat naar het eeuwig verderf, hoe geleerd, aanzienlijk, oppassend en geëërd hij ook moge zijn. O, welk een onderscheid zal er toch zijn in menschen, die naar dezelfde hel gaan! Daar zal de moordenaar zijn, die zijne ziel met menschenbloed heeft bevlekt; en daar zal ook in diezelfde hel menig leeraar zijn, die in zijn leven zondaren uitgenoodigd heeft om tot het bloed des kruises te komen. Daar zal de hoorder zijn, die met de ernstige vermaningen van den leeraar gespeeld en gespot heeft, en in dat eeuwig vuur zal ook menig een zijn, die de menschen heeft gesmeekt met betraande oogen om toch het helsch verderf te ontvlieden. Daar zal de dronkaard zijn, maar ook menig een, die in zijn leven dien dronkaard als met tranen bewoog nu zijn zonde natelaten, en die nimmer een druppel sterken drank gebruikte! Daar zal de onbekeerde dief zijn, maar ook de onbekeerde traktaat-uitdeeler. Daar zal menig lid der gemeenten zijn, en in datzelfde rampzalige lot zullen onbekeerde ouderlingen en diakenen en leeraren deelen. In dat eeuwig verderf zal *hij* komen die nooit een letter heeft kunnen lezen, maar de geleerdste professoren van de beste hoogeschoolen zullen daar ook zijn. Is het geen schrikkelijke gedachte? Behoort zij elk menschelijk hart niet te ontroeren? Zal het ons hart niet doen beven, wanneer God

ons zegt dat de getrouwe kerkganger, de naarstige Bijbellezer, de ernstige bidder, de ijverige werker voor Gods rijk in dezelfde hel *kan* komen, waar al het uitvaagsel der wereld heen gaat? Zal de gedachte ons niet ontrusten dat onze kennis, of ons fatsoen, of onze deugd, ons geen paspoort kunnen geven voor den hemel? “Voorwaar, voorwaar, zeg ik u, tenzij iemand wedergeboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.” Geliefde Hoorder, wat is het antwoord van uw hart op dit woord van Jezus? Is uw godsdienstig leven een werk Gods, of is het iets, dat ge zelf zoo maar opgeraapt hebt? Hebt ge een vleeschen hart gekregen in uw binnenste of hebt ge nog altijd maar getracht om uw steenen hart wat zachter te maken. Denk er toch eens ernstig over na. Hetgeen uit het vleesch geboren is, dat is vleesch en kan het koninkrijk Gods niet beërven. Gij kunt het wel oppronken en schoon maken voor de menschen, maar ge kunt geen *vleesch* in *geest* veranderen, hoe ge het ook aanlegt. De werking der sterkte van Gods almacht moet in u verheerlijkt zijn, of anders blijft de hemel voor eeuwig voor u gesloten. Maar zegt welligt deze en gene in ons midden:—“waarom ons toch zoo bang gemaakt? Waarom verontrust gij ons toch zoo, wanneer wij naar de goede boodschap van Gods liefde komen hooren? Waarom ons toch zulk een harde waarheid gepredikt, wanneer ons eigen geweten ons zegt, dat het er nog al aardig wel met ons uitziet voor de eeuwigheid.—Hierom vrienden! De eeuwigheid is op handen. Het zal niet lang meer duren voordat wij te samen zullen staan voor den Regter van ’t heelal. Mij zal de vraag gedaan worden of ik getrouw geweest ben met uwe zielen. Ik beef bij de gedachte aan die geduchte stonde. Ik sidder, wanneer ik denk dat uw bloed van mijne ziel geeischt zal worden, indien ik u niet ernstig en rondborstig verkondig wie alleen eenmaal ten hemel zullen ingaan. Ons huisbezoek is nu bijna ten einde. Veel goeds hebben we mogen hooren uit de monden der kinderen Gods. Maar er is ook een andere zaak, die wij niet wenschen te verbergen. Velen zullen een

waagstuk moeten begaan, wanneer zij zoo gaan sterven. Neen, indien Jezus en de Bijbel waarheid gesproken hebben dan zullen veler uwer zich ontzachelijk bedrogen vinden, wanneer het te laat zal zijn. Van meer dan één uwer, wanneer we hem of haar vroegen—"wat denkt ge zoo al omtrent uw toestand voor de eeuwigheid,"—hebben wij deze woorden vernomen: "ja, Domine, ik leef er zoo goed na als ik kan, ik zal ook wel zonden hebben, maar al wat in mijn vermogen is dat doe ik toch om mijn plicht te volbrengen, en wat het nu in de toekomst met mij wezen zal, dat zal ik ook moeten afwachten net als andere menschen." Neen, dat behoeft ge niet afte-wachten. Ge kunt dat wel weten, voor dat gij in de eeuwigheid zijt. God, op Wiens woord gij staat kunt maken, verklaart u ronduit dat indien gij anders geen grond hebt om op te steunen, uw deel zal zijn in den poel, die van vuur en sulfur brandt. Indien gij nog van niets anders weet te spreken dan van wat gij doet en gedaan hebt, en uwe ziel nog niet op Golgotha's kruis rust met al haar zonden, dan zijt gij op weg naar dezelfde verdoemenis, waar alle goddeloozen voor eeuwig hun verblijf zullen hebben. Denk niet dat ik hard ben. Gods woord zegt hetzelfde, en dat woord zal waarheid bevonden worden in de verdoemenis, of gij het nu gelooft of niet. Ziet toe, wat ik u bidden mag, dat de duivel u niet in slaap wiege, om u straks te doen ontwaken in een eeuwige wanhoop. Er is maar *een* weg om naar den hemel te komen. Zijt gij er op? Er is maar *een* deur. Zal uw ziel door die deur eenmaal ingaan? Er is maar *een* hoop, die gegrond is. Zijt gij die gegronde hoop deelachtig? Zijt gij door Gods Geest wedergeboren? Zoo niet, o, laat dan Jezus' ernstig en ontzachelijk woord u ter waarschuwing zijn: "voorwaar, voorwaar, zeg ik u, tenzij iemand wedergeboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien." Wel, zegt deze of gene, indien dat waarheid is dan ben ik nog op den verkeerden weg, want ik heb nog niets dan mijn eigen gerechtigheid willen gebruiken om in den hemel te komen, maar hoe wordt ik uit mijne

ellende verlost? Hoe krijg ik een nieuw hart? Hoe wordt die nieuwe natuur, die nieuwe begeerte in mijn hart geplant? Jezus geeft ook hierop het antwoord: "Zoo iemand niet geboren wordt uit water en geest hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan." Wil hij daardoor zeggen, dat wij door middel van het water des doops een nieuw hart ontvangen? O, neen. Jezus leert hier niet dat de doop een onmisbaar vereischte is tot de zaligheid. Hoe ongelukkig zouden dan toch de menschen wel zijn, die geleefd hebben voordat de doop werd ingesteld. Het water kan wel het uitwendige wasschen, maar het kan nooit *een* vuile vlek der ziel uitwischen. Daar is iets anders, iets krachtigers noodig om de ziel te bereiken. Maar wat wordt dan in den tekst bedoelt door het water? Niets anders dan het woord van God, dat menigmaal met water wordt vergeleken. Nikodemus geeft zijne verwondering te kennen over Jezus' woorden. Jezus antwoordt hem "zijt gij een leeraar in Israel en verstaat gij deze dingen niet." Hij wil zeggen, gij die een Joodsch leeraar zijt behoort toch wel te weten wat er staat in het 36ste hoofdstuk van Ezechiel. Indien gij een weinig beter met uw Bijbel bekend waart, zoudt ge u niet zoo verwonderen, want de wedergeboorte wordt ook in het Oude Testament geleerd. God zegt immers in Ezechiel: "Dan zal ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden van al uw onreinheid, en van al uwe drekgoden zal ik u reinigen. En ik zal u een nieuw hart geven, en zal eenen nieuwen Geest geven in het binnenste van u; en ik zal het steenen hart uit uw vleesch wegnemen en zal u een vleeschen hart geven. En ik zal mijnen Geest geven in het binnenste van u; en ik zal maken dat gij in mijne inzettingen zult wandelen, en mijne regten zult bewaren en doen."

Een leeraar in Israel behoorde te weten dat God in de 119de Psalm zegt: "waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden. Als hij dat houdt naar Uw woord"—"Gij, die wedergeboren zijt, 'zegt Petrus,' *door* het levende en eeuwig blijvende woord Gods." En wederom Jakobus: "Naar Zijnen

wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid." En wel het sterkste bewijs dat wij hebben dat Jezus in ons tekstwoord wijst op Zijn woord vinden wij in Epheze 5 : 25: "Opdat Hij haar heiligen zou, dat is Zijne gemeente, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord." Maar wat heeft dan het Woord te doen in mijne wedergeboorte? vraagt gij. Water reinigt door verplaatsing. Het water neemt de onreinigheid weg. Welnu, zoo ook reinigt Gods woord den mensch van zijne verkeerde gedachten, en zet Gods gedachten in de plaats daarvan. In de wedergeboorte wast Gods Woord 's menschen meeningen en gedachten. *Voor* de wedergeboorte, heeft de mensch allerlei verkeerde denkbeelden omtrent den weg der zaligheid. Sommigen denken dat Gods genade te groot is om hun te laten verloren gaan, anderen willen zelf den hemel verdienen, enz. Welnu, in de wedergeboorte neemt Gods woord de plaats in van die menschelijke inzichten. "De opening Uwer woorden geeft licht," zegt David. Gods woord wordt dan eerst recht geloofd, en op eigen hart en leven toegepast. Het reinigt den mensch van zijne verkeerde gedachten. Het is echter niet door het Woord alleen. Dat Woord is wel het instrument, maar in zichzelf is het toch machteloos. Een zwaard is noodig om den vijand te verslaan. Maar indien er niemand is om het te gebruiken, is het nutteloos. Het woord Gods is noodig om den zondaar te wederbaren. Maar door eigen kracht kan het nooit *een* enkel zondig hart overwinnen. Daarom voegt Jezus er ook dadelijk het woordje "*Geest*" bij. "De Geest is het die levend maakt." De Heilige Geest is de *eigenlijke* bewerker der wedergeboorte. Hij maakt de waarheid van Gods woord krachtig. Hij verheerlijkt Jezus door Hem aan de harten der menschen te openbaren. Niet *een* zondaar zou zalig worden, ware het niet door de werking van dien goeden, genadigen Geest. O, we zijn door onze zonde zoo diep gezonken! De rijkst beladen tafel staat voor ons, maar wij zouden er nimmer aanzitten indien de Heilige

Geest er ons zelf niet heen leidde. Jezus biedt de rijke schatten Zijner genade aan zondaren aan, maar elk zondaar verwerpt ze, totdat de krachtige hand des Geestes ons aangrijpt. Maar, zegt iemand, indien dat zoo is, indien God de eerste moet zijn, indien de Geest mijn wil en genegenheden moet veranderen, en mijne oogen openen, eer ik zien kan; wat heb ik er dan nog meê te doen? Moet ik dan maar niet wachten totdat God mij eerst komt overtuigen van zonde? Indien de Geest door middel van het Woord mijn hart veranderen moet, wat kan ik dan meer doen dan getrouw naar de kerk komen, en God dan maar doen laten met mij wat Hij wil? Als Hij mij dan een nieuw hart wil geven dan zal Hij dat wel, op Zijn tijd, doen. Ik zal dan maar heengaan en mijn beurt afwachten. Weet ge waar zulke zorgeloosheid een onbedriegelijk teeken van is? Van een schrikkelijk ongeloovig hart. Ja, zegt gij, dat zal wel zoo zijn. Maar hoe wordt ik daarvan verlost? Alleen door Gods Geest. Maar hoe krijg ik Gods Geest? God geeft Hem u. Maar waarom ben ik dan nog in mijne zonde? Omdat gij God niet gelooft. Maar wat is het dan dat ik gelooven moet? Wat God u in Zijn Woord zegt. *Wat* is het dan dat God u in den Bijbel zegt? “Dit is het getuigenis dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft, en datzelve leven is in Zijnen Zoon.” Jezus heeft aan het kruis voor u en mij geleden. Hij is Gods offer voor uwe en mijne zonde. En wat God nu van u vraagt, als een redelijk, verstandelijk, verantwoordelijk wezen is: dat gij *hoort* wat God zegt. Wat God van u vraagt is dat gij uw eigen hart een leugenaar noemt, en Hem gelooft. “Doch God zij waarachtig en alle menschen leugenachtig.” Ja, noem *uzelven* maar vrij den eersten leugenaar. Gij moet uzelven van al uw eigen denken over de zaligheid losrukken. Gij moet weten en gelooven wat God zegt en hoe Hij u wil zalig maken. En dit is het, dat God van u en mij zegt, gij zijt een verdoemelijk, schuldig, hulpeloos zondaar; want, zooals wij eenige zondagen verleden zagen, er is geen onderscheid, want wij hebben allen gezondigd, enz. Ja, maar

zegt ge, ik ben toch niet zoo slecht als die of die. Maar God zegt dat ge *een zondaar* zijt, en zoolang ge op die wijze redeneert, gelooft gij God niet; en gij kunt niet zalig worden. *Uwe* gedachten moeten wegvallen. “Hoort naar Mij, zegt God, en uwe ziel zal leven.” Wat God van u vraagt is dit te erkennen: “tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad is in Uwe oogen.” Kunt ge dit met uw gansche hart zeggen? Gelooft ge God op dit punt? Dan hebt ge maar een enkelen stap meer te doen en ge zijt gered. Weet ge wat die stap is? God te gelooven, wanneer Hij in Zijn Woord zegt: “de Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.” Uwe ziel eenvoudig te laten zinken op het woord van Hem, die nimmer liegt, en niet wil dat een zondaar verloren gaat, maar dat zij allen tot de kennis der waarheid komen. Zondaar, wien zult ge gelooven, God of uzelf? Het antwoord op die vraag beslist uw lot voor de eeuwigheid.

AMEN.

DE KEUZE VAN MOSES.

HEBREEN 11 : 24—26.

“Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, gewei-
gerd een zoon van Farao's dochter genoemd te worden, ver-
kiezende liever met het volk van God kwalijk gehandeld te
worden dan voor eenen tijd de genieting der zonde te
hebben, achtende de versmaadheid van Christus meerderen
rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte, want hij zag op
de vergelding des loons.”

God sprak eenmaal door den mond van een van Israel's
groote profeten: “want Mijne gedachten zijn niet ulieder ge-
dachten, en uwe wegen zijn niet Mijne wegen, spreekt de
Heere; want gelijk de hemelen hooger zijn dan de aarde, alzo
zijn Mijne wegen hooger dan uwe wegen, en Mijne gedachten
dan ulieder gedachten.” Er zijn maar weinige geschiedenissen
in Gods woord, waardoor de waarheid van dit gezegde sterker
bevestigd wordt dan door die van Farao en het Israëlietische
volk. Uit vrees dat de sterke toeneming van het volk een bron
van groot onheil en ellende voor Egypte zou kunnen worden,
geeft Farao het streng bevel dat alle zonen der Israëlieten, kort
na hunne geboorte, in het water van den Nijl zullen geworpen
worden. Hij meent dat deze maatregel gewis een einde ma-
ken zal aan de droevige mogelijkheid van nog eenmaal door
Israels volk te zullen worden overvleugeld. Maar hoe ge-
streng ook het gebod, en hoe schijnbaar voorspoedig zijne
uitvoering, het is toch niet in staat om Gods plan met Israel
te verijdelen. God had tot de vaderen gesproken, en nu ook
moest Gods raad bestaan en Hij al zijn welbehagen uitvoe-
ren. Neen, de Heere weet zelfs in dit hard bevel de aanleiding
te vinden tot het bekwaam maken van een man, die Israels

verlosser wezen zou. Aan Amram en Jochebed wordt een zoon geboren. Zij vreezen voor het koninklijk bevel en toch is het kind zoo bovenmate schoon, dat het hun onmogelijk is het te verdrinken. Zij wagen het om het kind te verbergen, hoe gevaarlijk zulks ook zijn moge. Drie maanden lang slagen zij er in, maar toen ook durfden zij niet langer hopen, hem met goed gevolg te kunnen behouden. De geloovige ouders, nóg niet wanhopende aan zijne behoudenis, beramen nu een ander weloverlegd plan. Een kistje van biezen wordt gemaakt, besmeerd met lijm en met pek, het kind wordt er in neergelegd en aan den oever der rivier, in 't midden der biezen, wordt het op het water gezet. Farao's dochter met hare jonkvrouwen komt als naar gewoonte naar de rivier om zich te baden. Haar oog valt spoedig op het kistje in de biezen, hare dienstmaagd krijgt bevel om het voor haar te gaan halen; het wordt aan den oever gebracht, en zoodra is het niet geopend of de weenende kleine wekt terstond het medelijden van 's konings dochter op. De goede Mirjam, die zich van verre gesteld heeft om te zien wat er van haar kleine broeder worden zou, weet zich van deze gouden gelegenheid te bedienen, loopt toe en vraagt of zij eene voedstervrouw voor haar zal gaan roepen uit de Hebreïnnen. Als met de vleugelen des winds loopt de jonge maagd naar huis, haar aangezicht blinkende van vreugde, en geeft de angstvolle en biddende moeder kennis van den gunstigen uitslag harer zending. Deze laat ook thans geen tijd verloren gaan, maar haast zich om haren lieveling weer aan haren boezem te drukken, en ontvangt tevens het noodeloos bevel om de beste zorg voor hem te dragen, waarvoor zij ook de noodige bezoldiging zal ontvangen. Door zijne moeder wordt hij verzorgd op de beste wijze, totdat hij een geschikten ouderdom heeft bereikt om door des konings dochter zelve verzorgd te worden. Voortaan blijft hij onder haar eigen direct opzicht. In alle kunsten en wetenschappen der Egyptenaren wordt hij onderwezen. Maar nu begint het ook al meer en meer openbaar te worden dat hij, die eenmaal

als een hulpeloos wicht in het biezenkistje lag, bestemd is om een machtige revolutie te bewerken in het Egyptische rijk. Farao moge zich weinig bekommeren over den steeds toene-menden invloed van dien aangenomen zoon zijns dochters; de tijd zal het leeren dat hij, in de hand van den God der Hebreëën, de verwoester van Egypte zal worden. En hoe het ook moge schijnen dat God dien dag vertraagt; het geduchte oordeel, waardoor Farao met zijn heir in het Roode Meer verdrinkt, komt eindelijk zeker. Ook komt er in het gemoed van Farao's dochter geen enkele gedachte op dat het verlaten kind in het biezenkistje in lateren leeftijd zulk een bron van droefheid en ellende voor haar worden zou. Zij zal eer het tegenovergestelde gedacht hebben. Maar toen haar Mozes die neiging des harten begon te openbaren, van welke onze tekst spreekt, zal hare blijdschap wel in de grootste droefheid verkeerd zijn geworden. "Mozes, nu groot geworden zijnde, zegt ons de gewijde text, weigerde een zoon van Farao's dochter genoemd te worden," en als om de volkomenheid van zijne afvalligheid van het huis van Farao aantetuiden, wordt er bijgevoegd "verkiezende liever" enz.

Onze tekst wijst ons dus op een groot keerpunt in het leven van den man Gods.—Op den tijd wanneer hij het koninklijk hof voor goed vaarwel zeide, en het lot van zijn eigen verdrukt volk ging deelen. Deze keuze van Mozes, vervat in onze tekst-woorden, zal ons de gelegenheid geven om te spreken: 1. *Over hetgeen hij door deze keuze moest verliezen.* 2. *Wat hij er door moest verduren.* 3. *Hoe hij er toe gebracht werd.*

Een kind van God te zijn, niet in schijn maar in wezen; niet slechts met de belijdenis van "Heere, Heere," op onze lippen, maar een Christen in zijn hart te zijn, *kost iets.* Iemand die meent dat hij een Christen kan zijn, zonder iets, ja veel optegeven, bedriegt zich. "Die zijn leven zal *verliezen*, die zal het vinden." Toen de rijke jongeling tot Jezus kwam, opdat Hij hem zijn gebrek zou aanwijzen, deed Jezus dit voor hem zoo harde woord hooren: "gaat heen, verkoopt

al wat gij hebt, en geeft het den armen en kom herwaarts, neem uw kruis op en volg mij." En wederom op een andere plaats: "zoo iemand niet haat zijn vader en zijne moeder, enz., ja, ook zelfs zijn eigen leven die kan mijn discipel niet zijn." Alles te verlaten om Christus wil was dus de groote voorwaarde van het discipelschap. En moesten in de eerste christen-eeuwen vele belijders der godsdienst de waarheid hiervan met nadruk ondervinden; toch was hunne ervaring in dezen niet verschillend van menig kind Gods voor hun tijd. Indien ooit iemand heeft gevoeld dat de dienst van God veel opoffering kostte, dan is het zeker Mozes geweest. Eenige blikken op zijne omstandigheden en betrekkingen zullen ons dit spoedig duidelijk maken. Door zijne weigering om een zoon van des konings dochter genoemd te worden, moet hij als een noodzakelijk gevolg ook de gunst en ingenomenheid van het koninklijk hof, en inzonderheid van Farao's dochter zelve hebben verloren. Er waren ongetwijfeld vele zaken, waardoor Mozes dierbaar was geworden aan Farao's dochter. Zijne natuurlijke schoonheid had reeds in zijne kindschheid hare ingenomenheid met hem verwekt. Wij weten niet juist hoe oud Mozes was, toen hij aan Farao's dochter werd overgegeven; maar waarschijnlijk heeft hij niet slechts zijn jongelings- maar ook een groot gedeelte zijner kindsche jaren in haar huis doorgebracht. In al die jaren, heeft hij ongetwijfeld een bijzonderen aanleg en vlugheid van geest aan den dag gelegd, welke hem een kind van veel veraangenaming in het koninklijk huisgezin hebben doen zijn.

Ook staat het vrij te veronderstellen dat Mozes zijn aangenomen moeder zal hebben geëerd en gehoorzaamd in de meeste zaken. Veel zorg en opofferingen heeft zij zich voor hem getroost. Zijn onderwijs, in alle kunsten en wetenschappen der Egyptenaren, zal hij toch wel hoofdzakelijk aan haar te danken hebben gehad. Nu doet hij openlijk afstand van de betrekking, waarin hij tot haar stond. Hij weigert haar als moeder over hem te erkennen. Indien hij zulks al niet in

hare tegenwoordigheid heeft gedaan, zoo heeft hij toch duidelijk genoeg in zijn dagelijksch verkeer met menschen zijne sterke afkeuring over zulk een naam te kennen gegeven, en het op deze wijze ter ooren van Farao's dochter doen komen. Maar hoe hoog zij hem vroeger ook moge hebben geacht, thans heeft hij alle liefde en achting harezijds verloren. Door zich zoo te gedragen, en zoo zij meent al hare liefde tot hem, bezwezen in zijne redding uit het water en zijne verdere verzorging en kweeking, met zulke snoode ondankbaarheid te belooenen, verliest hij nu ook op eens zijn laatste kans om in haar verdere gunst en liefde te deelen. Wij twijfelen er niet aan of zij zal alle pogingen in het werk gesteld hebben om hem een sterken afkeer van het volk Israels in te boezemen en om uit hem een verdrukker te kweken; een, die volkomen instemmen zou met al de booze plannen hares vaders. Nu zij echter ziet dat al haar arbeid vruchteloos is geweest, en dat haar ergste vrees verwezenlijkt is geworden; verandert haar vorige liefde in een doodelijken afkeer en haat. En Mozes weet dat zij dien wrok ook levenslang tegen hem zal blijven dragen, maar niettegenstaande dit alles, zweert hij zijne gemeenschap met Farao's huis voor eeuwig af. Edelmoedige daad voorwaar! Mocht zij maar meer navolgers ook onder ons vinden? Daar zijn er nog te velen onder ons, die het verlies van wereldsche vrienden schatten als een offer, dat te groot is voor den dienst van God. Velen, die een vriend hebben, dien zij niet gaarne den rug zouden toekeeren en daarom willen zij liever de zonde blijven dienen. Velen, die meer bedacht zijn om toch niet het ongenoegen van vader of moeder, of broeder, of zuster, of vriend, of buurman, te verwekken; dan om Gods ongenoegen over hen niet te verwekken. Geliefde Hoorder, moet gij uwe vriendschap met een wereldsch mensch verbreken zoo gij een Christen worden zult, o geef hem dan op, en acht uzelf gelukkig; zoo hij om uwer godsdienst wil van uw *vriend* uw *vijand* wordt. Mozes moet in de tweede plaats zijne positie in het koninklijk hof opofferen

voor zijne godsdienst. Dat hij een zeer waardige en eervolle plaats bekleedde, laat zich genoeg uit de gewijde en ongewijde geschiedenis afleiden. Een man van zooveel bekwaamheid en veelzijdige ontwikkeling kon niet wel op een lagen trap van eer staan. In de Handelingen wordt ons bericht dat hij machtig was in woorden en werken, en dit ziet niet op hetgeen hij gedaan heeft, nadat hij het koninklijk hof verliet, maar terwijl hij er nog dagelijksch in en uitging. Dat hij tot een van 's konings raadgevers zal zijn aangesteld geworden is vrij zeker. De ongewijde geschiedenis meldt ons dat Mozes een groot leger van Egyptenaren geleid heeft, in een veldslag tegen de Mooren. Deze waren in Zuidelijk Egypte gevallen en hadden vele steden en dorpen verwoest en dreigden gansch Egypte te zullen overwinnen.

Farao zondt Mozes uit op een veldtocht, waarin hij zijne groote dapperheid en krijgskunde zoo duidelijk openbaarde, dat hij later als een der voornaamste legerhoofden bekend stond. Dit wordt niet weinig door de gewijde geschiedenis bevestigd. Immers, indien Mozes niet de bekwaamheid had bezeten om de leider van een leger te zijn, had hij er te dezer tijd niet aan kunnen gaan denken om Israel te gaan verlossen, en evenwel zegt de Bijbel dat hij meende dat het volk zou verstaan hebben dat de Heere hen door zijne hand wilde verlossen. Alles schijnt ons aantewijzen dat hij hoog in eer en aanzien stond onder de grooten van het koninklijk hof. Die hooge plaats gaf hij op om een kind Gods te wezen. Hij bekommerde zich meer om zich der eere Gods waardig te maken, dan om van de menschen gezien te worden. De nederigste plaats in het koninkrijk Gods was hem weer waard dan een eereplaats aan de rechterhand des konings. Daar lag ook veel in opgesloten. De mensch wil van nature gaarne geëerd zijn. En gelijk alle andere begeerten, groeit ook deze van tijd tot tijd aan, door hare verzadiging: zoodat het dubbel hard wordt voor iemand die in een zeer hooge positie staat om er afstand van te doen voor den dienst Gods. Een derde ge-

dachte, welke Mozes' keuze zulk een merkwaardige maakte is: dat hij een leven van grooten rijkdom en weelde verliet. Het Egyptische hof was te dier tijd het rijkste der wereld. De lust der oogen, de lust des vleesches, en de begeerlijkheden der wereld konden daar volop verzadigd worden. Koninklijke spijzen konden hem elken dag worden ter hand gesteld. In de schoonste kleeding kon hij zich dossen. Het Egyptische linnen en het Tyrisch purper, edelgesteenten, en de rijkste schatten waren binnen zijn bereik. Alle wereldsche genoegens konden voldaan worden. Paarden, koetsen, dienstmaagden en knechten stonden bereid om op zijn wenk hem te dienen. Een rijke bezoldiging vermeerderde ongetwijfeld van jaar tot jaar zijn inkomen. Om door deze wereld te komen behoefde hij niet zoo bezorgd te zijn als duizende andere menschen. Maar ziet ook van al die weelde en overvloed doet hij gewillig afstand. Hij heeft het woord van Jezus reeds geleerd: "het is niet in den overvloed gelegen dat iemand leeft uit zijne goederen." Hij weet het bovendien, indien hij in Farao's hof zal blijven, hoe aangenaam voor het vleesch zulke rijke voldoening van zijn natuurlijke begeerten ook zijn moge, en hoe streelend voor het hart al die pracht en weelde, zij kunnen toch niets anders dan "genietingen der zonde" genoemd worden. Hij wist het zou moeilijk gaan om te midden van zulk een bedorven hof, waar duizend verzoekingten tot zonde hem omringden, staande te blijven. En gevoelende dat hij daar verboden vruchten zou plukken, ingeval hij bleef, verwijderde hij zich. Misschien heeft Mozes ook eindelijk door deze keuze zijn kans weggeworpen om koning te worden na Farao's dood. Het kan niet met zekerheid gezegd worden, maar naar alle waarschijnlijkheid toch ware hij de regeerder van dat machtig rijk geworden, ware hij aan het hof gebleven. Voor zijn vleesch was het dus gansch geen begeerlijke zaak om zijn hoogen stand en invloed, zijn aanzien en eer, zijn gemak en genot, en al zijne wereldsche vooruitzichten onder zijne voeten te vertreden. Ook moeten wij niet vergeten dat Mozes van

zijne kindschheid af aan zulk een rijk leven gewoon geweest was, zoodat zijn deelen in het lot zijner broederen voor hem dubbel zwaar is geweest. En nu hij eenmaal Farao's hof vaarwel heeft gezegd, wat staat hem nu te wachten. Is er gelegenheid om een nog hooger, eervoller, meer winstgevende positie onder zijn eigen volk intenenemen? Zijn er nog grootere wereldsche genoegens en vermaken onder hen te vinden? Heeft hij ook eenig vooruitzicht om koning onder hen te worden? Neen, te wel weet hij het, zijn volk wordt veracht en onderdrukt. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat gaan zij met hunne ruggen gebogen onder zware lasten. Den ganschen dag lang wordt de stem des drijvers over hen gehoord, en dag op dag worden hunne vooruitzichten op verbetering van hun toestand minder. Met zulk een volk zal hij zich nu gaan vereenigen. Kon hij wel iets anders verwachten dan dat hij met hen in hunne ellende, ontbeeringen en verachting zou moeten deelen? Neen, en hij wist het ook zeer wel, want de tekst zegt: "verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden dan" . . . Zoo zij den naam van Mozes niet openbaar te schande gemaakt hebben, zoo zullen zij toch wel in meer private kringen met zijne handeling gespot hebben. Niet weinigen zullen hem zeker wel als een armhartige dwaas hebben beschouwd, of zijne besliste verwijdering uit het koninklijk hof als een bewijs van krankzinnigheid hebben beschouwd. Nu hij de zijde van het verdrukte volk koos, wat kon hij nu ook anders verwachten, dan dat de koning en zijne edelen zijne bitterste vijanden zouden zijn. Hij mocht dan al hoog in rang geweest zijn, nu is de weg open om van hem een verachtelijken slaaf te maken. Mozes kan er zeker staat op maken dat de Egyptische regering alles zal doen om zijn invloed te onderdrukken en indien het noodig schijnt, zijn leven van de aarde te verdoen. Hij kon zich niet veilig meer achten in de nabijheid van het hof. Het verwondert ons daarom niet wanneer Paulus in den tekst spreekt van "de versmaadheid van Christus," d. i., niet de versmaad-

heid, die hij leed in de verwachting van Christus, maar versmaadheid, gelijk aan die welke Christus leed. Al heeft Mozes ook op dezen tijd gemeend dat het Gods plan was om Israel door zijne hand te verlossen, zoo moet hij zich toch tevens bewust geweest zijn van de ontbeeringen en de gevaren en het lijden, welke aan zulk eene poging, zelfs indien zij voorspoedig ware, verbonden waren. Er is dan ook maar korten tijd toe noodig om hem te doen gevoelen "dat hij door vele verdrukkingen moet ingaan in het koninkrijk Gods." Bij zekere gelegenheid vindt hij een Egyptenaar, die een van zijn eigen volk onderdrukt, en doodt hem. Den volgenden dag willende een scheidsregter zijn tusschen twee zijner broederen, verneemt hij dat zijn daad niet geheim gebleven is, en uit vrees dat Farao's rechtsdienaars reeds op weg zijn om hem te vangen, vlucht hij naar het land van Midian aan de andere zijde der Roode Zee. En hier, in plaats van met een koninklijk hof, moet hij met een herdershut tevreden zijn. En vinden wij in dit deel van Mozes geschiedenis niet het juiste beeld van het leven des christens? Wanneer wij den dienst des Heeren kiezen, moeten wij niet denken dat wij daardoor een leven kiezen, dat aangenameer en gemakkelijker is voor ons natuurlijk hart, dan de dienst der wereld. Integendeel. Wij moeten niet meenen dat wij de genoegens der wereld kunnen medenemen in den dienst van God. Die moeten bij Farao in het hof der wereld blijven. "Met Gods volk kwalijk gehandeld te worden," ziet hier wat wij als Christenen mogen verwachten, ziet hier, waar wij in meerder of minder mate op behoorden te rekenen. "Gij zult van allen gehaat worden om mijns naams wil"—is Jezus woord. Het is wel waar dat de naam van Christus in alle eeuwen niet evenveel gelasterd wordt; neen, het gebeurt zelfs dat de belijdenis van zijn geloof in Christus als een eer voor den mensch beschouwd wordt, maar toch zal het tot aan het einde der eeuwen bevestigd worden dat degenen, die godzaliglijk willen leven verdrukking zullen moeten verduren. De groote reden, waarom vele Chris-

tenen door de wereld zoo weinig worden bespot en gehaat is dat zij zoo weinig van den echten geest van het christendom openbaren. Die een waar Christen wil zijn, in zijn huisgezin, in zijn dagelijksch leven, in zijne bezigheid, in de kerk van Christus, zal zich in het oog der wereld niet zelden den naam van dwaas, dweeper, drijver, en andere scheldwoorden waardig maken. Er is te veel van dat gemakkelijk christelijk leven in de wereld, dat bij de menschen nog al ligt voor echte munt doorgaat, maar bij God van gene beteekenis is. Er is zooveel belijdenis met den mond, terwijl men met zijn hart den Heere vloekt, en daarom is het dat de wereld zoo goed over weg kan met het tegenwoordig christendom. Er is zoo weinig harte-godsdiens. Er is zooveel verloochening van Christus door woord en wandel, en zoolang dat zoo blijft moet het ons niet verwonderen, zoo de wereld van ons geen kwaad spreekt. Maar maak er staat op, Gel. H., jong of oud wie gij zijt, indien ge een waar discipel van Christus wilt worden, indien ge de regels van Jezus' koninkrijk wilt gehoorzamen, indien ge van Maandag tot Zaterdag even goed als op Zondag een Christen wilt zijn, indien het in uw leven, veel duidelijker dan in het lidmaten-boek, zal te zien zijn, dat gij een lid van Christus' gemeente zijt; dan moet ge niet verwachten dat de wereld u rozenknoppen en bloemenkransen op uw levenspad zal strooien. Meen dan niet dat degenen, die uwe beste vrienden zijn zoolang ge maar van harte den duivel dient, u ook even vriendelijk zullen blijven toelachen, wanneer gij Jezus' dienst kiest. En indien het er u waarlijk om te doen is om bekeerd te worden, o wacht dan ook niet om de zondige genoegens der wereld te blijven genieten, terwijl gij God dient. Mozes kon onmogelijk tegelijkertijd "kwalijk gehandeld worden met het volk van God," en de genietingen der zonde aan Farao's hof hebben. Een van beiden moest hij opgeven. Het is ook zoo met u. Ge kunt niet in de zondige genoegens uwer makers deelen en tegelijkertijd Jezus volkomen en van harte dienen. Doet gij het laatste, weet het, sommigen zullen

u van bekrompenheid en zelfs hoogmoed beschuldigen. Indien gij onder de ware kinderen Gods geteld wilt worden dan zullen wereldsche gezelschappen en het misbruik van des Heeren dag tot allerlei zondige vermaken, van welken aard dan ook, en duizend andere fijnere zonden in Faraos' hof moeten blijven, dat is, ge zult er gelijk Mozes van harte afstand van moeten doen. Iemand, die met een hart dat uitgaat naar de wereld en wereldsch genot, God wil dienen, kan Jezus niet vereeren, evenmin als hij der gemeente Gods tot een zegen kan verstreken. "Een iegelijk, die den naam van Christus noemt sta af van ongerechtigheid." O, het ware zoo wenschelijk dat er wat meer beslistheid ware onder degenen, die willen geteld worden als discipelen van Jezus. Te velen komen er in het leger van Christus, wier hart nog te veel gelijk dat van Lot's vrouw uitgaat naar hetgeen zij moeten achterlaten. Hun dienstwerk, gelijk dat van soldaten wier harten in het leger des vijands zijn, is van weinig beteekenis. Wij hebben behoefte aan den geest van een Jozua, die uitriep: "maar mij aangaande, ik en mijn huis, wij zullen den Heere dienen." En al keert dan een Orpa tot de afgoden van haar volk terug, zoo moeten wij met Ruth het land der zonde onzer rug toekeeren en met een besliste keuze zeggen: "Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God." Maar zulk een beslistheid om God te dienen is niet zoo gemakkelijk te bekomen, zegt ge, en ge zegt de waarheid. Het zal Mozes ook wel menig stil gebed en vele uren van inwendigen strijd gekost hebben, eer hij er toe komen kon om al de genoegens en de schatten van Egypte te verlaten, voor den dienst des Heeren. Hij was nu bijna 40 jaren gewoon geweest aan de lekkernijen van 's konings tafel, en nu ging hij het karig deel van een slaaf ontvangen. Het zal hem gedurig wel te binnen zijn gekomen welk een groote zelfverloochening hij zou moeten oefenen. Maar hoe strijdig zulks ook wezen mocht met de zelfzuchtige beginselen zijner natuur, er was een ander gevoel door Gods Geest in zijn hart gelegd en dat deed hem de

wereld en zichzelf overwinnen. Het was zijn geloof in de waarheid, welke God had gesproken. Farao en zijne vorsten zullen zeker Mozes verlaten van het hof wel verklaard hebben als hoogmoed of als een ingeboren voorliefde voor zijn eigen volk. Velen zullen er zeker over verbaasd gestaan hebben, en de zaak onverklaard hebben gelaten. De gewijde schrijver verklaart ons het raadsel wanneer hij zegt: "door het geloof heeft Mozes, nu groot zijnde" enz.

Op de een of ander wijze was Mozes te weten gekomen wat God aan zijne vaderen had beloofd. Hij wist dat het verdrukte volk niet bestemd was om nog vele eeuwen in den vurigen oven te blijven zuchten. Hij had bovendien de belofte van een toekomenden Messias gehoord in dat veelbetekenend woord "dat in Abraham's zaad alle geslachten der aarde zouden gezegend worden." Wetende dat hij uit dat volk afkomstig was, en dat hij dus een der verbonds-kinderen was, aan wien Gods rijke beloften zouden vervuld worden, kan hij zich niet langer te huis gevoelen in den dienst van het afgodisch Egypte. Het is niet daar dat de God van Abraham, Izak en Jakob het best kan gediend worden. Neen, dat geloof leert hem, dat zijn beste plaats onder zijn eigen volk is, waar hij den God zijner vaderen dienen kan, al is het ook onder de grootste verdrukkingen. Dat geloof opent zijne oogen voor de *eigenlijke* en niet de *schijnbare* waarde der aardsche schatten. Hij weet zijne voorvaderen, Abraham, Izak en Jakob, hadden op aarde gewandeld, "als gasten en vreemdelingen;" dat hunne grootste verwachtingen niet voor deze aarde waren geweest; dat zij "naar een ander, dat is, een hemelsch vaderland hadden uitgezien." Uit hun godzalig leven heeft ook hij geleerd dat 's menschen eigenlijke bestemming niet is voor deze wereld; dat het *eene* groote levensdoel niet moet zijn om genot te putten uit de zinnelijke en zienlijke dingen. Mozes heeft leeren verstaan dat hij voor de eeuwigheid bestemd was. Hij gevoelde dat zoo hij slechts schatten voor dit leven bijeenhoopte en zijne ziel niet rijk werd in God, hij dan bij zijnen

dood toch nog onbeschrijfelijk arm zou zijn. Ja, zoo diep en rein en evangelisch is zijn geloof dat hij de versmaadheid van Christus als rijkdom beschouwt, vergeleken met de vergankelijke schatten van Egypte. Hij had geen Paulus noodig om het hem te zeggen "dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan hem zou geopenbaard worden." Hij was er diep van overtuigd "dat zijne lichte verdrukking, welke zeer haast zou voorbijgaan, voor hem een gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid zou uitwerken." De schoone kleeding van het koninklijk paleis was niets in vergelijking met de witte klederen, welke hij in het paleis des hemels zou dragen. De koninklijke hoed was hem niet eens een gedachte waard, want de glansrijke kroon der rechtvaardigheid, blinkender en heerlijker dan die van eenig aardsch vorst, was voor hem weggelegd in het paradijs zijns Gods. Hij wist de troonen van Egypte zouden eenmaal in duigen vallen, binnen korten tijd zou het laatste spoor van al deze wereldsche grootheid zijn uitgewischt, maar koos hij het deel van het volk van God dan werd hij een onderdaan "van een onbewegeijk koninkrijk." Laat uw oog, kinderen Gods, ook veel met Mozes gericht zijn op de vergelding des loons. Leef veel met uw oog gericht op "de heerlijkheid, die aan u zal geopenbaard worden." Verzuakt nimmer uwe godsdienstige beginselen al moet gedruken met Mozes kwalijk gehandeld worden van de wereld, en wellicht uwe positie en uw geld er door verliezen. God zorgt altijd voor hem, die zijne witten eerbiedigt en gehoorzaamt. Blijft de wereld u omdat gij getrouw zijt in den dienst uws Gods, en uw Bijbel bemint en gelurig over Jezus spreekt; geeft daarom den moed niet op; wort daarom niet ontroeven; denkt aan de ontzettende toekomst, wanneer zij die u nu belachen zullen weenen, en eeuwige blijfchap op uw hoofd zal rusten. Buigt gij des morgens en des avonds uwe knieën voor uw God, en bespotten u daarom uwe bekenden, het oog slechts op de toekomst gericht. Straks ontvangen alle spot

ters hun loon en gij zult ook het uwe geenszins verliezen. Wordt gesterkt in uw geloof! O, dat de dingen der eeuwigheid voor u geen herschenschimmen, maar wezenlijkheid zijn! Overdenkt gedurig wat den kinderen Gods te wachten staat na den dood! Wat ook uw aardsche toestand zij, bewandelt uw weg met blijdschap. De weg zal niet lang meer zijn. Wie weet hoe spoedig voor deze of gene in ons midden de gouden poorten van het nieuwe Jeruzalem zullen ontsloten worden. Daar zal uw laatste traan weggewischt worden en de groote verdrukking een einde hebben. "Zoo dan vertroost elkander met deze woorden."

Maar de droevige gedachte overvalt mij weder zooals op andere tijden zoo vaak reeds het geval was dat wij niet allen, zooals wij thans hier zijn, dat ongestoord genot deelachtig zullen worden. Althans niet tenzij velen spoedig met Mozes de goede keuze doen om den Heere te dienen. Gel. Hoorder, wat toch staat u in den weg om een Christen te worden? Van Gods zijde zeker niets. Hij wil de vleugelen Zijner liefde over u uitbreiden, uwe zonden om Christus wil vergeven, en u als Zijne kinderen aannemen. Het kan dan niets anders zijn, dan dat gij de genietingen der zonde nog bemint. Maar ziet toe, uw wereldsch genot zal spoedig een einde nemen. Uw wereldsch goed, waar gij nu voor zwoegt en waarop gij nu uw vertrouwen stelt, ontvalt u misschien binnen weinige oogenblikken. Het beste, dat u de wereld geven kan, duurt maar voor eenen tijd. En uwe ziel is toch niet voor den tijd maar voor de eeuwigheid geschapen. Waar zal zij dan haar genot vinden, wanneer het tijdelijke met het eeuwig zal worden verwisseld? O, laat de wereld toch niet langer uwe zinnen betooveren en u verblinden voor uwe dierbaarste belangen. Keert u tot Gods bestraffing, verwerpt den raad niet van Hem, die uw leven en zaligheid zoekt. Valt voor God op uwe knieën, belijdt uwe zonden, werpt u op Gods genade in Christus. Zegt de schoone maar bedriegelijke dienst der wereld voor eeuwig vaarwel en ge zult een keuze doen over welke gij u nimmer zult berouwen. Hoort naar God en uwe ziel zal leven. AMEN.

EEN ROEPSTEM TOT JEUGDIGEN.

PREDIKER 12 : 1.

“ En gedenk aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen, en de jaren naderen van dewelke gij zeggen zult: ‘ik heb geen lust in dezelve.’ ”

Kinderen en jonge menschen hebben de dringendste behoefte aan goeden raad. Menig mensch roept te vergeefs in zijnen ouderdom uit: “o, dat ik in mijne jonge jaren *een* goede, wijze raadgever had gehad.” Men heeft in die jonge jaren nog zeer weinig door ondervinding geleerd. Men heeft niet het wijze, bezadigde oordeel van een mensch, die niet alleen in zijne kindschheid onderwezen is, maar ook een leven rijp in allerlei ondervindingen achter de rug heeft. Een jong mensch is zeer geneigd dit leven van eene verkeerde zijde te beschouwen. Hij verwacht er dikwijls veel meer van dan het hem waarlijk geeft. Hij is niet zelden overdreven in zijne beschouwingen en dientengevolge begaat hij misstappen, die hij te laat betreuren moet. De driften van dat jeugdig leven zijn vele, de hartstochten sterk, de verzoeking en talrijk, en treurigst van alles—het hart arglistig en doodelijk. Waarlijk een jong mensch, die aan zijn eigen verstand en booze begeerten overgelaten wordt, is in een gevaarlijke toestand. Neen, ik zou wel mogen zeggen dat wij aan zijn tijdelijk en eeuwig geluk haast moeten wanhopen. Hij is als een schip, dat zonder roer den oceaen gaat bevaren. Hij is als de stuurman, die onbekend is met de verborgen rotsen, zijn zeekaart niet verstaat, en toch maar met volle zeilen voortstevent. Indien er ooit iemand te beklagen is dan is het de jongeling, die zonder wijzen, goeden raad het leven intreedt. Wijze ouders zijn dan ook niet blind voor het gevaar, waaraan hunne kinderen

zijn blootgesteld. Ouders, die waarlijk liefde hebben voor hunne kinderen, zorgen al zeer vroeg dat zij onderwezen worden in alles wat maar tot veredeling van hun karakter en tot hun waarachtig geluk verstreken kan. Wij achten dat kind gelukkig, wiens vader en moeder er zich op toeleggen om zijn verstand met nuttige levenslessen te verrijken en het hart met christelijke beginselen te vervullen. Een kind en jong mensch, die zulken ouderlijken raad en vermaningen mag genieten, heeft toch veel meer kans om optegroeijen als een nuttig, edel mensch in maatschappij en kerk, als iemand die door zijn ouders verwaarloosd wordt. Ik hoop alle kinderen en jonge menschen in ons midden zullen toch den raad en de vermaningen van godvruchtige ouders waardeeren en in acht nemen. Zoo niet, dan zult ge wellicht later, wanneer ge tot uzelfen komt, nog wel eens tranen van berouw schreien op hunne graven. Ik hoop, jonge menschen, dat ge toch de welgemeende pogingen van uwen leeraar om u voor tijd en eeuwigheid gelukkig te maken, niet in den wind zult slaan. Het is ons doel u goeden, wijzen raad te geven. Wij wenschen tot u in de zondagschool, in de catechisatie en in de prediking zulke vermaningen te richten, als welke geschikt zijn om, met Gods zegen, u voor dit leven gelukkig en voor het volgende zalig te maken. Zegt niet bij uzelfen: ik heb geen behoefte om onderwezen te worden, ik zal toch wel door deze wereld komen, al is het dat ik den raad mijner ouders of van den leeraar niet opvolg. Te laat, vrees ik, zult ge dan eenmaal uwe dwaasheid beklagen. Maar wat spreek ik alsof ik u slechts raad en vermaningen te brengen had in mijn eigen naam. O neen, jeugdigen, indien ik alleen in mijn eigen naam en in eigen gezag, in dit morgenuur tot u ging spreken, ik zou mij niet zoo teleurgesteld gevoelen, indien gij straks nog verhard en onbewogen deze plaats verlaat. Het zou mijn hart dan niet zoo zeer doen, indien ge geen enkele gedachte uit deze predikatie mede naar huis naamt. Maar versta ik mijn werk en mijn positie wel, dan sta ik op dezen kansel niet

slechts als uw vriend, uw broeder, uw medereiziger naar de eeuwigheid, maar als een gezant Gods, die de vermaningen van mijn hemelschen meester, en niet slechts mijne eigene, tot u richt. O, hoe zoude ik wenschen dat gij met biddende aandacht in deze ure luisterdet naar hetgeen God tot u spreken zal. Ge zijt toch wel overtuigd bij uzelfen dat ge niet dwalen zult, zoo ge Gods raadgevingen opvolgt? Welke bestraffingen ge ook in den wind moogt slaan, ziet toch vooral toe dat ge Gods stem niet versmaadt. Dat zou te gevaarlijk en nadeelig voor u zijn. God spreekt in dezen morgen tot ieder jeugdig mensch in deze vergadering. Hij doet dat wel elken Zondag maar toch deze keer heeft Hij iets meer bepaald tot hen. Het zijn ook geen harde, verdoemende woorden, die Hij tot u richt. Hij spreekt niet in toorn, maar in liefde—ja, met een hart, dat brandt van liefde om uwe ziel te winnen. Liefelijker woorden zijn u nimmer door vader of moeder toegesproken dan die, welke God u brengt in den tekst. Hoort eens naar die teedere vermaning: “En gedenkt aan uwen schepper” enz. Wat bedoelt God toch door die uitdrukking? Waartoe is het eigenlijk dat Hij den jongeling opwekt? Wij kunnen dit als het ware samenvatten in twee gedachten: n. l., *ernstige overdenking en getrouwe gehoorzaamheid.*

De jongeling wordt gevraagd om eens bedaard en eenvoudig tot zichzelf in te keeren. Om te denken over God, zijnen schepper, over Zijn karakter, over Zijne betrekking tot den mensch, en 's menschen betrekking tot Hem. Hij wordt gevraagd om zijne gedachten eens bijeen te verzamelen, om eens aan zijn Maker te denken. Het is dus een werk van zijn verstand, waartoe hij allereerst wordt uitgenoodigd. De mensch moet aan het nadenken komen over God en goddelijke dingen. De groote zonde van vele menschen, en vooral van jonge menschen is, dat zij zorgeloos zijn om over God en hunne betrekking tot Hem natedenken. Het behaagt velen niet God in gedachtenis te houden. Men tracht eer om Hem te vergeten. Dag in dag uit, week in week uit, denkt en rede-

neert men bij zichzelf over andere dingen, men neemt er den tijd voor af om ze te onderzoeken, maar over God te denken dat kan men nooit doen, dan wellicht onder een predikatie of bij een sterfgeval. Het jeugdig leven is zoo vol van verzoe-kingen; de verleidingen tot zonde zijn zoo sterk; de wereld is zeo aanlokkelijk dat er *jaren* kunnen voorbijgaan zonder dat er ooit een ernstige gedachte aan God gewijd wordt. Velen leven voort alsof er in het geheel geen God ware, en alsof zij hoegenaamd niets met het Opperwezen te doen hadden. En toch zou het niet de duurste roeping en verplichting zijn van elk redelijk mensch, jong en oud, om aan God de hoogste plaats in ons verstand te geven? Behoorde Hij niet bij ons te zijn, van dag tot dag en uur tot uur? Zouden we niet met David behooren te kunnen zeggen: "Als ik Uwer gedenk op mijne legerstede, zoo peins ik aan U in de nachtwaken?" O, hoe onredelijk voor den mensch niet te willen denken aan het hoogste wezen in 't Heelal! De studie van Hem optegeven, die toch de oneindige bron is van alle wijsheid en zaligheid! Hoe dwaas zich niet te willen bekommeren met dat wezen met hetwelk men dan toch eigenlijk meer te doen heeft dan met iemand anders. Verantwoordelijk te zijn aan dien God voor elk een onzer woorden, werken, en gedachten, en toch zoo zorgeloos te zijn om onze boeken niet eens natezien hoe het er met ons bijstaat. Onze ziel, die geschapen is om God te kennen en om in die kennis gelukkig te zijn, zoo te verlagen dat zij in dezen haast niet meer doet dan een redeloos dier. Uit de hand van dien grooten God te zijn voortgekomen, van Hem ontelbare zegeningen te hebben ontvangen en hem toch te vergeten, o, welk een gruwel! Gelukkig wanneer de mensch van die dwaasheid wordt verlost en over God gaat denken. Zalig hij die in dit leven God leert kennen, en Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft. Die toch is het eeuwige leven deelachtig. Hier ligt juist de moeilijkheid bij vele menschen. Zij willen zich den tijd en de moeite niet getroosten om eens bedaard hun toestand in overweging te nemen. Wanneer de mensch weer

tot zichzelf komt, en eens biddend te werk gaat om aan zijnen Schepper te denken, dan is hij gewoonlijk spoedig gered. Wanneer men met ernst den Bijbel begint te lezen en met diepe belangstelling luistert naar de prediking, dan is men niet ver meer van het koninkrijk Gods. Maar ernstig nadenken is nog niet alles, dat van ons gevraagd wordt. Het gedenken aan onzen Schepper sluit in de tweede plaats een *getrouwe gehoorzaamheid* in. Hoofdwerk moet met het harte-
werk gepaard gaan. Het denken aan God moet een ernstig, hartelijk denken zijn, dat vruchten in het leven zal afwerpen. Een uitwendige of bespiegelende kennis van God kan in zichzelf ons nooit gelukkig maken. Een Godgeleerde is in ieder geval geen waarachtig vroom mensch. Hij kan met al die kennis nog wel verloren gaan. Gedenkt aan uwen Schepper beteekent dus: begint om Hem van harte te dienen. Onderwerpt uzelf aan zijne wetten. Gedraagt u zooals een schepsel zich behoorde te gedragen jegens zijnen Schepper. Geeft Hem uw geheele hart. Uw gansche leven zij Hem gewijd. Erkent geen hooger gezag dan het Zijne. Vernedert en verloochent uzelf om Hem te vereeren en te verheerlijken. Neemt uw kruis op en volgt Jezus. Gaat heen en vraagt elken morgen: "Heere, wat wilt gij dat ik doen zal," en betoont dan dat ge een vriend van Jezus zijt, door te doen wat Hij u zegt. Brengt uzelf met lichaam en ziel aan Hem ten offer. Hoe redelijk ook dit bevel! Is er wel een schepsel op aarde, dat zich van die verplichting om zijn Schepper van ganscher harte te dienen, zou kunnen ontdoen? O neen, aan God komt met het volste recht elk oogenblik van ons leven toe. Wij mogen geen enkel oogenblik van onzen tijd en geen enkele onzer krachten aan de wereld of den duivel wijden. Wij kunnen zulks niet doen zonder God van Zijn recht te berooven. Jammer toch dat zoovelen zulks doen. Van duizenden kan het gezegd worden dat zij hun geheele leven vermorsen. In den morgen van dat leven keeren zij hunnen Schepper en Weldoener den rug toe en tot den dag huns doods toe keeren zij zich niet om,

om dien God, die hun leven kroont met het goede, eens een eekle maal vriendelijk aantezien. O, dat de mensch toch zoo onlukbaar wezen kan! Dat hij dien God die hem het leven, den adem en alle dingen schenkt met snoode hand in 't aangezicht durft slaan, dat hij tot aan zijn stervensure een vijand van zijn grootsten Welddoener blijft. En dit is geen droombeeld, maar een droevige werkelijkheid, en zoo wij tot heden toe onszelven nog niet met ons hart geschaard hebben aan de zijde des Heeren, maken wij ons aan diezelfde zonde schuldig. Er zijn er ook onder de jeugdigen der gemeente, die dit gedaan hebben, ja, er zijn er die verbondskinderen genoemd kunnen worden, die het teeken van Gods genade aan hunne voorhoofden hebben ontvangen, en die toch die genade en liefde Gods met voeten vertreden. Het is tot hen inzonderheid en tevens ook tot alle kinderen en jeugdigen in de gemeente dat wij met Salomo uitroepen in deze ure: "gedenkt aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap." Wij zijn dezen winter verheugd geweest en wij zijn nog verheugd dat er ook van de jeugdigen zich van tijd tot tijd openbaren, die betuigen lust te hebben om hun gansche leven aan God te geven. O, er is niets dat het hart van den evangelie-dienaar meer verkwikt dan te zien dat menschen in hun prille jeugd de goede keuze doen om des Heeren te zijn. Maar daarom zijn wij ook met des te meer droefheid vervuld over de anderen, die zich nog onbeslist of geheel en al aan de zijde der wereld betoonen. Ik zie er hier van daag, die dezen winter bereid waren om met Agrippa te zeggen: "gij beweegt mij bijna een Christen te worden," en die toch heden verder van het koninkrijk Gods zijn dan toen. Jeugdige vrienden, voordat ge dan dezen winter met al zijn zegeningen en geestesinvloeden een laatst vaarwel toeroept, vergunt ons u nog eenmaal uwe dure verplichting op het hart te drukken. Wanneer ik u overzie is er nog niet eens een-vierde uwer tot God bekeerd, niettegenstaande alles wat God aan uwe zielen ten koste lag in den verloopenen winter. Wij kunnen de overige

drie-vierden toch niet voort laten gaan, zonder nog eenmaal u te wijzen op uw waar geluk en uwe hoogste wijsheid. Dit is het dan wat wij vragen, jeugdigen, geeft heden den dienst der zonde en der wereld op, komt als schuldige zondaren tot Jezus, en neemt u voor om steunende op Gods genade, uzelf met lichaam en ziel te wijden aan den dienst van God. Zegt al uwe makkers vaarwel, die wellicht *niet willens* maar toch *zeker* u naar de eeuwige rampzaligheid leiden. Hebt ge tot heden toe uw vermaak in de wereld gevonden, zoekt voortaan uw genot in den dienst des Heeren. Laat deze dag de laatste zijn, waarin ge uw ziel verwoest en God onteert, en gaat voortaan voor de eeuwigheid aan het werk. Mij dunkt ik zie er hier, wier geweten in hun binnenste spreekt: "Waarlijk het zal er toch eens toe moeten komen dat gij de wereld zult moeten afzweren, want zooals gij nu zijt kunt gij den dood niet ontmoeten, en waarom dan *nu* niet." Maar zegt terstond een andere stem in uw binnenste: "het is toch zoo hard, de wereld houd mij in 10,000 banden verstrikt; dit leven is zoo vol van dardelheid en genot dat ik als het ware er den tijd niet van *stelen* kan om over de ernstige dingen der eeuwigheid te denken. Gij zegt: "indien ik nu een Christen word dan zal het mij toch zooveel kosten om al deze vleeschelijke genoegens en mijn jeugdig gezelschap optegeven en liefst zou ik daarom nog wat wachten, totdat ik in volle teugen zal hebben gedronken van 's werelds genot; ja totdat ik den beker van dit vrolijk, jeugdig leven tot op den bodem zal hebben geledigd." Waarlijk gij zijt te beklagen, indien gij zoo spreekt. Gij verwacht veel, ja alles van uwen mannelijken leeftijd, of uwen ouderdom. Gij beschouwt de lente van uw leven als de ongeschikste tijd om voorbereidingen te maken voor de eeuwigheid, en God denkt er juist anders over. God zegt dat er nooit een beter tijd voor u komen zal dan de tegenwoordige. Hoe waar het ook moge zijn dat de kracht der verzoeking voor het jeugdig hart verbazend groot is, en dat de banden van zondig gezelschap sterk klemmen, toch is de jeugd de beste tijd om voor God

te gaan leven, omdat men dan nog niet zoo gebukt gaat onder de zorgen en lasten van dit aardsche leven. De behoeften zijn gemeenlijk niet zoo groot; een jong mensch kent weinig of niets van die onmatige bezorgdheid, welke menig mensch in mannelijken leeftijd ternederdrukt. Hij weet niet van slapelooze nachten, gelijk menig volwassen mensch, waarin hij zichzelf zuchtend vraagt: "wat zal ik eten of wat zal ik drinken." 's Levens lasten wegen niet zoo zwaar op zijne schouders. Hij behoeft zijn tijd niet te besteden in de beraming van wereldsche plannen, die andere menschen het hoofd breken. Maar in elke bezigheid en op elken leeftijd kan de mensch wel tijd vinden om zich te bekeeren, want God roept den mensch niet tot eenige bezigheid, waarin er geen tijd kan overschieten voor de godsdienst. Indien wij ons verontschuldigen door te zeggen mijn bezigheid laat het niet toe dat ik er den tijd afneem om aan mijn ziel te arbeiden, dan ligt eigenlijk de fout niet in de bezigheid zelve maar in het booze, hebzuchtige hart. Wat meent ge dat God zoo onredelijk zou zijn dat Hij menschen zou roepen tot eenige bezigheid, waarin zij *gedwongen* zouden worden uit gebrek aan tijd of anderzins om Hem te onteeren? Maar hoewel het niet onmogelijk is om zelfs op mannelijken leeftijd bekeerd te worden, toch is de gelegenheid niet zoo gunstig. Bewijst de ondervinding dit niet duidelijk? "Duizend zorgen, duizend nooden, kwellen het angstvallig hart," en sluiten voor menig mensch de deur der zaligheid toe. Van niemand kan het gezegd worden maar inzonderheid niet van een jong mensch dat hij geen tijd kan vinden om zijn hart aan God te geven. De mannelijke leeftijd is dus zeker in dit opzicht een kwade dag. Maar er is nog een andere rede, die wij noemen, waarom de jeugdige leeftijd de beste is om God te gaan dienen. Zij is deze: *de verzoeking des rijkdoms werken niet zoo sterk in het jeugdige hart.* Men geeft *zijn hart nog niet* zoo geheel aan het wereldsch goed dat men er zijn God van maakt. Het is voornamelijk in de mannelijke jaren dat deze zielverwoestende

begeerte zich zoo ontwikkelt, en juist naarmate zij wordt vol-
daan, is ook het gevaar groot. Het wereldsch goed—huizen,
akkers, goud en zilver—staat duizenden van menschen in den
weg ter hunner bekeering. Komt Jezus roepstem: “ga heen,
verkoopt al wat gij hebt en geeft het den armen en kom her-
waarts, volg mij;” dan zegt men: “deze rede is hard, wie kan
dezelve hooren,” men ergert zich en gaat verloren. En hoe-
wel nu de kiem van die booze begeerlijkheid in het jeugdig
hart reeds moge geplant zijn, toch is het waar dat zij niet
zulk een vruchtbare aarde vind in het hart van den jongeling
als in dat des mans. Behalve nu deze uitwendige oorzaken
zijn er ook inwendige redenen, redenen in 's menschen natuur
zelve, waarom de jeugd de beste tijd is om des Heeren dienst
te kiezen. En eerst vooral noemen we hier: “*de kracht van
kwade gewoonten.*” Deze is niet zoo groot in jonge menschen
als in ouderen. De ziel van iemand, die 30 of 40 jaar de we-
reld heeft gediend, is in ketenen der zonde gebonden. De
mensch is op dien leeftijd veel meer een slaaf der zonde als in
zijne jeugd. Nu is het waar dat de bekeering van een mensch
van 40 jaar, van de zijde van Gods genade beschouwd, even
gemakkelijk is als die van een jongeling van 15 jaar; toch
heeft de eerste in zijne bekeering een veel zwaarder strijd, het
kost hem veel meer moeite en worsteling om zijne zonde opte-
geven als de laatste. En de zonde, laat ons er altijd maar
verzekerd van zijn, groeit o zoo gemakkelijk en zoo snel aan,
maar het is zulk zwaar en langzaam werk om haar uitteroeijen.
Het is jammer genoeg dat de zonde zelfs in jeugdige harten
reeds zulke diepe wortelen schiet, maar groot is nog hun
voorrecht, vergeleken bij hen, die als eiken-boomen haast on-
beweegelijk geworden zijn. Immers het kind, dat nooit het
eerste glas sterken drank aan zijne lippen gezet heeft, be-
hoeft niet zoo te bidden en te worstelen tegen zijne begeerten
als de dronkaard, die jaren lang een slaaf van den drank ge-
weest is. Indien ik Gods naam niet gewoon ben te vloeken
dan zal het mij toch zoo hard niet vallen om dien naam te

heiligen, als iemand die geen vijf woorden spreken kan zonder te vloeken. En welke de kwade gewoonten ook mogen zijn, waaraan men zich heeft overgegeven men kan ze in zijn jeugd betrekkelijk gemakkelijk verbreken; maar Jeremia sprak een droevige waarheid toen hij zeide: “zoomin de moorman zijn huid of het luipaard zijne vlekken kan veranderen, zoomin kan iemand goed doen, *die geleerd heeft kwaad te doen*. Al wordt de mensch ook in lateren leeftijd bekeerd, toch blijft de bittere nasmaak der zonde hem bij; toch blijft er altijd nog iets van het doodelijk vergif dier kwade gewoonten in hem tot aan den dag zijns doods. “Weet en ziet dat het kwaad en bitter is, dat gij den Heer uwen God verlaat, en mijne vreeze niet bij u is”—ziedaar een profetisch woord, ’t welk door menige ondervinding wordt bevestigd. Jonge lieden, hebt ge die zaak wel eens doordacht? Het zal u veel meer moeite, teleurstelling en tranen kosten om later in uw leven een Christen te worden dan thans. Elken dag van uw leven dien ge zoo doorbrengt, kweekt ge zekere kwade gewoonten aan, waardoor uwe ziel meer en meer aan banden wordt gelegd. Weest er van verzekerd hoe langer gij zondigt, des te moeilijker wordt het om u te bekeeren. Hoe langer gij wacht, des te minder kans hebt ge om behouden te worden, want hoe *ouder ge wordt des te afkeeriger zult ge ook worden* van den dienst van God. Menig mensch, die in zijne kindsche jaren dikwijls gevoelig aangedaan kon zijn, zegt op mannelijken leeftijd tot God: “wijk van mij want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust.” In de jeugd is het hart gelijk was, hetwelk het zegelmerk gereedelijk in zich laat drukken, maar later wordt het gelijk een steen. Dezelfde predikatie, waarnaar wij in onze kindscheid met betraande oogen luisterden, is later geheel smakeloos. De ernstige vermaning, welke den mensch in zijn jongelingsjaren op de knieën brengt, wordt later bespot. Het ernstig gebed van een vrome moeder kan het kind bijna bewegen om een Christen te worden, en later kan diezelfde persoon de vurigste gebeden oneerbiedig aanhooren, ja er zelfs mede spotten.

De jongeling kan vaak door het lezen van Gods Woord aangedaan worden, waar na verloop van enkele jaren de Bijbel hem een zeer vervelend boek wordt, en vaak een vuile roman boven het woord Gods wordt verkoren. Het geweten, hetwelk in het jeugdig hart zoo luide tegen de zonde getuigt, dat het hem doet beven voor de toekomst, verliest later zijn beroerende kracht. Men vreest niet meer voor de bekreigde gevolgen der zonde. Men leeft onverschillig, onbezorgd, onbevreesd voort in de zonde, alsof er geen vertoornd Regter in den hemel ware, die neerziet op alle ongerechtigheid der menschenkinderen. O, welk een ongelukkige toestand is dat niet! Van God niet meer te willen hooren, de genademiddelen te verwerpen, met Gods volk te spotten en hunne liefdevolle vermaningen te verachten. En dat is toch de natuurlijke uitwerking der zonde. Dat is de gewone gang van menschen, tenzij Gods weerhoudende of wederbarende genade hen stuite in hunnen loop. Neen, het ligt niet in de zonde om onze oogen te openen voor onzen toestand. De dienst der wereld kweekt geen waren levensernst aan. De dagelijksche ondervinding bewijst dit immers duidelijk genoeg. Van welke klas van menschen worden er het meest bekeerd? Is het niet van die der jeugdigen, voor zij 26 jaar oud geworden zijn? Er zijn maar betrekkelijk weinig menschen, die bekeerd worden nadat zij 40 jaar oud geworden zijn en haast geene worden er in hunnen ouderdom gewonnen. Wat toont dit aan dan dat de mensch met elk klimmend jaar van zijn leven minder gevoelig wordt. Wat anders dan dat het oog voor de dingen van Gods koninkrijk steeds meer verblind wordt. Daarom jeugdigen, weest gewaarschuwd tegen het uitstellen uwer bekeering tot dat gij ouder zult geworden zijn. In plaats van dat uw ernst zal toenemen, hebt ge eer reden om te vreezen dat zij geheel zal uitdooven. Hoe menig jong mensch is er, die bij zichzelve aldus redeneert: ik zal later in mijn leven wel meer de noodzakelijkheid der bekeering leeren inzien, ik gevoel nu zoo koud en onverschillig, maar later zal ik nog wel eens ernstig

leeren bidden en begeerte krijgen om de wereld optegeven. Zulk een bedriegt zich met een ijdele hoop. Neen, een jong mensch heeft geen reden om op betere tijden te hoopen. De zondè, gelijk een doodelijke ziekte, doortrekt zijne ziel al meer en meer. De hope op herstel wordt al minder. En nu heb ik nog niet eens gesproken van de onschatbare zegeningen, beide voor dit en het toekomstige leven, verbonden aan den vroegen dienst van Jezus. Maar, om niet alles te noemen, is het geen waarheid dat indien een mensch in zijn jeugd God tot zijn deel kiest, hij veel gelukkiger is in dit leven zelfs, dan anderen, die zich in het geheel niet bekeeren, of wachten tot dat zij ouder geworden zijn.

Is hij niet veel vrolijker en opgeruimder in zijn leven? Is hij niet veel tevredener en meer vergenoegd onder alles? Ontvangt hij Gods weldaden niet met een dankbaarder hart? Draagt hij 's levens lasten niet met minder morren? Is hij niet meer geduldig in zijn lijden? Kust hij niet gemakkelijker de roede, wanneer zijn vader hem slagen toedient? Wie zulks ontkent, heeft nog nooit het menschelijk leven ernstig gade geslagen. Er mogen uitzonderingen op dezen regel zijn. Ik weet dat menig mensch "dien veel vergeven is, ook veel lief heeft." De christelijke deugden, zooals vergenoegdheid, blijdschap in God, geduld in lijden, kunnen zich in enkele gevallen zeer snel ontwikkelen. Toch blijft het waar dat alle deugden des Christens tijd om te groeien noodig hebben, en waar de kiem van alle godsvrucht in de jeugd ontspruit en men verder ook de gelegenheden om zich te ontwikkelen in kennis en in alle deugden mag genieten, daar kan men ook op een waarlijk gelukkig leven rekenen. En niet alleen wordt ons geluk maar ook onze nuttigheid voor deze wereld veel grooter, zoo wij den Heere vroeg zoeken en dienen. Het is de groote roeping van elk mensch om zoo nuttig in deze wereld te zijn als hij maar immer kan. De wereld moet het bij onzen dood kunnen gevoelen dat zij iets verliest. God roept ons om zwakken te schragen, treurigen te troosten, ellendigen te ver-

lossen en onsterflijke zielen te wijzen op het eeuwige leven. Wij leven niet alleen voor onszelfen of voor onze huisgezinnen. Wij hebben een roeping jegens een gansche wereld, een werk voor ons gansche geslacht. En weet ge wie het best zijn werk verricht, en wie van het meeste nut is voor zijn medemensch? Hij, die in zijn jeugd zijne frissche krachten geeft aan den dienst van God. Hij, die met zijn 10de of 15de jaar reeds heeft leeren verstaan dat hij hier op aarde is geplaatst om het rijk des Satans te bestrijden, om de bittere gevolgen der zonde tegentewerken en om een zondige, zinkende menschheid terugtebrengen tot God. Als men 50 jaar oud geworden is, en men wordt dan eerst bekeerd, wat kan men dan nog doen voor zijne medemenschen? Ge zegt "veel" en het is zoo, indien men wil kan men zelfs op veelgevorderden leeftijd met versleten krachten nog veel goeds doen. Maar toch wat beteekenen die laatste pogingen van een mensch, die een halve eeuw met ziel en lichaam den duivel heeft gediend; wanneer men ze vergeelijkt bij dien machtigen invloed ten goede, welke een mensch uitoefent, die zijn gansche leven geeft aan God. Neen, ons leven op aarde beantwoordt niet aan zijn doel, indien men het niet geheel en al aan God wijdt. Wij vermorsen het dan. De wereld wordt dan eer door ons verergerd dan verbeterd. In stede van een zegen, zijn wij een vloek voor ons geslacht. O, wie onzer zou ontrouw willen zijn aan zijne bestemming? Jeugdigen, ik hoop gij zult de kracht van deze gedachte eenigzins verstaan. Het leven met al zijn verantwoordelijkheid ligt voor u. Het is voor u om het wel te besteden of te verwoesten. Ge kunt *met de onmisbare hulp van Gods Geest* uzelfen en anderen veredelen en geschikt maken voor een hooger, gelukkiger leven in de toekomst. Edel werk, waardige roeping! zult ge er niet naar streven? Ik kan niets voorspellen aangaande uwe toekomst. Ik weet niet hoe lang ge nog leven zult, of wat uw keuze zal zijn, of gij God of de wereld bij voortdurend zult dienen. Ik weet niet of zaligheid of verderf uw deel zal zijn. Ik weet niet of ge eenmaal in blijde

verwachting eener zalige eeuwigheid, of in volslagen wan-
hoop, of in blinde onverschilligheid zult sterven. Maar
eene zaak weet ik zeker; zij is deze. Indien ge nu met Gods
hulp voor Hem gaat leven en gij blijft Hem getrouw, het zal u
zoo gemakkelijk en zoo zalig zijn eenmaal te sterven. O, hoe
aangenaam moet het wezen voor iemand als hij heengaat, om
te weten: "ik heb toch niet te vergeefs geleefd." Ook met
al de zonde van mijn leven heb ik toch, *door Gods genade*, ook
iets mogen doen voor het tijdelijk en eeuwig geluk van ande-
ren. Zulk een mensch kan aan het einde van zijn loopbaan
zijn wandelstaf neerleggen, en dan sterven met een glans van
blijdschap op het gelaat en de vreugde des hemels. En dit is
nog niet alles. Neen, hunne werken volgen hen. Hij, die
Jezus hier met hart en hand heeft gediend van zijne jeugd af
aan, zal anderen vooruitzijn in de eeuwigheid. Zijne ziel is
meer vatbaar voor de volle genietingen van Gods gunst. Hij
zal in voller teugen drinken van het levend water. O, hoe
worden we dus niet van alle zijden gedrongen, jeugdigen, om
toch niet te wachten met onze bekeering. Ik stel mij voor
dat velen uwer wel eens bij zichzelf denken: "ik moet toch
een ander mensch worden." "Ik kan de zonde toch niet
blijven dienen." "Ik zal God toch noodig hebben om een-
maal te sterven." "Als ik in de eeuwigheid gelukkig zal zijn,
dan zullen toch mijn zonden vergeven moeten worden."
Welnu volgt den raad uwer zielen. Zulke gedachten worden
door Gods Geest u gegeven. Het is God, die dus tot u roept,
zoon of dochter, geef mij uw hart. Ga dan nu niet verder
voort, hoe vriendelijk de wereld u ook moge toelachen. Ge
gelooft immers dat het den duivel te doen is om u te bedrie-
gen. Zegt ge: "ik zou wel bekeerd willen worden, ik zie ook
wel dat ik dan gelukkiger en nuttiger in dit leven zou zijn en
zaliger in het toekomstige, maar ik zie niet hoe ik er ooit toe
komen kan om mijzelf overtegeven aan Jezus. Ik zit zoo
vast aan de zonde, ik ben zoo blind voor de goddelijke dingen,
ik heb de wereld zoo lief, mijne goede indrukken verlies ik

zoo spoedig, kom ik onder mijn makkers dan gaat weer al mijn ernst verloren." O, geeft het daarom toch niet op. Gaat, klaagt Jezus uwen nood. Zegt Hem alles wat in uw hart is. Komt met al die gebreken tot Hem. Zegt Hem maar vrij uit dat gij uzelf niet kunt redden in eigen kracht. Neemt de boeijen der zonde, waarmede ge geketend zijt, mede naar Jezus. Hij is jimmers gekomen om den gebondenen vrijheid te schenken. Het is waar dat de wereld u zoo aantrekkelijk is, en dat de verzoeking van uw leven zoo sterk zijn dat gij ze niet zult kunnen weerstaan dan alleen door Gods kracht. Maar ga nu als een onwaardig, schuldig, en onmachtig zondaar naar Jezus. Hij zal u de kracht geven om voor Hem te leven. Hij zal de kracht der zonde in u verbreken. Hij zal door Zijn Geest een nieuwe levenskracht in u scheppen. Langzaam, maar toch zeker, zult gij de zonde overwinnen. In plaats van met uwe makkers meê naar 't verderf te gaan, zult ge het gezegend middel kunnen worden om hen voor den hemel te winnen. Ge zult uw God vereeren, uwen medemenschen zegen zijn; uwe ziel gelukkig maken voor een eindelooze eeuwigheid. God geve u allen dat gij Hem kiezen moogt in uwe jeugd.

AMEN.

HEMELSCHHE HEERLIJKHEID.

2 COR. 12 : 1—4.

“Te roemen is mij waarlijk niet oorbaar, want ik zal komen tot gezichten en openbaringen des Heeren.

Ik ken een mensch in Christus, voor veertien jaren, (of het *geschied zij* in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet, God weet het,) dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel;

En ik ken een zoodanig mensch (of het in het lichaam,* of buiten het lichaam *geschied zij*; weet ik niet, God weet het,)

Dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken.”

“In de wereld zult gij verdrukking hebben,” zoo sprak Jezus eenmaal tot Zijne discipelen. Niemand hunner onderzocht de waarheid van dit gezegde met meer nadruk dan de Apostel Paulus. Van zijne bekeering af tot op den tijd dat hij door de Romeinen onthoofd werd, was zijn leven eene aaneenschakeling van lijden en beproevingen. In het 11de hoofdstuk geeft hij ons in zijne eigen woorden een verhaal van de ontberingen en gevaren, welke hij al doorworsteld had. Zij waren inderdaad buitengewoon. Het doet ons verwonderd staan dat al zijn arbeid, zorg en lijden hem niet deden bezwijken. Uit een natuurlijk oogpunt beschouwd, zouden wij verwachten dat de man van droefheid zou omgekomen zijn. Als wij de opsomming van al die ellenden nagaan, zouden we er haast toe komen om te denken dat er geen enkele roos langs zijn levenspad gebloeid had. Maar blijkt zulks ook uit zijne levensgeschiedenis? Was hij waarlijk in eigen oogen de ellendigste van alle menschen? Verre van daar. Indien er ooit een mensch geleefd heeft, die zichzelf gelukkig heeft ge-

voeld in deze wereld, dan was het Paulus. Door de wondervolle werking en leiding van den Heiligen Geest werden zijne menigvuldige tegenheden de bronnen van het grootst geluk voor zijne ziel. Zijne ondervinding, gelijk die van duizende kinderen Gods na zijn tijd, had het hem herhaalde malen reeds geleerd dat de bitterste lijdensbekers de zoetste vruchten voor zijne ziel en in zijn leven afwierpen. En dit was nog niet alles. De goede God, die wist hoeveel genade er noodig was in zulk een moeilijken levensweg, betoonde hem nog bijzondere gunsten. Hij gaf hem niet alleen genade om zijn pak te dragen, maar Hij opende voor hem ook nog bijzondere bronnen van geluk. Hij gaf hem oogenblikken van de heiligste verrukking en blijdschap, zooals zij nimmer door anderen *voor* of *na* hem zijn gesmaakt geworden. En wel het gelukkigst tijdstip in het leven van den Apostel zal ongetwijfeld dat geweest zijn, waarop onze tekst ons wijst. Het was voor hem een zalig oogenblik toen de schellen van voor de de oogen zijner ziel, zoowel als van voor zijne lichamelijke oogen wegvielen. Hij zal zich gelukkig geacht hebben toen de wreede bijl van den scherprechter boven zijn hoofd werd opgeheven, om een einde te maken aan dit leven van moeite en lijden. Maar, wij stellen ons voor, dat geen van die beide oogenblikken hem zooveel genot verschaften als hij bij deze gelegenheid genoot. Welaan, Geliefde Hoorders, de aantrekkelijkheid van het onderwerp zelve kan en behoorde onze biddende aandacht te boeien. Wij nemen als ons onderwerp uit deze vier verzen:

“ Paulus’ gezicht van de hemelsche heerlijkheid.”

Letten wij achtereenvolgens: 1. *Op zijn wezen of natuur.*
2. *Den tijd waarop hij dit gezicht genoot.* 3. *De verborgenheid er aan verbonden.*

I. *Waarin dit gezicht bestond.* Vooreerst dan merken wij op dat het een gezicht was van de heerlijkheid des hemels. “Ik ken een mensch in Christus, dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel.” Sommige der Joden

spraken van *zeven* hemelen. De Bijbel echter spreekt alleen van drie hemelen en bedoelt, door den eersten hemel, den dampkring, die ons omgeeft en voornamelijk de wolken. Door den tweeden hemel verstonden de Joden de sterren en planeten, allen zich bewegende boven de wolken, en door den derden hemel, of den hemel der hemelen, bedoelden zij de plaats, waar God Zijne heerlijkheid bijzonder openbaart en waar de heilige engelen zijn. In dezen derden hemel nu werd Paulus opgetrokken. Hij had dus een gezicht van hetgeen geschiedde in de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods. De heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem omringde hem. Hij hoorde het liefelijk akkoordgezang der heiligen. In het vierde vers, waar de gedachte van het tweede vers wordt herhaald, zegt hij ons dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs. Door dit woord bedoelt hij ongetwijfeld hetzelfde als wat hij in het tweede vers noemt "den derden hemel." Het woord "paradijs" wordt slechts driemaal in het Nieuwe Testament gebruikt; hier, eens in de openbaring, en toen Jezus tot den moordenaar zeide: "heden zult gij met mij in het paradijs zijn," en in elk een dezer teksten bedoelt het den hemel. Het is oorspronkelijk een oostersch woord, en beteekent een bloemenhof rondom een huis. De reden, waarom Paulus zijn gezegde van het tweede vers herhaalt, is onzes inziens niet alleen om er bijzonderen nadruk op te leggen, maar ook om het idee te doen uitkomen dat de plaats, waarin hij opgetrokken was, eene plaats van groote gelukzaligheid was, en daarom ook is het dat hij hier het woord paradijs in plaats van hemel gebruikt.—In het eerste vers noemt Paulus zijne ondervinding niet alleen een gezicht maar eene openbaring des Heeren. Deze uitdrukking kan twee meeningen hebben, hoewel het weinig tot de zaak toe of afdoet welken zin wij er aan geven. Het kan meenen eene openbaring, die de Heere hem gaf, of eene openbaring of aanschouwing van den Heere Jezus zelve in heerlijkheid. Verstaat men er het eerste door, dan wordt op eens daardoor deze openbaring als geen ingebeelde, maar als eene

waarachtige gekenmerkt. Menschen spreken ook nu nog somtijds van openbaringen. Velen in elke eeuw hebben gemeend juist zulk een directe gemeenschap te hebben met God en den hemel als die, waarvan Paulus spreekt. Ongelukkig voor het karakter van zulke menschen, dat de uitkomst van hunne openbaringen zoo dikwijls bewijst dat zij niets geweest zijn dan inbeeldingen van een ziekelijk verstand, of wat nog erger is, booze uitvindingen om kwaad te doen of menschen te verleiden, zoodat zij eer aan den duivel dan aan God toeschrijven zijn. De tijd van zulke bovennatuurlijke openbaringen is nu voorbij. Wacht u daarom voor een ieder, die zijne prediking zou willen staven door een beroep op zijne onmiddellijke gemeenschap met God en de heilige engelen, bij wijze van openbaringen of gezichten. Zulke kettters kunnen voor een tijd grooten opgang maken, en de zinnen van velen betooveren en hunne zielen naar het verderf leiden; maar zij zijn instrumenten, die de *duivel* en niet *God* gebruikt. Paulus' gezicht was niet van dezen aard maar uit God. Geen vrucht van een kranke verbeelding maar een bijzondere gunst van God. Dat dit gezicht door Paulus en niet door een ander persoon is genoten is duidelijk uit het verband. Wel is waar spreekt Paulus in het tweede vers: ik ken een mensch en wederom in het derde vers: ik ken een zoodanig mensch, alsof hij van een derde persoon spreekt; maar hij had bijzondere redenen, waarom hij liever in den derden persoon dan in de eerste van zichzelf sprak. De Corinthiers hadden hem beschuldigd dat hij in zichzelf roemde, en daarom zegt hij niet: "ik ben opgetrokken geweest in den derden hemel," maar "ik ken een mensch, dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel." Dat Paulus hier van niemand anders dan zichzelf spreekt, blijkt zonneklaar uit het zevende vers. En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen. Hier, zooals gij merkt, spreekt hij van zichzelf.

Moeijelijker zal het voor ons zijn om de vraag te beant-

woorden op welke wijze wij dit gezicht des Apostels hebben voortstellen. Ja, wij moeten de beslissing van de wijze, waarop dit geschied is, als onmogelijk verklaren. En weest niet ontevreden, Geliefde Hoorders, wanneer wij in dezen uwe nieuwsgierigheid niet kunnen voldoen, want wij wenschen niet wijs bij onszelven te zijn, noch wijs te zijn boven hetgeen geschreven is. Paulus zegt immers zelf dat hij het niet wist. "Of het geschied is in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet." Het was voor hem genoeg dat God het wist. Toch eischt de uitdrukking zelve nog een enkel woord van nadere verklaring. Wij kunnen ons hier drie voorstellingen van dit gezicht maken. Het kan zijn dat beiden het lichaam en de ziel van Paulus opgetrokken zijn geworden in den hemel. De Heere was daar machtig genoeg voor. In de tweede plaats is het mogelijk geweest dat de geest van Paulus is opgenomen geworden in den hemel, terwijl zijn lichaam op aarde bleef, en eindelijk kan het geweest zijn dat hij gelijk van ouds de profeten en later ook Johannes hier op aarde een gezicht kreeg van de heerlijkheid des hemels. Zijne zinnen kunnen onder den invloed des Geestes in zulk een hoogen staat van verrukking gekomen zijn, dat hij geheel onbewust was van alles, wat rondom hem gebeurde; en het hem toescheen alsof hij reeds in den hemel was. Wij beslissen voor onszelven niet tusschen deze drie verklaringen. God kan het op een dezer drie manieren gedaan hebben. Er is echter een andere gedachte, welke in Paulus uitdrukking ligt opgesloten, en die niemand onzer behoorde te vergeten, en welke sommigen in onze gemeente bijzonder behoorden in acht te nemen. Sommige menschen meenen dat de mensch geen onstoffelijk deel bezit, hetwelk wij gewoonlijk ziel of meer juist geest noemen. Zij zeggen dat geest en ziel niets anders zijn dan bestanddeelen van zijn stoffelijk lichaam, dat de geest zonder het lichaam niet kan bestaan of werken, dat dientengevolge, wanneer een mensch sterft, zijn gansch bestaan ten einde is. Wel, wat dacht Paulus hierover? "Daar staat toch

in *dien* tekst niets van," zegt misschien deze of gene. Ja, wel terdege leert die tekst daaromtrent iets. Wat zegt Paulus? *Of* het in het lichaam geschied is, weet ik niet, *of* buiten het lichaam, weet ik niet. Let wel "*buiten*" het lichaam. Wat ligt daarin opgesloten? Dat zijn ziel of geest gewaarwordingen kon hebben waarmede zijn lichaam niets te doen had. *Dit* ligt er in opgesloten, dat zijn geest kon bestaan, en kon werken in den hemel terwijl zijn lichaam op aarde was. Elk mensch, die dit vers leest of hoort lezen kan niets anders besluiten dan dat Paulus vastelijk geloofde dat de geest van een mensch kan leven en werken al is hij ook van het lichaam gescheiden. Indien men nu de stoutheid heeft om te zeggen "dat Paulus dwaalde in zijn geloof omtrent dit punt, dan is ons argument niets waard." Maar ook omgekeerd, wil men gelooven dat de Apostel dit vers schreef onder den invloed des Geestes, dan valt ook het gansche stelsel van het Adventisme te gronde, dan behoeft men niet langer te vragen of de ziel of de geest van een mensch ook kan leven in den hemel of in de hel, terwijl het lichaam verteert in het graf. Kiest voor uzelf, mijn Hoorders, wat gij liefst doet: in Paulus' geloof deelen, of gelooven dat Paulus een groote ketter was. Wij, voor onszelf, behoeven die vraag niet lang in beraad te nemen.

II. De tijd roept ons echter om overtegaan tot ons tweede punt, namelijk, *den tijd wanneer Paulus met dit gezicht begunstigd werd*. Hij zelf geeft ons op deze vraag het antwoord in het tweede vers. "Ik ken een mensch in Christus, dat is met andere woorden, een Christen, *voor veertien jaren*. Hij wil daardoor zeggen dat het 14 jaren verleden is sedert hij dit gezicht heeft gehad. De algemeene berekening is dat deze zendbrief geschreven werd omtrent het jaar 58. Veertien jaren daaraf getrokken maakt den tijd dezer gebeurtenis omtrent het jaar 44. Daaruit blijkt dat het niet geweest is toen hij bekeerd werd op den weg naar Damascus, want dat was nog vier jaren vroeger gebeurd. Meer waarschijnlijk is het

dat het geschied is, toen hij naar Jeruzalem was wedergekeerd terwijl hij in den tempel was biddende juist voordat hij uitgezonden werd als zendeling onder de Heidenen. Juist hier moeten wij nu ook een oogenblik spreken, over het doel dat de Heere had, met Paulus dit hemelsch gezicht te geven. Dit wordt ons niet medegedeeld door den tekst, maar mij dunkt het laat zich eenigzins uit den tijd van het gezicht afleiden. Paulus moest het Evangelie gaan verkondigen aan de Heidenen. Dit werk was zwaar en moeilijk. Hij moest veel doorstaan. Bespottingen, gevangenissen, schipbreuk, slagen, ja tallooze ellenden waren hem bereid en noodzakelijk aan het werk verbonden. De Heere wist het alles; en nu om hem aan het begin van zijn werk moed in te boezemen, hem in den loop van dat werk te versterken, en hem tot den einde toe te doen volharden, gaf hem de Heere een duidelijk en levendig gezicht van de heerlijkheid, de eer en het geluk, hetwelk hij zou ontvangen aan het einde van zijn aardsche loopbaan. De Heere heeft hem den hemel doen zien om hem daardoor te leeren gelooven dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan hem zou geopenbaard worden. Ongetwijfeld heeft Paulus nooit vergeten, wat hij toen gezien en gehoord heeft. En toen hij met zijn bebloedde rug te Filippi in een donkere gevangenis geworpen werd, zal waarschijnlijk de gedachte aan de vele woningen in den verlichten tempel Gods, zijn leed verzacht hebben, zijn geduld versterkt hebben en het liefelijk psalmgezag van zijne lippen hebben doen vloeijen. Hetzelfde doet God nog. Liggen er wegen van zware beproevingen voor zijne kinderen, de Heere versterkt hen niet alleen, wanneer zij er in zijn, maar geeft hen zooveel van Zijne genade en Zijn geest te genieten *voordat* zij er in komen, dat zij alle lijden geduldig dragen en het hardste werk met blijdschap verrichten kunnen. Troostvolle waarheid! God bereidt Zijn volk voor de slagen, die Hij toedient. Die den Heere kennen en wegen van druk hebben doorleefd, zullen hiervan wel iets bij eigen ondervinding weten.

Zij die gedachte dan ook uw troost voor de toekomst! De vaderlijke roede zal zeker wel over ons uitgestrekt worden, wie weet hoe spoedig. Wie zegt u, man, dat uw vrouw niet in het graf zal liggen binnen eenige weken? Wie zegt u, kinderen, dat ge uw moeder in deze week niet het laatste woord u zult hooren toespreken? Maar weet dan ook dat dezelfde God, die u door zulk een moeilijken weg zal leiden, nu reeds uwe zielen door zijne genade wil bereiden om dat leed te dragen. O, hoe liefderijk is onze hemelsche Vader!

Er ligt nog een andere gedachte in dit verband, die wij niet behooren over het hoofd te zien. Paulus had dit gezicht verborgen gehouden voor 14 jaren. Voor zoover ons bekend is heeft hij er later nooit meer over gesproken of geschreven. Hij had er ongetwijfeld gedurig bij zichzelf aan gedacht. Het zal zeker de steun geweest zijn voor menig uur van leed en druk, maar hij sprak er niet over tot anderen. Hij vermeldt het in dit hoofdstuk alleen omdat de gemeente van Corinthe de zuiverheid van zijn karakter en de waarheid zijns Apostelschaps in twijfel had getrokken. Ware dit niet gedaan geworden, waarschijnlijk had de Apostel er in het geheel niet van gesproken. Wat kunnen wij uit Paulus' gedrag in dezen leeren? In de eerste plaats—dat de leer, welke Paulus gepredikt heeft, op geen twijfelachtige of bedriegelijke gronden rust. Hij beroept zich immers niet direct op dit gezicht om zijne prediking te bevestigen. Paulus heeft slechts eenmaal op dit gezicht gewezen om zijn Apostelschap te verdedigen. Zijne leer was dus in het allerminste niet gebouwd op deze openbaring, en juist hierin nu ligt een bewijs voor de waarheid des Evangelies, in onderscheiding van vele valsche godsdiensten. Denkt voor een oogenblik aan de leer van Mahomet. Hoe is die valsche profeet van het begin af aan te werk gegaan om zijne leer te bevestigen? Door een direct en gestadig beroep te doen op zijne openbaringen van den hemel, door te zeggen dat de engel Gabriël hem elken dag kwam bezoeken, toen hij in de spelonk zijn koran schreef. Zeer breedvoerig

verhaalt ons Mahomet zijn tocht naar den hemel, hoedat hij slechts enkele roeden van den troon des Almachtigen verwijderd was, wat hij in den hemel gezien heeft, en hoedat hij eene reis van duizend jaren in het tiende part van een nacht heeft afgelegd. En door het verhaal van en het beroep op deze gebeurtenis, wil Mahomet geloof in zijne leer verwekken. Voorwaar een zeer armzalige weg om een nieuwen godsdienst te staven!

Paulus gebruikte zulke vrome bedriegerijen niet. Hij was te zeer overtuigd dat het Evangelie niet op een verborgen grond, die door niemand getoetst kon worden, rustte; maar op gronden, die een ieder kon onderzoeken en beproeven, ziet daar dus een der beste bewijzen voor de waarheid des Bijbels.

De tweede les, die wij uit dit stilzwijgen des Apostels over dit gezicht leeren is deze: dat wij niet te veel moeten spreken tot anderen over onzen verborgen omgang met God, dat wij ons niet ten aanhoore van anderen moeten beroepen op onze verborgene gemeenschap met God, om daardoor den naam te verkrijgen dat wij bijzonder vroom en godsdienstig zijn. "Is het dan niet goed, 'vraagt ge,' wanneer een mensch in een biduur, b. v., vertelt wat groote dingen God aan zijne ziel gedaan heeft, en mag de Christen ook niet spreken over zijne inwendige vreugde en genot in den dienst van God?" Is er in het algemeen niet een verbazend groot gebrek onder het christendom in dit opzicht? Wij stemmen het u tot op zekere hoogte volkomen toe. O, dat wij veel meer in onze biduren, en in onze huizen, en op onze akkers spraken over des Heeren dienst! Maar laat ons dan ook vooral niet vergeten gedurig te bidden dat alles ter eere Gods geschiede, en niet tot grootmaking van onzen naam of vroomheid in de oogen van anderen. Indien wij daar niet voor zorgen, zullen wij zeker in korten tijd verbazend hoogmoedig kunnen worden en onze goede naam zal op een geheel verkeerd fundament gebouwd zijn. Volgen wij veel liever het voorbeeld van Paulus, wanneer hij in het zesde vers zegt: "maar ik houde daarvan af," dat is, van het roemen

in zulke bijzondere openbaringen en genietingen van Gods nabijheid aan mijne ziel, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort. Paulus wil daardoor zeggen: ik wil geen hooger plaats in uwe schatting hebben dan die, welke mijn openbaar leven en beginselelen mij geven. Publieke opinie omtrent mijn karakter moet gegrond zijn op hetgeen ik doe; op daadzaken, die door anderen kunnen onderzocht en beproefd worden, en niet op mijn inwendig gevoel van gemeenschap met God, hoe aangenaam en profijtelijk die ook voor mijn inwendig geestelijk leven mogen zijn.

III. Wijden wij nu in de derde plaats nog een oogenblik aan de verborgenheid, welke aan dit gezicht des Apostels verbonden was.

Wat zegt hij er van? Dat hij in den hemel onuitsprekelijke woorden heeft gehoord, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken. Drie zaken zijn duidelijk uit deze uitdrukking: 1. *Paulus heeft of in werkelijkheid of in gezicht woorden hooren uitspreken door de verlostten, door de engelen, of door Jezus zelve, of misschien door allen te samen.* Wellicht heeft hij een loflied gehoord van engelen en menschen ter eere van Jezus. 2. *Deze woorden, door wien ook geuit, waren onuitsprekelijk.* Denkelijk wil Paulus hierdoor zeggen dat hij geene beschrijving geven kon van de welluidende klanken en hemelse schoonheid dezer woorden, welke eenigzins door menschen hier op aarde zouden kunnen bevat worden. Wellicht ook dat de denkbeelden, in die woorden opgesloten, te verheven waren om door de bewoners der aarde verstaan te worden.

En nu wordt er nog een zin bijgevoegd: "*die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken.*" Dat drukt nog iets meer uit dan het vorige. Niet alleen *kon* Paulus de woorden, die hij in den hemel gehoord had, niet uitspreken maar het was hem ook niet toegelaten. Dit is de duidelijke meening van het Grieksche woord hetwelk hier vertaald is "geoor-

loofd." Het is dus mogelijk dat Paulus een bevel gekregen heeft van den Heere om niets medetedeelen van hetgeen hij in den hemel gezien en gehoord had. In volmaakte overeenstemming hiermede, is hetgeen wij op andere plaatsen in den Bijbel vinden medegedeeld. Elia vaart op ten hemel, maar keert niet terug tot ons om eene beschrijving van het nieuwe Jeruzalem te geven. Hij verschijnt met Mozes op den berg, maar daar spreekt hij alleen met Jezus over Zijn aanstaand lijden, en de Apostelen worden niet toegesproken. Lazarus, en vele heiligen, die bij de kruisiging des Heeren werden opgewekt, zeggen ons geen enkel woord van hetgeen zij in den hemel gezien, gehoord, of genoten hebben. Zij zwijgen daar allen over. Ja, zoo stiptelijk wordt dit beginsel in den Bijbel gehandhaafd dat zelfs Lazarus, in de gelijkenis van den rijken man in Lukas XVI, niet wordt toegelaten om aan het dringend verzoek van den rijken man te voldoen om voor een oogenblik tot de aarde terugtekeeren om zijne vijf overgeblevene goddelooze broeders te waarschuwen voor het verderf dat hun wacht. En het is immers nog zoo, geliefde Hoorders. Uwe en mijne verstorvene betrekkingen en vrienden keeren zelfs niet voor een oogenblik uit het land der ruste weder om ons te zeggen hoe liefelijk het gezang der engelen is. Geen vrome vader komt ons zeggen dat hij in dien hemel de hoogste wenschen zijner ziele ziet vervuld. Miljoenen vromen zijn dat nieuw Jeruzalem reeds binnengetreden, maar niet een is er nog ooit teruggekeerd om een enkele echo van het lied, hetwelk daar aangeheven wordt, op aarde te herhalen. Waarom zou God het toch zoo gewild hebben, vraagt gij. Wij weten zeker *al* Gods redenen niet, maar toch kunnen wij er wel iets van verstaan. Paulus mocht zeker de woorden, die hij gehoord had, niet uitspreken omdat zij alleen voor hem, ter zijner bemoediging en versterking voor zijn werk, bestemd waren. Zij waren voor andere kinderen Gods niet noodig, en zouden der wereld niets dan stof tot bespottung gegeven hebben.

Waarom keert geen heilige uit den hemel terug om ons te vertellen hoe het daar is? Hierom waarschijnlijk als een tweede reden: het grootste gedeelte der menschen zou zulk eene verklaring toch als ongeloofelijk verwerpen. Het gaat moeielijk om elkander een idee te geven van hetgeen, dat buiten het bereik van onze zinnen is. Ik kan u b. v. eene zeer juiste beschrijving geven van de Niagara watervallen, maar indien gij er zelf niet geweest zijt, kan ik u maar moeielijk eene rechte voorstelling geven, die juist naar waarheid is. Het is moeielijk eene rechte bevassing er van te krijgen. Zoo is het met alle groote dingen, die boven het bereik van onze zinnen zijn, en juist naar mate wij er geen begrip van kunnen vormen worden zij als ongeloofelijk beschouwd. Den koning van Siam werd eenmaal door een Hollandschen ambassadeur gezegd dat in Nederland er 's winters een korst ijs op het water kwam, waarop een mensch kon gaan. Hij had nooit zoo iets gezien en daarom antwoordde hij: "ik heb u al lang verdacht van onwaarheid te spreken, maar nu *wéet* ik dat gij liegt." Zoo zou het zeker ook met ons gaan, vrienden, indien wij de voor ons onbegrijpelijke wonderen des hemels konden vertellen. Wij zouden niet gelooven. En zou God nog andere redenen voor deze handelwijze hebben? Ons dunkt—ja. Eene reden is zeker deze: wij hebben er geene behoefte aan. Wij hebben het woord Gods. Krachtiger middel om den mensch te bekeeren is er niet. De verrijzing van een doode zou weinig blijvend den invloed uitoefenen over den onbekeerden mensch, En wat de ware geloovigen aangaat, hun is genoeg van den hemel geopenbaard om hen in druk te vertroosten en hen te doen uitzien naar zijne zaligheid. De Bijbel leert ons in ontkennen den vorm vele dingen omtrent den hemel. Er zal geen nacht zijn, geen rouw of gekrijt, of moeite, of zonde, of dood. Alle tranen zullen daar afgewischt worden. Dit alles te samen genomen bevat een wereld van bemoediging en troost voor Gods volk. Maar ook eindelijk—de Heere laat niemand der dooden tot ons komen omdat Hij ons geloof wil oefenen en zuiveren.

Op aarde moeten Gods kinderen wandelen door geloof en niet door aanschouwen. God belooft hen den hemel. Hij zegt hun niet waarin de volle glorie van dien hemel zal bestaan, maar Hij wil dat zij Hem volkomen zullen vertrouwen dat Hij Zijn woord zal houden, in hun oneindig meer te geven dan zij ooit hadden kunnen verwachten. En ware ons meer omtrent den hemel bekend gemaakt, wij zouden geneigd zijn om te trachten den Heere veel te dienen op hope van eene *rijke* belooning; in stede van Hem uit enkel liefde, om wat Hij *is*, te dienen. Weest dus nimmer ontevreden met Gods doen, wanneer Hij niet toelaat dat uw kind of man of vrouw terugkomt om u een enkel woord omtrent de geestenwereld in het oor te fluisteren. Het zou nadeelig voor u zijn. En bovenal wacht u dat ge nimmer door de duivelsche invloeden der Spiritualisten vervoerd wordt. Zij zijn rondom u. Ziet toe! Houdt u aan het woord van God, hetwelk u leert dat de dooden geene mededeelingen doen aan de levenden, omtrent hunnen toestand in hemel of hel. Die gedachte ligt duidelijk in den tekst opgesloten. Leert wandelen door het eenvoudig geloof in Hem, die Zijn woord waarheid maken zal tot in eeuwigheid. Zullen wij daar ook moeten uitroepen met de koningin van Scheba: "De helft is mij niet aangezegd," des te zaliger voor ons. Laat ons, geliefde kinderen Gods, hier wandelen als vreemdelingen, wier eigenlijk te huis niet hier maar daarboven is. De zaligheid, die geen oog heeft gezien en geen oor gehoord, maar die God u, die Hem liefhebt, bereidt, zal spoedig de uwe zijn. De "onuitsprekelijke" woorden zult gij spoedig met eigen ooren hooren. Het gezang der engelen zal weldra uw oor begroeten. Kinderen, u vooruitgegaan, dierbare verstorvenen in den Heere, wier gemis gij nog steeds betreurt, zult gij daar terugvinden om daar voor altoos hereenigd te worden. Op zijn langst genomen, zijn er maar enkele schreden meer tusschen u en den dood. Geniet gij nu reeds bij oogenblikken met Paulus groote vreugde in de gemeenschap met uw God, hoe groot zal dan uw genot zijn,

als gij verlost van verzoeking en zonde uwen Heiland dienen zult naar waarde. Zijt geduldig in deze aardse verdrukking, volhardt in het gebed. Uwe treurigheid zal zich spoedig vleugelen maken, om u voor goed te verlaten, en hare plaats zal vervangen worden door "verzadiging van vreugde en liefelijkheden aan Gods rechterhand eeuwiglijk."

Denken wij aan de grootheid en eeuwigdurendheid van dat geluk, dan zijn wij bedroefd over u, onbekeerde zondaar, want gij zult al die zaligheid missen indien gij u niet bekeert. Denkt eens na wat het beteekent den hemel te verliezen! O hoe diep zijt gij te beklagen. Gij zoekt nu in deze wereld uw hemel te vinden, maar te vergeefs. Zelfs de meest gegoeden onder u gevoelen te midden van alle wereldsche voorspoed, dat er nog eene leemte in uwe ziel is, die de wereld niet kan aanvullen. Gij zwoegt nu maar steeds om vooruit te komen in deze wereld. Gij geeft die wereld uwe beste krachten en bijna al uw tijd. Straks gaat gij sterven. Dan moet gij, hoe ongaarne ook, al uwe bezittingen achter laten. Geen enkele cent zal met u gaan. O, hoe jammerlijk arm zult gij *dan* zijn, indien gij geene schatten hebt vergaderd in den hemel. Het is pijnlijk arm te zijn in deze wereld, maar het is duizendmaal ongelukkiger niets te hebben voor de eeuwigheid. Dat toch de duivel uwe oogen niet langer verblinde voor uwe eeuwige belangen. De hemel is voor uwe kostelijke ziel van te veel waarde om hem te verliezen. Nu nog is hij binnen uw bereik. Jezus wil u daar brengen. Hij wil u dezen dag in zijne armen opnemen. Van al de weën der verdoemenis wil Hij uwe ziel redden; eene zaligheid, die niet met uren, jaren of eeuwen, wordt gemeten, wil Hij u uit genade schenken. Wilt gij Zijne liefderijke hand, die uitgestrekt is om u te redden, van u afslaan? O, doet het niet! Bedenkt uw verlies nog eens eer gij een stap verder gaat.

Indien gij de zaak wel overdenkt, mij dunkt, gij zult dan niet kunnen besluiten een moedwillige moordenaar van uw hoogst geluk te zijn voor een leven dat nimmer zal eindigen. Wat wij u bidden in Gods naam is dit: "legt af de dwaasheid, waardoor gij uwe ziel verwoest, den hemel zult verliezen, en het eeuwig verderf ten prooi zult worden. Wordt wijs tot zaligheid! Geloof God op Zijn woord en leeft.

AMEN.

DE PAREL VAN GROOTE WAARDE.

MATTHEUS 13 : 45, 46.

“Wederom is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een koopman die schoone paarlen zoekt, dewelke hebbende een paarl van groote waarde gevonden, ging heen en verkocht al wat hij had en kocht dezelve.”

De werken der natuur leeren ons allen zeer duidelijk dat God verscheidenheid bemint. Gij slaat op een winter-avond uw oog naar den hemel, en ge ziet honderden van wolken, maar gij zult lang moeten zoeken eer ge er twee vindt, die juist aan elkander gelijk zijn. Neemt de kaart van de Ver. Staten voor u, en gij zult de namen van honderde rivieren zien, maar daar zijn er geen twee, die in lengte en breedte met elkander overeenkomen. Elke berg, elk dal, elke boom, elk blad, elke bloem, leert ons duidelijk dat God gezorgd heeft dat er in deze schoone natuur geen eenvormigheid of eentonigheid zou zijn. Wat Zijn Almacht betreft, kon Hij elke bloem, die er op het open veld of in den bloemgaard prijkt, wel versieren met dezelfde kleuren. Hij kon aan elke bloem wel de geur van eene roos geven, maar het is duidelijk Zijn wil om aan elke bloem een eigenaardige kleur en geur te geven.

Dezelfde waarheid wordt ons ook geleerd door de Voorzienigheid Gods. Welke twee menschenlevens toch zijn in alle opzichten aan elkander gelijk. Niet minder duidelijk komt ook die liefde tot verscheidenheid uit in het rijk der genade. Wanneer Jezus Christus door Zijn Geest eene ziel in Zijn rijk wil overbrengen, dan noodzaakt die Geest zulk een mensch niet om in alle opzichten juist hetzelfde te ondervinden, dat vele anderen hebben ondervonden. Integendeel, die Geest schikt zich naar de bijzondere karakters, verstanden, gewoon-

ten en omstandigheden van elk mensch. Schoon de waarheden, die noodig zijn tot zaligheid, in elk geval dezelfde blijven en door allen, die eenmaal zalig worden zullen, moeten geloofd en ervaren worden, zoo is het toch ook zeker dat de mate van dat geloof en de kracht van het gevoel dier waarheden in verschillende personen zeer ver uit elkander loopen. Sommigen worden door Gods Geest op eens wakker geschud en tot Jezus gebracht, even als wij op een schoonen morgen een man, die in diepen slaap was gedompeld zouden wakker schudden. Hij ontwaakt plotseling en ziet de heerlijke morgenzon. Zoo ook ontwaakt zulk een zondaar en ziet spoedig op de zon der gerechtigheid. Maar er zijn anderen, die Gods Geest niet zoo bewerkt. Zij zijn gelijk aan een mensch, die in de duisternis van den nacht wandelt op een moeilijken weg en uren achtereen verlangend uitziet naar de eerste lichtstralen van den morgen. Er zijn menschen, die Gods genade in hunne kindschheid aangrijpt, maar die nochtans niet gered worden, voordat zij 20, 30 of 50 jaar oud geworden zijn. Voor sommigen wordt de vraag—wat zij doen moeten om zalig te worden—dadelijk beslist en anderen wachten een langen tijd eer zij in Christus gelooven, schoon dat lang ongeloovig blijven volstrekt niet als hun gewin moet beschouwd worden. God vordert onvoorwaardelijk geloof. Wij zien deze twee klassen van menschen, of liever wijzen van bekeeringen, ons voorgesteld in twee der gelijkenissen van den Heere Jezus, welke wij u voorgelezen hebben, namelijk, in die van den man, die een schat in eenen akker vindt en in die van den koopman die schoone paarlen zoekt en ten laatsten de parel van groote waarde vindt. Over de laatste gaan wij eenige oogenblikken spreken. Voor dat wij overgaan tot de beschouwing van de geestelijke meening der gelijkenis, staan wij eerst stil bij de gelijkenis zelve, of hare natuurlijke meening.

Wij worden door deze gelijkenis dadelijk herinnerd aan de gewoonten van oostersche landen. Immers in ons land vindt men geen kooplieden, die naar schoone paarlen zoeken. Zulk

werk behoort eigenlijk te huis in Oostersche landen, Daar zijn dan ook redenen voor. Omdat wij hier onder eene goede regering leven, die onze eigendommen beschermt, legt men er zich op toe om landelijke bezittingen te verkrijgen, men bouwt schoone huizen, en men kan zijn geld met betrekkelijke veiligheid in de banken beleggen. Maar in een land, gelijk Palestina, dat altijd onderhevig is geweest aan beroeringen, een land waar de regering zoo vatbaar is voor verandering, waar wettige overheden gedood worden, en geweldnaars zich het gebied aanmatigen, is het niet veilig of voordelig om veel lands te bebouwen, noch om prachtige huizen op te richten, noch om zijn geld in de bank te doen. Men bouwt daarom daar liever eene nederige woning en legt zich meer toe op koophandel, terwijl men niet zelden zijn geld in den muur van zijn huis of in de aarde verbergt, Daarom moet men zijne bezittingen in een punt samenbrengen, Van daar zulke kooplieden van paärlen. Zij reizen somtijds zeer verre over zee en land ten einde de schoonste en kostbaarste in hun bezit te krijgen, De parel zelf is een kostelijk juweel, sneeuwit van kleur en rond van vorm. Ook wordt zij niet zonder moeite verkregen. Zooals wel sommige andere edelgesteenten is zij niet te vinden aan de zeekust, noch in het hart der rotsen. Zij ontwikkelt zich in zekere soorten van schelpdieren, die op den bodem der zee liggen, zoodat het zelfs niet zonder levensgevaar is om ze op te halen. De koopman, die ons in den tekst wordt voorgesteld, zocht naar goede paärlen, zuiver van kleur, schoon van uitzicht, volmaakt van vorm. Toen hij eindelijk, na menigwerf bedrogen en misleid te zijn geweest, een volmaakte parel in het oog kreeg, ging hij heen en verkocht al wat hij had en kocht die parel. Zijn zoeken is nu geindigd, want hij is overtuigd dat er geen beter ter wereld te vinden is. Wat wil de Heere Jezus ons door deze gelijkenis leeren? Hoofdzakelijk twee dingen. *Vooreerst de uitnemende waarde van de zaligheid van 's menschen ziel; en ten tweede de wijze waarop*

sommige menschen die zaligheid deelachtig worden. Het was echter Jezus' doel om wel den meesten nadruk te leggen op het laatste denkbeeld. In de vorige gelijkenis namelijk van den schat in den akker is de hoofdgedachte de *waarde* van Jezus, of van de zaligheid, die in Hem te verkrijgen is, terwijl Jezus door deze gelijkenis meer het zoeken naar Hem, of naar de zaligheid in Hem wil doen uitkomen. Volgen wij daarom den eigenlijken geest van onzen tekst en beschouwen wij 1. *Wat soort van menschen hier bedoeld worden door den koopman.* 2. *Wat zy zoeken, namelijk schoone paarlen.* 3. *Wat zij vinden — de parel van groote waarde, en* 4. *Wat zij doen om die parel te verkrijgen.*

I. Wie worden hier bedoeld door den koopman, Het vereischt niet veel kennis of opmerking om te zien dat onbekeerde menschen zich gereedelijk verdeelen laten in twee groote klassen. Er is *eene* klasse van menschen, die gedachteloos, onbekommerd, ja geheel en al onverschillig zijn aangaande de belangen hunner onsterfelijke zielen. Er is bij hen geen levensernst. De groote en onzer aller aandacht waardige vragen: *Wie is God, wat ben ik, waartoe ben ik geschapen, waarvoor leef ik, waar ga ik heen, hoe zal ik sterven, hoe zal ik het in die onbekende maar toch geduchte eeuwigheid maken.* — worden nooit ernstig overwogen. Het is alsof de weinige uren van dit leven geen beslissing uitmaakten voor ieder mensch, wat zijne toestand aangaat voor de ontzettende eeuwigheid. Zij zijn gelijk aan den man, in een zeker hospitaal, die mij eens ten antwoord gaf op de vraag—of hij dacht gelukkig te zullen zijn in de eeuwigheid: “Daar bekommer ik mij niet over. Ik wil daar niet aan denken. Noodelooze zorg voor iets, dat nog zoo ver af is”. — Hemelboden mogen Gods verzoenende liefde in Christus met allen ernst prediken en hen wijzen op de geduchte werkelijkheid der eeuwigheid, zij blijven voortleven, alsof de ziel geen redding waard was, alsof de redding dier ziel door Christus' bloed niet spoedig “tot in eeuwigheid zou ophouden”. Deze

soort van menschen zijn *niet* gelijk de koopman, van welke de tekst spreekt. Wie zijn ze gelijk? Vraagt het der natuur, en zij zal u antwoorden "ik heb niets dat vergeleken worden kan met zulke dwaasheid." Vraagt het den hemel, en hij zal van het tooneel, dat het lot van zulk eenen oplevert, terug schrikken. Vraagt het God, en 't antwoord zal zijn: "van al mijne geschapene wezens in 't heelal is er geen zoo dwaas en roekeloos als de mensch, die zijn kostelijke ziel, die ik behouden wil, voor eeuwig verwoest." Maar Gode zij dank, daar zijn menschen gelijk de koopman. Gode zij dank voor den invloed der christelijke beschaving, der opvoeding, en der ware godsdienst. Dank zij God voor dien Bijbel, die althans in sommiger gemoederen edeler gedachten verwekt. Daar zijn menschen, die geheel anders omtrent deze wereld en de toekomst denken, voor wie het leven iets meer is dan een *bloot leven*, en het sterven iets meer dan een *bloot sterven*. Het zijn dezulken, die gevoelen dat het hun als verstandelijke wezens, bestemd om eeuwig te leven, niet past om hunne kostelijke ziel in 't stof te versmoren. Het zijn zielen, die weten dat al het genot dezer wereld, al de rijkdom en de zinnelijkheden des tijds niet bij machte zijn om te voldoen aan de behoeften van eene ziel, die alleen door God vervuld kunnen worden. Menschen, die ontevreden zijn met hetgeen de wereld oplevert en toch gevoelen dat er iets zijn moet, hier of daar, 't welk rust aan 't gejaagde hart schenken kan. Zij gevoelen geen vrede, geen vreugde, geen troost, geen liefde tot God. Integendeel, hun geweten is gelijk de zee, wanneer zij niet rusten kan. Hunne zonden, in het verleden gepleegd, kunnen zij niet uitwischen. De toekomst schijnt hun duister toe. Wie zal hen eenmaal in 't gericht vrijspreken? Wie rechtvaardigen, wanneer God verdoemt? Terwijl zij dus eenigermate ontwaakt zijn voor het gevaar van hun toestand, terwijl zij een lichtstraal opgevangen hebben uit de toekomstige wereld, waar alles zoo geducht en werkelijk zal zijn; kunnen zij niet langer stil blijven zitten. Er moet iets

gedaan worden, of alles zal verloren zijn. Er moet naar iets gezocht, ja er moet iets gevonden worden, dat de ziel vervullen, verlossen en heiligen kan. Wat is dan dat goed, waarnaar zij beginnen te zoeken. De tekst stelt hen voor als zoekende "*schoone paarden,*" niet, zooals ge merkt, slechte, valsche paarden, maar *goede, wezenlijke, volmaakte* paarden. Wat meent dit toch in betrekking tot deze menschen? Wat zijn die goede, schoone paarden? Het meent dit: dat menschen in zulk een gemoedsstemming tot de volle beslissing komen om met allen ijver, voorzichtigheid en volharding te zoeken naar iets, dat tot bevrediging des gewetens kan strekken. En de paarden zelve zijn die verschillende voorwerpen en zaken, waarin zij hunne zaligheid beginnen te zoeken. "Wat moet ik *doen* opdat ik zalig worde"—is hunne vraag en hun eigen bedriegelijk hart geeft hun ten antwoord: "gij moet de werken Gods werken, en ge kunt dit niet anders doen dan door uw goed gedrag Zijn gunst te verwerven. Gij moet in elk opzicht voorbeeldige mannen en vrouwen worden. Uw verleden leven is vol van zonde, en elk een dier zonden staat aangeschreven in het gedenboek des Alwetenden. Wat beters kunt ge dan doen, ten einde die rekening te vereffenen, dan voor die zonden te boeten en te betalen door de stipste onderhouding van Gods geboden."

Zij beginnen méer aandachtelijk hun Bijbel te lezen, en daar zij bemerken dat "de reinen van harte alleen eenmaal God zullen zien," beginnen ze te vermoeden, dat zij zichzelf rein, heilig, en geschikt voor den hemel moeten maken. En dit is niet alleen gedachten-werk bij hen, maar zij wenden werkelijk onvermoeide pogingen aan om hun doel te bereiken. Zij worden hervormers van hun eigen leven. Zij worden menschen van de stiptste zeden, menschen wier uitwendig gedrag zoo onopsprakelijk is, dat zij werkelijk vele ware Christenen in de schaduw stellen. Neemt hen in den familie kring, en het is hun streven om elke oprijzing van boosheid te onderdrukken, elke liefdelooze gedachte jegens anderen uitteroeien, om

haat met liefde te vergelden, om het onvriendelijke gelaat en het ijskoude hart van een vijand te verteederen door daden van vriendschap en zelfopoffering. Zij winnen de achting van anderen en brengen den zonnenschijn van een aangenaam huiselijk leven overal, waar zij zich wenden. Beschouwt hen in het maatschappelijk leven en het zijn menschen, die er zich op toeleggen om zooveel mogelijk de welvaart van elke goede, beschavende, menschlievende inrichting te bevorderen. Hunne doeleinden hebben niet die laagheid en zelfzucht, welke de pogingen van menschen in 't algemeen kenmerken. Zij beoefenen niet zelden veel zelfopoffering om anderen voorttehelpen. "Zij zoeken het recht, helpen den verdrukte, doen den wees recht, handelen de twistzaken der weduwen." Sommigen hunner gaan nog veel verder. Zij komen binnen de muren van Gods huis. Zij worden aandachtige hoorders der prediking. Zij komen geregeld elken Zondag op. Zij nemen deel aan het openbaar gebed, en ondersteunen de bidvergaderingen, en doen meer dan anderen voor het onderhoud van den godsdienst; niet met eerezuchtige bedoelingen, niet om kapitaal te maken uit hun godsdienst, zooals velen onzer tegenwoordige "business-men" durven doen, en ook niet zoo zeer omdat zij altijd geleerd zijn milddadig te zijn, en getrouw optegaan naar de kerk en de bidstonden, en het daarom nu als het ware een tweede natuur voor hen geworden is: Neen, dit zijn niet de redenen en beginselen van hun oppassend leven, maar het is omdat zij meenen dat in den grooten dag des oordeels elke gave, elk gebed, elke godsdienstige daad in de schaal geworpen zal worden, om tegen hunne zonden optewegen. Zij zingen de liederen Sions, hopende daardoor eenmaal het recht te krijgen om in den hemel het lied van Mozes en 't geslachte Lam te zingen. Maar de Heere laat hen niet voortgaan op dezen dwaalweg; Hij laat hun geen rust, terwijl zij al deze daden verrichten. Gelijk Noach's duif heen en weer zweefde en geen rustpunt vondt voor het hol van haren voet op de zwellende wateren, zoo ook blijven zij zoeken naar

rust in de ruinen der zonde, maar vinden ze niet. De genoegens van het huiselijk leven, de pogingen om een goed burger en kerkganger te zijn, het zoeken naar kennis en streven naar ontwikkeling, alles wat zij aanvangen stelt teleur. Het laat de ziel lediger dan ooit te voren. De behoefte aan iets beters wordt steeds dieper gevoeld. Toen zij naar het wenschelijke, zielvervullende goed begonnen te streven, scheen het nabij te zijn; maar nu, na jaren er naar gestreefd te hebben, schijnt het nog verder verwijderd dan ooit te voren. Met den ouden kerkvader Justinus, den martelaar, doorsnuffelen zij wellicht alle boeken, en nadat het hoofd met alle wetenschap vervuld is, is het hart nog lediger dan toen zij begonnen. En de Geest Gods gebruikt juist zulke bittere teleurstellingen om hen des te ernstiger te doen zoeken naar de zaligheid. Het wordt de bede des harten—"Heere, dat mijn oogen mochten geopend worden. Dat de heldere zon mijn pad eens verlichten mocht. Dat ik toch niet langer door de Sodom's appelen der wereld bedrogen werd, maar eens waar zielebrood vinden mocht. *Waar* op aarde is toch die plek, *waar* dat zalig oord, waar mijn ziel vervuld kan worden. Ik moet het vinden, al zou ik er voor sterven."—En zulk een bede wordt nimmer te vergeefs opgezonden. God heeft zulks beloofd, en de ondervinding van zulke zielen bevestigt het; want na lang gezocht te hebben vinden zij ten laatste de parel van groote waarde. Hunne oogen worden geopend. Zij zien Jezus Christus als den eenigen en volkomenen Zaligmaker. De Bijbel krijgt een ander aanzicht. Hetgeen vroeger slechts door de hersenen werd opgenomen als eene schoone waarheid, raakt nu het hart. Jezus Christus was *vroeger* voor hen een edel mensch, aller navolging waardig; *nu* is Hij de eenige naam, die onder den hemel gegeven is, waardoor zij zalig moeten worden. *Vroeger* was Hij een voornaam Joodsch rabbi, *nu* is Hij de van God gezondene profeet om ons den weg der zaligheid te leeren. *Vroeger* waren de laatste dagen van Jezus' leven een aandoenlijke geschiedenis van mensche-

lijk lijden; *nu* is Hij, die daar aan 't kruis hing geen ander dan "het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt." *Vroeger* waren de tranen van Jezus bloote gemoedsaandoeningen, *nu* beschouwen zij die tranen als de rijke overstromingen van de fontein van Gods liefde jegens doemelingen. Zij beginnen Christus te verstaan. Zij zien iets in dat heilig leven, en in dien zoendood, dat voor hen geschikt en noodig is. Het woord wordt verstaan: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven" — De weg, waarop geen zondaar ooit verdwaalt; de waarheid, die in der eeuwigheid blijft; het leven, dat alleen de ziel vervullen kan. Van al de aanlokkelijke stemmen, die hun gevoel *streelen* is er geen zoo liefderijk en hoopvol als die stem, die eens over Galilea's bergen klonk: "Komt herwaarts." Zij weten nu, wat zij voor dezen niet ten vollen verstonden, dat er geene zaligheid is voor den zondaar dan alleen door de genade, die vloeit van Golgotha's kruis. Gelijk op een helderen morgen de sterren verbleeken, zoodra de zon verrijst boven de kimmen, zoo ook verbleeken al de voorwerpen, waarin zij hunne zaligheid gezocht hebben, wanneer de zon der gerechtigd in hunne harten opgaat. Zoo, terwijl hun verstand verlicht is tot beschouwing en waardeering van de voortreffelijkheid en gepastheid van Jezus om te redden van hun eigen zonde en ellende, maar tevens ook van de rijke bron van genade, in Christus geopend, zijn zij nu bereid om alles te laten varen en Christus aan te nemen. De koopman verkoopt alles wat hij heeft en koopt de parel. Niet dat de zaligheid eene koopwaar is, niet dat de zondaar Christus koopen kan door hem iets van gelijke waarde te geven, *dat* wordt ons niet voorgehouden. Neen al hadden wij ook de gansche schepping in ons bezit, al konden wij ook de heiligheid van een *engel* aan God ten offer brengen, dat offer kon nog niet voor de straf van *eene* zonde voldoen. Maar wat wordt ons dan geleerd? *Dit*. — Wanneer menschen zulk een gezicht van Christus krijgen, dan laten zij alle andere gronden varen en ontvangen Christus en rusten op Hem alleen, zooals Hij hun in

het Evangelie wordt voorgesteld. Het verkoopen van alles is niets anders dan de gedachte te verwerpen, dat 's menschen gerechtigheid enig gewicht heeft in de weegschaal van Gods recht. Het is een staken van alle pogingen om zalig te worden, zonder te doen wat God bevolen heeft. "Al hunne gerechtigheid wordt nu als een wegwerpelijk kleet." Zij leeren verstaan dat bloote zedelijke daden den toorn Gods tegen de zonde niet kunnen verzoenen, hoe goed en nuttig voor de wereld zulke werken ook zijn mogen, en dat er iets meer noodig is, zal men eenmaal de gewesten van eeuwige vreugde binnen gaan. Zij schreien niet langer tranen om de zonde uit te wischen, want oceanen van tranen kunnen niet voor *een* enkele zonde betalen. Neen er is geen verzoenende kracht nu meer in een traan, een gift, een zucht, *een* gebed. Het is dan de taal huns harten. "Heere, wij willen alles verlaten en u volgen!" Wij zijn gereed, o Jezus, om al onze waanwijsheid, onze hoogmoed, onze zelfzucht, ons vooroordeel, onze verontschuldgingen op te geven, ja wij wenschen alle dingen schade en drek te achten, wij willen, indien het noodig is, al de schatten der wereld verliezen, maar wij wenschen de parel van groote waarde in bezit te krijgen. En dan koopen zij Jezus; maar het is een koopen zonder geld, zonder prijs. Het is een ootmoedig, kinderlijk *aannemen van een geschenk*. Het is eene verstandelijke, redelijke, eenvoudige aanneming van Christus. Het is de belofte des Evangelies zich persoonlijk toe te eigenen. Het is zooals zekere vrouw het eens uitdrukte: "Jezus op zijn woord te vatten". Ze geven dan hun gemoed lucht door met een onzer dichters te zingen:

„'k Wil niets in mijn armen brengen;
 'k Wil alleen Uw kruis omarmen,
 Naakt tot U om kleeding gaan.
 Hulploos roepen om gena.
 Vuil, nu naar de bron gevloten.
 Wasch mij, Heiland, 'k ga verloren."

En het is door deze eenvoudige daad des geloofs dat zij Jezus en al Zijne weldaden in bezit krijgen. Een rijke schat voorwaar, die op aarde nooit volkomen gewaardeerd wordt, tot de rechte bevatting waarvan zij in den hemel eerst komen zullen. Maar toch zij ondervinden hier op aarde reeds iets van de dierbaarheid van Christus en met alle recht mag een ieder hunner uitroepen:

“k Was d' armste bedelaar gelijk,
Nu ben ik boven alien rijk.”

Zij hebben alles, want zij hebben God. Met dien Jezus gaan zij veilig dit tranendal door, soms wel is waar in twijfeling en soms met een gevoel van onuitsprekelijke blijdschap, maar hoe het ook zij, onder hen blijven toch altijd de eeuwige armen van Gods liefde. Met Jezus ontvangen zij al het zuur en het zoet van het leven. Tot hun tijdelijk en eeuwig geluk moeten aarde en hemel, menschen en engelen, ja, alle dingen medewerken. Ook zelfs de vloek des doods wordt voor hen slechts de poort van een eeuwig leven. O wie zal het ons zeggen hoe rijk de mensch is, die Christus heeft? Wat aardsch goet kan opwegen tegen de genietingen van Gods gunst in dit leven? Welke schatten zijn te vergelijken bij een zalig sterven in de armen van Jezus? Wat is er dat meer begeerlijk is, dan eens met Christus optestaan, en te triomfeeren over dood en graf? Wat is er wenschelijker dan Jezus' eigendom te zijn in dien geduchten oordeelsdag, wanneer Gods liefde den onbekeerden mensch voor eeuwig verlaten zal en zijne oogen als vuurvlammen hem zullen verteeren? Waar is de aardsche erfenis, die meer begeerlijk is dan “die onverderfelijke, onbevelekkelijke, onverwelkelijke erfenis der kinderen Gods.” Zij is niet te vinden. Waar is de aardsche vreugde, gelijk aan die welke de harten der verlostte schare eenmaal zal vervullen, wanneer zij ter eere van 't geslachte Lam haar danklied tot in eeuwigheid zal zingen? Zij is hier beneden niet te vinden, maar zij zal eens genoten worden door al Gods lievelingen,

want er komt een tijd, wanneer Christus voor al de hemelingen zal zijn—"alles en in allen."

Indien de weldaden, die de Christen in bezit heeft zoo groot zijn, indien zijne vooruitzichten voor de toekomst zoo schoon zijn, hoe arm en ongelukkig moet gij dan toch wel zijn, mijn onbekende hoorder. Gij moogt duizenden en millioenen bezitten naar de wereld, voor de eeuwigheid hebt ge nog geen enkelen penning opgelegd. Gij moogt hier uitgestrekte landerijen bezitten, in het paradijs daarboven hebt ge nog geen enkelen akker als uw eigendom. Gij moogt hier in een prachtig huis wonen, daarboven in 's vaders huis is er nog geen woning voor u. Gij moogt voor den tijd alles hebben, wat gij behoeft of begeeren kunt, voor de eeuwigheid hebt gij nog niets. Voor de eeuwigheid nog niets!—O, hoe zal dan uw ziel eenmaal gelukkig zijn? Hoe zal die ziel leven zoo ze geen teerkost ontvangt op den weg? En het is toch maar eene daadzaak. Bij den dood zult ge niets hebben dan een zieke, zondige ziel, die eeuwig sterven zal. Vraagt ge—"maar hoe zal ik waarlijk rijk worden?" Zeker niet door stil te blijven zitten en te zeggen—"het zal den Heere nog wel eens behagen om mij de paarl van groote waarde te doen vinden." Neen, zoo lang als gij gerust blijft zitten, zoolang als u de zaligheid van uwe kostelijke ziel geen ernst wordt, zult ge Jezus niet vinden. Indien de koopman nooit van huis gegaan ware, hij zou nooit de parel gevonden hebben; en zoo ook, indien gij niet naar Jezus begint te zoeken, zult ge Hem nooit vinden. Indien gij niet tot ernstig nadenken komt en biddend begint te overwegen wat God die niet liegen kan, u zeggen wil; wanneer Hij die geduchte waarheid uitspreekt—"die geloofd zal hebben zal zalig worden maar die niet geloofd zal hebben zal verdoemd worden"—zoo zult gij zeker uwe ziel verliezen. Denkt gij dat het recht is voor u om u niet te bekommeren omtrent het welzijn van uwe ziel, die in Jezus' oogen meer waard is dan de geheele wereld. Is het wijs om, waar God u den hemel opent, toch elke gelegenheid om er te komen, koelbloedig voorbij te laten gaan? Is het

voor u niets waard om van zonde verlost te worden? Is de hemel u niet *eene* ernstige gedachte waard? Kan het gekerm van verloren zielen uw gemoed ganschelijk niet be-roeren? Is uw eeuwig heil u geen strijd waard? Ik weet niet wat ge beslissen zult, zondaar, maar indien ik in uwe plaats ware, ik ging Jezus met allen ernst *zoeken*, en ik zou niet ophouden Hem te zoeken, eer ik Hem gevonden had. Indien ik in uwe plaats ware, dan zou ik die parel van groote waarde moeten hebben, al moest ik ook sterven om haar te verkrijgen. Indien ik in uwe plaats ware, zou ik die donkere eeuwigheid niet durven intreden zonder Jezus' hand vast te houden. Indien ik in uwe plaats ware, zou ik bidden en zoeken, en worstelen tot ik van den vloek der zonde verlost was, en Jezus mijn eigendom geworden was; en ik zou moed grijpen en blijven aanhouden in mijn werk omdat Jezus gezegd heeft—"die bidt, die ontvangt; die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden."

Belijders van den Heere Jezus, er is een woord van waar-schuwing voor ons in den tekst. De groote vraag, welke die tekst ons voorstelt is deze: "Hebt ge alles verkocht en Christus gekocht?" Hebt gij inderdaad dat eenvoudig vertrouwen in Jezus beoefend? Zelfonderzoek in dezen is van het uiterst belang, want indien *die eene* schalm van de keten onzer zaligheid vermist wordt, is de gansche keten verbroken. En te meer is zulks noodig, omdat de Bijbel ons uitdrukkelijk leert dat er velen zullen verloren gaan, die gemeend hadden integaan. Velen kloppen na hun dood aan de hemel-poort vertrouwend aan, die het vreeselijk vonnis van Jezus moeten hooren—"ook gij waart op de breede baan, schoon gij gemeend had integaan." Velen lijden op dit oogenblik de bittere angsten der hel, die hier op aarde den naam van Jezus gedragen hebben; en er zijn er op dezen dag in de christelijke bedehuizen, die bij hun dood ontzettend teleurgesteld zullen worden. Menschen, die niet "ver zijn van het koninkrijk Gods," bijna Christenen. Zij zijn dezulken, die min of meer

overtuiging van zonde hebben, die zelfs lang en ijverig zoeken naar iets ter bevrediging van hunnen zielshonger, die soms zelfs wel eene verstandelijke beschouwing hebben van de voortreffelijkheid, gepastheid en uitnemende waarde van Christus, maar die helaas *nooit* het eerste gebod des Evangelies gehoorzaam zijn geworden: "geloof in den Heere Jezus Christus."

De wereld in 't algemeen beschouwt zulke menschen als ware Christenen, want zij belijden Jezus niet alleen, maar zij vervullen altijd getrouw alle kerkelijke plichten, hun plaats aan den nachtmaals-disch is altijd bezet, men hoort nooit een onpasselijk woord hun tong ontglippen, voor den uitwendigen bloei van school, maatschappij en kerk zijn zij veel waard; ja, wat uitwendige zedigheid en oppassendheid aangaat, zijn ze zeer ver gevorderd. Er is echter *een* werk, dat zij nooit verricht hebben. Zij hebben nooit alles verkocht. Zij hebben schoone parelen, maar zij hebben niet "de parel van groote waarde." Zij gaan evenwel voort, zich verzekerende dat de hemelpoort zich wijd zal openen en de engelen hen verwelkomen zullen in den hemel. Maar de hemelpoort zal gegrendeld blijven, en God hun een plaats aanwijzen met de werkers der ongerechtigheid. Twee schepen varen af van New York naar Liverpool. Het scheepsvolk van het eene schip leeft maar ruw en onverschillig voort. Zij bekommeren zich er weinig om waar zij zijn. Zij letten niet op zon, maan of sterren. Er komt op eens eèn storm op en zij vergaan in het midden van den oceaen. Ziet hier het voorbeeld van den onverschilligen mensch, met zijn noodlottig einde. Het andere schip zeilt voorzichtig voort. Alles gaat voorspoedig, zij komen dicht aan land, zij trillen reeds van blijdschap bij de gedachte dat zij spoedig van de gevaren der zee zullen zijn verlost, en 't gewenschte land zullen betreden. Maar ach! toen zij nog slechts een paar mijlen van de haven zijn verwijderd, zeilen zij op een blinde klip, de woeste baren rollen vernielend over het schip heen en tot den laatsten man

toe, worden zij van het dek gespoeld, en zinken weg in de gapende diepte. Ziet hier het beeld van een belijdend Christen, die niet met zijn hart in Jezus gelooft. Indien men met dat laatste schip maar een weinig naauwlettender ware geweest, indien men maar een weinig beter geluisterd had naar het gelul der kustklok, zou het nooit vergaan zijn. Zoo ook indien die belijdende Christenen een weinig naauwkeuriger luisterden naar het geklank des Evangelies, wanneer hun toegeroepen wordt: "dit is het werk Gods dat gij gelooft in Hem, dien Hij gezonden heeft"—zij zouden niet verloren gaan. Indien gij, mijne Hoorders, redenen hebt om te vermoeden dat gij eens bedrogen zult uitkomen, o, laat mij u dan bidden, bij al den ernst der eeuwigheid, om op dit oogenblik in Christus te gelooven. Er is iets zeer droevigs in de gedachte van zulk een jammerlijke ondervinding. Om op uw levenszee zoo nabij het hemelsch Kanaan te komen dat gij het heerlijk strand kunt zien, om uzelf in deze wereld te bemoedigen door het vooruitzicht dat gij spoedig die groene velden zult betreden, en aan de zoomen van levende stroomen u zult verlustigen tot in eeuwigheid, en dan door de woeste golven verslonden te worden en eeuwig omtekomen, wie kan die gedachte verdragen! Om zoo dicht bij den hemel te komen dat gij het gezang van engelen en vrijgekochten door Christus' bloed kunt hooren, en dan verwezen te worden naar de plaats, waar geen oor of hart door 't liefelijk geklank ooit meer gestreeld zal worden, o wie toch zou voor zulk eene bittere teleurstelling niet terugdeinzen. Waarom toch zoudt ge naar iets onmogelijks streven? Waarom zoudt ge zalig worden langs uw eigen weg? Christus is de eenige weg. Met minder kunt gij niet toe. Meer hebt gij niet noodig. Gij hebt al uw eigen paarlen te verkoopen, en Jezus aantemen, juist zooals Hij is, en u aangeboden wordt. De parel van groote waarde is *onverbeterlijk*. Juist als in de natuurlijke parel, zoodra ge er iets aan toe of af doet wilt, al haar schoonheid weg is, zoo ook met Jezus, zoodra gij iets aan Hem af of toe wilt doen, is hij voor u niets waard.

Er was eens een zeker Grieksch beeldhouwer, die door de burgers van Athene gevraagd werd om een standbeeld van hunne godin Diana te vervaardigen. Hij hieuw een schoon beeld uit dat door allen geprezen werd. Maar hij was zoo begeerig om zijn eigen naam aan zijn nageslacht over te leveren, dat hij in het geheim zijn eigen naam graveerde in het neerhangende gewaad der godin. De Atheners verbanden den man uit de stad omdat zij meenden dat de eer der godin door deze daad zeer schandelijk ontheiligd was. Maar niet minder zal God een ieder uit zijne tegenwoordigheid bannen, die zijn naam heeft willen schrijven op den vlekkeloozen mantel van Christus' gerechtigheid. Ware kinderen Gods, gij die de paarl bezit, vergun ons u slechts eene vraag te doen. *Wat doet gij met die parel?* Gij weet immers dat een parel niet verborgen mag worden. De parel wordt gedragen als een juweel, dat door elk gezien kan worden. Draagt gij Jezus alzo? Wordt de schoonheid van den Heere Jezus gezien in uw leven, uw karakter, in elke gedachte, elk woord en elke daad? Draagt gij Jezus van Maandag morgen tot Zaterdag avond, zoowel als op Zondag? Helaas het is eene droevige waarheid dat velen onzer door de bedriegelijke schoonheid der wereld bekoord worden, en vergeten om ons beste juweel, Jezus Christus, aan de wereld te vertoonen. En toch er is niets in het christelijk leven, dat ons als Christenen zoo verlaagd, niets waardoor wij de oneindige liefde van Jezus zoo *onteeran*, als dit verbergen van Jezus' schoonheid, en dit bekleeden van onze ziel met het schuim der wereld. En er is wellicht niets, waardoor wij eerder een drukkende last voor de zaak van Christus kunnen worden, ja er is geen gevaarlijker struikelblok, waarover menige ziel in 't verderf zal storten als dit:—God te dienen op Zondag, en den duivel het overige van de week. Niets toch is natuurlijker voor onbekende menschen, dan te denken, —indien de godsdienst niet meer genot en vertroosting heeft dan zulke Christenen genieten, dan kunnen wij niet zien, dat wij ons leven moeten veranderen.—Soms zijn zij vrolijk en

dan weer droevig, en zoo gaat het ook met ons. Zij gedragen zich somtijds wel, en op andere tijden zijn ze weer juist gelijk aan de wereld, en zoo doen wij ook. Waarom zouden ook wij niet even goed als zij zalig worden? Christenen, ontwak en wij toch voor onze dure roeping en verantwoordelijkheid! Is het in onze macht om eene onsterfelijke ziel voort te helpen tot het verkrijgen van het geluk des hemels of de rampzaligheid der hel, hebben onze dagelijksche handelingen een invloed, die eeuwig ten gunste of ten ongunste van kostelijke zielen gevoeld zal worden, o laat ons dan toch nooit vergeten om elken morgen, als we opstaan, de parel van groote waarde aan te doen.

Dan zal de wereld bekennen dat Jezus ons lief heeft en dat wij Jezus beminnen, en dus zal zij door ons heilig leven voor den hemel gewonnen worden.

God geve n en mij zoo te leven dat de parel hier in zwakheid gedragen, daar voor eeuwig mag schitteren in reinen gloed.

AMEN.

GELOOFSVERZEKERING.

JESAJA 12 : 2.

“Ziet, God is mijn Heil, ik zal vertrouwen en niet vreezen; want de Heere, Heere, is mijne sterkte en mijn Psalm, en Hij is mij tot heil geworden.”

We hadden deze week eenige buitengewoon liefelijke dagen. Vroeg in den morgen voorspelde het aanbrekend licht van den dageraad dat een schoone dag op handen was. Aan een onbewolkten hemel verrees de zon. “Vrolijk als een held om het pad te loopen”—ging zij al lichtende voort tot op den vollen dag toe. Slechts hier en daar zag men in de verte eenige nevelen. Werde de heerlijkheid van de zon ook soms nog door wolken verborgen, het was slechts voor een oogenblik, om straks weer met des te helderder glans te voorschijn te treden. En gelijk zij verrezen was, zoo daalde zij ook neder. Terwijl zij ons haar laatst vaarwel toeriep, blonk haar hemelsche luister nog even helder en heerlijk als toen zij voor het eerst haar hoofd aan de ooster-kimmen verhief. Wij baadden ons in dat schoone licht. Wij verheugden ons. Het licht, de warmte en de aangenaamheid van die zonnestrallen vervulden ons met een aangenaam gevoel en vrolijkheid. Maar wij hebben ook andere dagen gekend. Niet zelden gaat de zon op, zonder dat ons een enkele welkomstgroet wordt toegeroepen. Het anders zoo liefelijk morgenrood wordt ook wel eens vervangen door het akelig zwart, dat niets dan een droeven dag voorspelt. Wij kennen ook dagen, wanneer de hemel met een zwart floers van wolken is behangen;—dagen, wanneer men te vergeefs naar een enkel uur van zonnenschijn uitziet. Zelfs de hitte van de middagzonnestrallen vermogen niet om de donkere nevelen wegtevangen. De namiddag breekt

aan, maar 't is slechts om zijn kouden regen uittegieten. Het wordt avond. De dag daalt, en de zon schijnt in nachtelijke duisternis heel haar lichtstroom te willen laten ondergaan. Maar ziet, een enkel uur voordat het haar tijd wordt om ons vaarwel te zeggen, klaart de horizon op, de wolken worden door den westelijken avondwind weggedreven, de zon breekt eerst in flauwe stralen en daarna helderder door, en voor de de avondschaduwen de aarde bedekken vangen wij nog eenige warme lichtstralen op. Zoo gaat het in de natuurlijke wereld, zoo gaat het ook in de geestelijke. Wij zien in deze twee dagen als het ware het beeld van het godsdienstig leven van twee klassen van menschen. Voor sommigen is het leven voor Jezus een *gestadige* blijdschap, die slechts nu en dan wordt verduisterd. Voor anderen is er maar betrekkelijk weinig genot en vreugde in 's Heeren dienst te smaken. Sommigen leven in het gezicht van Jezus, de zon der gerechtigheid, en zijn zich bewust dat die Jezus inderdaad hun Zaligmaker geworden is; terwijl anderen hunne dagen en jaren in droevige onzekerheid en rusteloozen twijfel doorbrengen. Sommigen gevoelen en zien de warme stralen van Jezus' liefde en verheugen zich in het zalig bewustzijn van hunne redding, reeds aan den morgen van hun geestelijk leven; terwijl er ook anderen zijn, die slechts enkele dagen of uren, eer de avond van hun leven aanbreekt, zich verheugen in de zalige overtuiging dat zij waarlijk Jezus' eigendom geworden zijn. De belangrijkheid van dit onderwerp, waarbij wij dan thans uwe eerbiedige aandacht willen bepalen, is bij den eersten opslag duidelijk; deels omdat het in zichzelf zooveel beteekent, en deels omdat er in het algemeen zoovele verkeerde begrippen over deze zaak bestaan. Wij spreken dan in dit uur over:

DE GELOOFSVERZEKERING,

of duidelijker uitgedrukt dien toestand des Christens, waarin hij zeggen kan dat hij waarlijk een kind van God, een bekeerd mensch geworden is. Achtereenvolgens beschouwen wij dan de volgende drie vragen:

1. *Is zulk eene verzekering van zijne zaligheid mogelijk?*
 2. *Is zij wenschelijk?* 3. *Waarop behoorde zij gegrond te zijn?*

Vooraf echter nog een kort woord over de verzekering zelve. Wat bedoel ik eigenlijk als ik zeg: "ik ben bekeerd?" Wil ik daarmede zeggen dat ik nu nooit meer zondig? Dat de stem der verleiding nu in het geheel geen aanrakingspunt in mijn hart meer heeft? Dat ik zoo rein ben als een engel Gods in den hemel? O neen, dan zou ik mijzelfden bedriegen, "want die zegt dat hij geen zonde doet is een leugenaar en de waarheid is in hem niet." Indien men er dat door verstondt zou het waarlijk verwaandheid mogen heeten, wanneer een mensch zeide: "ik ben bekeerd." Maar zooverre is wel de Christen, die van zijn geloof verzekerd is, *daar vandaan* dat hij eerder met Paulus uitroept: "ik ben de voornaamste der zondaren." Maar wat bedoel ik dan als ik zeg: "ik ben bekeerd?" Dit—dat de schuld van al mijne zonden is weggenomen, dat de straf van mijne zonden, welke ik anders zelf zou hebben moeten lijden in de verdoemenis; door Jezus in mijne plaats, aan het kruis geleden is. Ik bedoel dat de gehoorzaamheid van den Heere Jezus mij uit loutere genade is toegerekend en dat ik daarom, uit kracht van deze onverdiende toerekening, ook al de weldaden of vruchten van Zijn lijden en sterven waarlijk deelachtig ben. Ik bedoel dan dat de wet van God als eene voorwaarde van mijne zaligheid geen enkelen eisch meer tegen mij heeft, en ook geen enkel vloekwoord meer tegen mij uitsprekt. Ik bedoel daardoor dat ik niet behoef te vreezen voor den dood. Ik bedoel dat ik mij even verzekerd mag houden van mijn eeuwig geluk, na den dood, alsof ik nu reeds in den hemel ware. Laat ons dan nu eens vragen: "*is het mogelijk dat een mensch in dit leven op zulk een bestliste wijze over zijn aandeel aan de zaligheid spreken kan?*" Meer dan een stem in ons midden hoor ik in het binnenste van het hart spreken: "ik geloof het niet." Menigeen in ons midden hoor ik als het ware zeggen: "geen mensch kan met zekerheid zeg-

gen in dit leven dat hij na den dood gelukkig zijn zal. Wat God met den mensch zal gaan doen na den dood moeten wij elk voor onszelf afwachten." Gij zegt: "niemand is nog immer teruggekomen van den hemel om ons te zeggen dat hij zichzelf niet bedrogen heeft; niemand heeft ooit achter den sluier gezien, die den tijd van de eeuwigheid scheidt." Gij zegt: "de mensch kan wel eene *hope* hebben dat hij *wel* aan land zal, maar daarmee moet het ook ophouden. Die verder gaat stelt zich in gevaar om door zijn bedriegelijk hart verleid te worden en verloren te gaan, al heeft hij ook duizendmaal gezegd dat hij in den hemel zou komen." En is dat waarheid? Hebben uwe tegenwerpingen en bezwaren kracht? Zullen we het u toestemmen? Wij kunnen het niet zonder in de allereerste plaats Gods eigen woord tegentespreken. Wij schromen niet om te zeggen dat het de uitdrukkelijke leer des Bijbels is: dat het mogelijk is voor den Christen om verzekerd te worden van zijne zaligheid. Wij konden dan ook wel elke andere waarheid des Bijbels opgeven, indien wij deze varen lieten. Vraagt gij bewijzen? Leest de woorden van den tekst: "Ziet, God is mijn heil, ik zal vertrouwen en niet vreezen, want de Heere Heere is mijne sterkte en mijn Psalm, en Hij is mij tot heil geworden." En ware dit nu de eenigste Bijbeltekst, waardoor wij deze waarheid konden staven, wij zouden niet met zooveel beslistheid spreken. Maar hoort verder wat de Apostel zegt in zijn brief aan de Hebreëen: "Maar wij begeeren dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hope tot den einde toe." Hier staat het woord—"volle verzekerdheid"—zelve. Hier is het dat Gods Geest door den heiligen schrijver de gemeente opwekt om naar die verzekering van zijn geloof te streven. Hoort elders Johannes, de Apostel der liefde: "Mijne kinderkens! Laat ons niet lief hebben met den worde, noch met de tong maar met de daad en de waarheid? En hieraan kennen wij dat wij uit de waarheid zijn en wij zullen onze harten verzekeren voor Hem." Hoort Petrus, den Apostel der hope, die

met de geloovigen aan wie hij schrijft God dankt, dat hij hen heeft wedergeboren tot een levende hoop, tot een onverderfelijke erfenis, die in de hemelen voor hen bewaard wordt, “en op dien grond hen elders opwekt”—zich te benaastigen om hunne roeping en verkiezing vasttemaken. Hoort eindelijk Paulus, den Apostel des geloofs bij uitnemendheid, die als zoodanig hier de eerste plaats bekleedt; hoort hem waar hij niet alleen de Christenen opwekt “om zichzelven te onderzoeken of zij in het geloof zijn, maar ook ten bewijze van de zaligende uitkomst van zulk een onderzoek voor den waarlijk geloovigen Christen, met zoo vele woorden roemt;” ik weet in wien ik geloofd heb en ik ben verzekerd, enz. Ja, de Heer zal mij bewaren tot zijn hemelsch koninkrijk. Immers “ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heer”. En spreekt Paulus nu hier voor zich zelven alleen? Zoo ja, dan nog ware zijn woord voldoende om de *mogelijkheid* der geloofsverzekering te staven. Maar gelukkig, hij spreekt voor alle geloovigen. Zijn roemtaal is reeds door tallooze stemmen weerkaatst. Woorden, even heerlijk als die van den Apostel, klinken ons tegen uit alle eeuwen der christelijke kerk. Naauwelijks waren de juichstemmen van 's Heeren Apostelen uitgestorven, of zij werden door velen der eerste kerkvaders opgevat. Luisteren we een oogenblik naar eenige dier stemmen. Justinus, bijgenaamd de Martelaar, roemde in het gezicht des doods tegen den stadhouder: “al moet ik dadelijk de door u bedreigde straf lijden, dan hoop ik toch het erfdeel van alle ware Christenen te ontvangen, ja dat weet ik zeker”.

Ziet den grooten Chrysostomus zich witte kleederen aandoen even voor zijn dood, ten teeken dat hij nu welhaast in een rein en onbevlekt leven staat over te gaan. Hoort den vromen Bernardus, den Hervormer der middeleeuwen, waar

hij met zooveel vrijmoedigheid en blijdschap des geloofs durft roemen. “Waar is rust, waar is zekerheid, dan in de wonden van mijn Heiland? Daar woon ik zoo veilig, als Hij machtig is om te redden. De wereld dreige, het lichaam drukke, de duivel loere: ik zal niet vallen, want ik ben gegrondvest op de rots”. Leest de schriften der Hervormers en telkens straalt hun vast geloof in Christus er in door. Hoort een Zwingli zingen voor de poort des doods. “Geen dood verschrikt mij. Geen hellemacht, ik zie 't kruis des Heeren. Het is volbracht.” Hoort Ursinus in onzen Heidelbergschen Catechismus. “Dat ik met lichaam en ziel, beide in leven en sterven enz.” Doch waarom langer stemmen uit de oudheid te hulp geroepen? Blijft het Christendom niet hetzelfde in elke eeuw? En zouden dan de thans levenden ook geen woord te zeggen hebben over deze zaak? Hebt gij nimmer, mijne hoorders, den Christen ontmoet, die in leven en sterven den vromen Job kon nazeggen: “ik weet, mijn Verlosser leeft”. Zijn zij op dezen dag niet te vinden, die met Paulus kunnen uitroepen: “het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin”? Zouden er dezen dag dezulken niet zijn, onder degenen voor wie de poorten des doods spoedig zullen worden ontsloten, die met dienzelfden Apostel kunnen uitroepen: “ontbonden en met Christus te zijn, is mij gansch zeer verre het beste”? Zou er thans van al de stervenden, onder de millioenen der aarde, niet *een* zijn, die met Stephanus in verrukking, maar desnietemin naar waarheid zeggen kan: “ik zie de hemelen geopend en den Zoon des menschen staande aan de rechterhand Gods? Is er thans van al de geloovigen niet *een*, die zich verzekerd houdt dat in 's Vaders huis hierboven hem eene woning is bereid? Wij kunnen immers zulke feiten niet tegenspreken, zonder onszelven aan de waarheid te vergrijpen? Gij hebt ze immers gekend, mijne hoorders, menschen, die in hun leven betoonden dat zij waarlijk gasten en vreemdelingen op de aarde waren, en nogthans in het stil vertrouwen, dat zij gered waren, dit tranendal doorwandelden en

eenmaal juichende stierven. Sommigen uwer hebben immers wel eens bij sterfbedden gestaan, waar de lijder met verlangen des Heeren komst verbeidde? Ja, gij hebt ze wellicht gekend onder uw eigen familiebetrekkingen, die nog lang voor hunnen dood konden uitroepen: "dood waar is uw prikkel, Hel waar is uw overwinning"? En gij weet ook dat diezelfde triump niet bij het uur van hun vertrek op hunne lippen bestierf. Gij zegt: "ja ik ken zulke menschen, die met blijdschap hunnen weg bewandelen, omdat zij weten dat elke stap hen nader brengt bij het hemelsch Kanaan. Ik ken menschen, die psalmen zingen, omdat zij de poorten des nieuwen Jeruzalems voor zich zien open staan, en omdat zij in de verte Jezus hen hooren toeroepen: "Zoon of dochter, wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven", en waar gij mij nu ziet, zult ook gij spoedig komen, want waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn". Ja, gij zegt: "ik heb ze gekend, in deze gemeente zelfs, zoowel als in de naburige gemeenten, die levende in het kruis van Christus roemden, en stervende konden betuigen, dat zij meer dan overwinnaars waren door Hem, die hen had liefgehad. Gij zegt, er rusten er op gindsch kerkhof, die bij het uur der ontbinding een hartelijk "ja, kom Heere Jezus" konden uitroepen. En waar zijn ze *thans*, Vrienden? Was hunne roemtaal zelfs toen de koning der verschrikkingen hen aangreep een ingebeeelde, valsche roem? Was die vaste overtuiging, die zij in leven en sterven koesterden, dat de Heere Jezus hen met Zijn dierbaar bloed had vrijgekocht, niets dan een ijdele droom? Was hunne verzekering niets dan misleiding en hun roem niets dan een hersenschim? Is er ook te midden van al de ingebeeelde ongegronde gerustheid niet zulk eene, die de verwachting van een zalig leven verwezenlijkt zal zien in de eeuwigheid? "Wel, zegt gij, het is toch maar best dat wij die beslissing aan den Alwetende overgeven en het aan de eeuwigheid overlaten om te openbaren of die menschen zich *al* of *niet* met een ijdel en waan hebben gevleid." Maar blijft dan ook uzelfen gelijk, mijne Hoorders,

en doet een lange pennestreek door het gansche Evangelie. Wilt gij er aan vasthouden dat het voor niemand mogelijk is te weten of hij al of niet bekeerd is, verklaart dan ook Gods waarheid voor een leugen, en zegt dat Paulus niet wist, waarvan hij betuigde, toen hij zeide "dat Gods Geest met onzen geest getuigt dat wij kinderen Gods zijn." Indien, vragen wij ten slotte, indien het het werk van Gods Geest is om het verlossingsplan aan het hart des zondaars toetepassen, indien die Geest door Jezus is uitgestort om ons te bekwamen om uitte roepen "Abba, Vader," zou het dan niet wonderlijk zijn zoo Hij dat werk bij niemand verrichtte? Is dan waarlijk het werk van Gods Geest eene mislukking? Heeft Jezus Hem den Trooster genoemd, en heeft dan nu die Geest de macht of lust niet om den geloovige goede, troostrijke woorden toetespreken? Maar waartoe verder geredeneerd? Genoeg is reeds gebleken dat de mensch, die *de verzekering* ontkent, in de ongerijmdheid zelve moet vervallen. En hoewel het ongeloof aan deze waarheid in de harten van vele menschen, die een geheel verkeerde bevatting van den weg der zaligheid hebben, ons niet behoeft te verwonderen; zoo behoorde toch zulk eene leering, waar zij van de lippen van een onbekeerd mensch wordt gehoord, streng bestraft te worden; en waar de ware geloovigen er mank aan gaan mag men het wel te recht als een groot gebrek aanmerken. Zoolang Gods woord ons met duidelijke woorden aanspoort om naar deze verzekering van ons geloof te streven, doen wij als geloovigen zeker verkeerd, indien wij het maar dadelijk opgeven en zeggen het is toch onmogelijk om ooit te weten te komen of ik waarlijk door God als zijn kind aangenomen ben. Indien het waarlijk onze dure *roeping* is er naar te streven, wie kan zich dan verontschuldigen door te zeggen: "ik mocht mij bedriegen," "ik zal het daarom maar aan den oordeelsdag overlaten om het te openbaren. En die mogelijkheid bestaat niet voor enkelen, maar voor *al* Gods kinderen. De vermaning komt immers tot allen. De Geest, die verzekering werkt, is immers aan allen gegeven, en de midde-

len om tot eene beslissing omtrent deze zaak te komen worden immers allen ter hand gesteld. Wij zeggen niet dat allen in *dezelfde mate* die verzekering kunnen bezitten. Zeer veel hangt er van af van ons natuurlijk karakter, ons zenuwgestel en de mate van de ontwikkeling onzer verstandelijke vermogens. Wij beweren ook niet dat er in den verzekerden Christen nooit een enkel oogenblik van strijd met zich zelve en twijfel aan zijn bekeering komt. Ik denk de Christen is niet op aarde te vinden, voor wie de zon van Jezus' liefde altijd even helder schijnt. Ik geloof er is geen waar geloovige te vinden, of er komt wel eens een wolk van twijfel over zijne ziel zwerven die hem doet uitroepen: "indien ook ik maar niet bedrogen uit zal komen."

"Indien (rampzalige gedachte!)
 Indien het al misleiding is,
 En ik, daar 'k op genade wachte,
 En naar des hemels vreugde smachte,
 Gesleept werd in de duisternis."

Ziehier het denkbeeld dat nog wel eens bij oogenblikken hem benaauwt, die toch anders zoo heerlijk roemen kan in zijnen God. Maar daarom niettemin behoort de geloovige gelijk een Paulus uit te roepen: "niet dat ik het alreede gekregen heb of alreede volmaakt ben, maar ik jaag er naar of ik het ook grijpen mocht." *Dat voorbeeld* opvolgende is het ook mogelijk dat wij, gelijk hij, tot die innerlijke, gegronde, kalme rust komen, die ons met hem zal leeren uitroepen; "want ik weet dat zoo mijn aardsche huis dezes tabernakels gebroken wordt, ik een gebouw van God heb, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen." Heerlijke verwachting, zegt gij. Zalig hij, die zoo kan spreken. Te recht mocht gij, o Paulus, uitroepen voor Koning Agrippa: "Ik wenschte wel van God dat en bijna en geheelijk, niet alleen gij maar ook allen, die mij heden hooren, zoodanigen werden gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden." Zoo komen wij dan nu ook als van zelve tot onze tweede gedachte, mijne Hoorders, namelijk:

II. *De wenschelijkheid onzer geloofs verzekering.*

Zonder eenig verder nadenken stemt gij mij toe, dat zij “begeerlijker is dan goud, ja dan veel fijn goud, en door hare eigen woorden en wenschen, betoont de bekommerde ziel dat zij zulks waarlijk meent. Menig zuchtend hart kan met den Engelschen dichter deze ongeloovige klachte voortbrengen.

Daar is een groote vraag, die 'k brandend ben te weten,

Een vraag, die m'j zoo vaak beangstigt en verdriet:

Mag ik met eenig recht een kind des Heeren heeten?

Ben ik zijn eigendom, of ach! ben ik het niet?

Deze klachte verraadt terstond dat waar de geloofsverzekering ontbreekt; er ook een groot gebrek aan ware zielevrede is. Waar er de minste twijfel bestaat kan er als van zelve geen rust in de ziel zijn. Wenschelijk is daarom de geloofsverzekering *omdat zij voor ons de bron van ware troost en blijdschap ontsluit.* Het geweten, vroeger onstuimig en rusteloos als de zee, wordt gestild, wanneer die zoete stem van Gods Geest in het binnenste spreekt: “uwe zonden zijn u vergeven.” Het zwaarmoedig hart krijgt verlichting na dagen en nachten van bittere klachten, wanneer voor het eerst de overtuiging in de ziel wordt gewerkt dat er voor haar nu geene verdoemenis meer is. De tranen van droefheid omdat men in God wel een vertoornd Rechter maar geen liefderijk Vader kan vinden worden alsdan gedroogd. De vroegere vrees voor den dood benaauwt niet langer zijn hart; want de scherpe prikkel, waarmede zij vroeger was gewapend, is haar thans ontnomen; en in stede dier vrees heerscht er niet zelden een heilig verlangen in de ziel om naar huis te gaan. Drukken de levenslasten nog menigmaal zeer zwaar, moet de verzekerde Christen een zwaar pak van lijden dragen; wordt zijn oog, omdat de hand Gods dag en nacht zwaar op hem ligt, menigmaal een fontein van tranen; wat nood! want dit alles komt hem niet langer over als een gestrenge straf voor zijne zonden maar als een vaderlijke kastijding ten zijnen nutte. En spraken wij zoo even van blijdschap, als een tweede vrucht, o, wie

zal ze ons beschrijven. Gaat het u zooals mij, kinderen Gods dan zijn *dat* de aangenaamste dagen van uw leven, wanneer gij u zelve als een verloren zondaar nederlegt aan Jezus' voeten, en steunende op zijn offer voor uwe zonden met vrijmoedigheid uw oog naar den hemel opheft en God uw Vader noemt. Nimmer springt mijn hart zoo van vreugde op als wanneer ik, op grond van dezen dierbaren Bijbel, mijn oog naar den hemel verhef en mij bewust ben dat de vriendelijke oogten van mijnen Vader mij tegenblikken en zijne stem uit den hemel mij als het ware toeroept: "Gij zijt mijn kind." Dan is mijn ziel gestemd om met David uit te roepen "Looft den Heere," wanneer ik op mijn gekruisten Heiland mag zien en uitroepen: "Mijn Heer en mijn God." Dat zijn mijne blijdsche tijden, wanneer ik Jezus hoor zeggen: "al het mijne is het uwe. Omdat ik leed, zijn de vlammen der verdoemenis voor u gebluscht; omdat ik stierf, hebt gij het leven ontvangen; omdat ik begraven werd zijn ook uwe zonden weggedaan; omdat ik verrees uit het graf, zijt gij ook opgestaan tot een nieuw leven; omdat ik ten hemel voer zult ook gij daar eenmaal zeker komen, want ik heb u lief en zal u lief hebben tot den einde toe." Zeg mij, wereld, geven uwe vrolijkste uren u iets dergelijks? O neen, de grootste en reinste vreugde is die, welke de Christen geniet, die weet dat "al zijne wanbedrijven waardoor hij was bevlucht, voor 't heilig oog des Heeren zijn bedekt." En waren deze troost en geestelijke blijdschap nu maar de eenige vruchten dezer verzekering, zij zouden voldoende zijn om er ons als Christenen naar te doen streven. Maar er is nog een andere gedachte, die ook niet mag overzien worden. Zij is deze. De geloofsverzekering is noodig om ons werkzame en nuttige Christenen te maken. Indien ik zelf niet weet of ik bekeerd ben, hoe kan ik dan een prediker der waarheid worden voor anderen? Indien de Christen nooit gelooft dat Gods genade en liefde aan hem verheerlijkt zijn geworden, hoe kan hij dan met warmte en ernst over dien liefdevollen Christus spreken tot zijne onbekeerde vrienden? Ja

hij moge al over enkele godsdienstige waarheden kunnen meê-praten, maar Jezus' bereidwilligheid en geschiktheid om den zondaar te redden hoe kan hij ze ooit met een warm hart dat uit eigen ondervinding spreekt, aanprijzen? Hoe kan ik den zondaar den weg des hemels aanwijzen, zoo ik niet weet, waarheen ik zelf op reis ben? De waarheden des Bijbels worden dan eerst eenigermate in haren diepen rijkdom van beteekenis gevat en gevoeld, wanneer de Christen uitroepen kan: "Keer mijne ziel tot uwe ruste weder. Gij zijt verlost, God heeft u welgedaan."

O, wie begrijpt niet dat wanneer die gedachte de ziel geheel vervult, het dan ook niet langer mogelijk is dat men, jaar in jaar uit, zwijge over de liefde van zijn zaligmaker. Wie ziet niet dat het dan hard is om week na week in een biduur te zwijgen over hetgeen God aan de ziel heeft gedaan. Zij zijn de ijverigste Christenen, die, op goede gronden, zich verzekerd houden van hun zaligheid. Hun invloed wordt meer gevoeld in een goddelooze buurt, onder gewone gegevens, dan die van tien andere menschen, die niet weten of zij ten leven dan of zij ten verderve zullen gaan. Alle gehoorzaamheid aan Jezus' geboden, allen ijver om Christus te dienen vloeit uit een wettisch beginsel, zoolang we niet gelooven dat God ons onze zonden om Christus' wil vergeven heeft. Dien ijver heeft men zich opgedrongen, en wat meer zegt, hij mist zijn eigenlijke levenskracht. Hij wortelt zich niet in de liefde van Jezus aan de ziel reeds bewezen, en hij moet daarom als een natuurlijk gevolg verdorren. Niet zoo met hem, die niet werkt om toch genade van God te ontvangen, maar omdat hij reeds *genade* ontvangen *heeft*. Hij werkt niet om gered te worden, maar omdat hij gered is. Hij dient Jezus niet uit vrees, maar uit liefde. En er is geen sterker drijfveer voor den Christen dan deze: "Jezus gaf zijn leven voor mij over, Jezus kocht mijn ziel met zijn eigen bloed, Jezus zweette bloeddruppelen voor mijne zonden," dat is de levenskracht van alle werk in den wijngaard des Heeren. Gij zegt: ik

stem het toe. Ik behoorde wel te weten of ik zelf gered ben, eer ik met goed gevolg een ander kan gaan redden. Zoolang ik zelf niet weet of ik van mijn zinkend vaartuig gered ben kan ik er toch nog maar weinig aan gaan denken om anderen te redden.

Eer ik de hand ga uitstrekken om anderen uit het water te trekken, behoorde ik mijzelf allereerst wel eens in oprechtheid te vragen, of ik zelf gered ben. Recht zoo, mijne hoorders. Maar als in *eenen* adem zegt gij er boven op: "gij hebt nog het voornaamste niet gezegd, gij hebt nog het eigenlijk punt, waarin ik onderricht moet worden, niet aangeraakt. Ik geloof wel dat het mogelijk en wenschelijk voor mij is dat ik die verzekering krijg. Ik geloof wel, het zou mijn eigen geluk en mijne nuttigheid in den dienst des Heeren grootelijks vermeerderen, maar hoe kom ik er aan? Wijs mij eens het middel aan, waardoor een arm zondaar als ik ben, het weten kan dat ik in genade aangenomen ben. Alle menschen mogen het toch zoo maar niet zeggen dat zij bekeerd zijn. En wat nog oneindig meer zegt, daar zijn toch zeker vele menschen, die van zich zelve zeggen dat zij veranderd zijn, en over wie God toch geheel anders denkt. "Gij zegt, als ik gelooven zal dat ik gered ben, dan moet ik toch waarlijk goede gronden voor mijn geloof hebben, want ik zou duizendmaal liever in mijne ongeloovigheid en onzekerheid voorttobben tot aan mijn dood, als ik dan maar tot licht kwam, dan dat ik het nu reeds op verkeerde gronden zou gaan gelooven en dan bij mijn dood en in de eeuwigheid teleurgesteld werd." Wij geven u zoover volkomen gelijk, Vrienden. Maar indien gij het op uw sterfbed op goede gronden zult kunnen te weten komen, dan is het *nu* toch ook mogelijk, om diezelfde gronden onder uwe voeten te krijgen. Maar zegt gij weér: "wijs mij dan dien grond waarop ik het van mij zelve zou mogen gelooven." Geliefde hoorders, ik weet en gevoel eenigzins het veelbetekenend en voor mij verantwoordelijk werk. Wij zouden niet gaarne menschen geruststellen op valsche gronden, noch eenig mensch

gelegenheid geven om in de verdoemenis uit te roepen: de domine heeft mij te gemakkelijk gerust gesteld en daarin ben ik bedrogen uitgekomen. Goede Geest! geef dat mijne woorden naar waarheid mogen zijn en bewaar gij mij voor misverstand.

Onze eerste opmerking is deze—dat de grond van onze verzekering niet ligt *in ons gevoel*. Men zegt indien ik het in mijn binnenste maar eens kon gevoelen dat mijne zonden vergeven zijn, dan zou ik het gelooven. Indien ik ook maar eens zooals ik wel eens van andere menschen heb gehoord, 's morgens kon ontwaken met een gevoel in mijne ziel dat Jezus mij aangenomen had, dan zou ik mijzelf gerust stellen. Nu schromen wij niet om te zeggen dat de zaligheid van eene ziel eene zaak is die gij niet *gevoelen kunt*. Gij kunt ze alleen *gelooven* en omdat gij gelooft, daarom kunt gij u blijde gevoelen. Gesteld, gij hebt \$100 schuld in een winkel en ik ga heen en betaal die voor u, en ik zeg den winkelier dat hij u eene kwitantie geven zal, zoudt ge het dan wel kunnen gevoelen dat uwe schuld betaald is? Veronderstelt dat iemand u deze vraag deedt, gevoelt gij ook dat de domine uwe schuld betaald heeft. Gij zoudt zeggen: Neen, ik kan dat niet gevoelen, maar ik *weet* het, en omdat ik het weet daarom gevoel ik blijdschap. En indien u nog verder gevraagd werd: “maar hoe weet gij het,” op welken grond houdt gij u verzekerd dat uw schuld waarlijk betaald is, zoudt gij zeggen: “ziehier in mijn hand de kwitantie, die ik ontvangen heb van den schuldeischer zelf.” Het is juist zoo met betrekking tot onze zaligheid. Wij hebben een groote schuld bij God te betalen voor onze zonden. Daar wij niets hebben tot afdoening, heeft Jezus het op zich genomen om die schuld voor ons te betalen en God de Vader, geeft ons in zijn woord de kwitantie, den kwijtbrief, dat onze zonden vergeven zijn. Indien nu iemand tot u komt en u vraagt, of gij ook al gevoeld hebt dat gij gered zijt, dan moet gij ook zeggen: neen maar ik geloof het. En waarom geloof ik het? Omdat God, die niet liegen kan het mij zelf zegt in Zijn woord.

Nog vraagt gij: “Maar is er dan niet altijd een inwendig gevoel des harten, dat met het geloof gepaard gaat?” Dat ontkennen wij niet, Vrienden. Maar wat wij beweren is dit, dat gij eerst met een geloovig hart Gods woord aannemen, en dat gij dan u blijde kunt gevoelen, omdat gij weet dat gij nu gered zijt, m. a. w. het *geioof is de bron van uw gevoel*. Eerst komt het aannemen van Gods getuigenis, dat hij “die in den Zoon gelooft, het eeuwig leven heeft,” eerst komt het Amen zeggen op Gods woord, en dan komt onze blijdschap over onze redding.

De grond dus van onze verzekering ligt alleen *in het woord van God*. Wij kunnen haar op geene andere wijze verkrijgen, en veilig zijn. Het is de eenige, onwankelbare Rots waarop de mensch kan staan en veilig zijn. Omdat God zegt dat hij “die in zijn Zoon gelooft zalig zal worden,” daarom mag de Christen zich verzekerd houden van zijn aandeel in Christus. Omdat God zegt dat “hij die in den Zoon van God gelooft van den dood overgegaan is in het leven,” daarom behoort hij, die toch geen andere grond van zijn behoud kent dan dat geloof in Jezus alleen, het ook vast te houden dat hij bekeerd is. Bekommerde zielen, denkt hier een oogenblik over na. God zegt dat indien gij u zelve als arme zondaren aan Jezus toevertrouwt, gij dan zeker gered zijt. “Die den Zoon heeft (en gij hebt Hem, zoo gij u zelve geheel aan Hem toevertrouwt) die heeft het leven,” “die den Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet.” Welaan, mijne hoorders, dan nu de vraag beslist, laat u niet langer door het schandelijk ongeloof heen en weêr slingeren. Gij zegt ik wil weten of ik gered ben. Welnu hebt gij de plaats van een verloren zondaar ingenomen? Hebt gij het voor God op uwe knieën erkend dat gij niets verdiend hebt? Hebt gij het ontdekt dat gij niet door uwe goede werken den hemel kunt verdienen? Wat is uw antwoord? Daar hangt alles van af, want zoo gij niet gelooft dat gij in u zelve een schuldig, en hulpeloos zondaar zijt, die alleen door genade gered kan worden, kunt gij u ook

den Heere Jezus niet toe eigenen. Waarom zoudt gij naar Jezus vluchten, zoolang gij niet onder den last uwer zonden gebogen gaat, of nog bij u zelve meent dat gij hen zelf wel uit den weg zult kunnen ruimen? Maar gij zegt: "ik erken het, ik lig onder het oordeel Gods, ik heb Gods heilige wet tallooze malen overtreden,—o wee mij dat ik gezondigd heb!" Welaan dan, wij bieden u Jezus aan als uw zaligmaker. Aan 't kruis heeft Hij voor uwe zonden betaald. Er blijft voor u niets meer over om te doen, dan alleen te gelooven dat alles voor u volbracht is aan het kruis. Wilt gij u zelve *nu geheel* aan hem toevertrouwen zooals gij zijt? Kunt gij zeggen—Heere Jezus, gij zegt in uw woord dat het alles volbracht is en daarom kunt en wilt gij ook mij arme zondaar aannemen, ik kom Heere Jezus en ik klem mij vast aan uwe belofte, waar gij zegt die tot mij komt, zal ik geenzins uitwerpen? Zegt gij Heere, ik wil niet langer uwe liefde betwijfelen, maar uw woord gelooven en U als mijn eigen zaligmaker aannemen, omdat gij u zelve aan mij aanbiedt, dan zijt gij gered. God zegt het. Dat is genoeg. Heere, leer het ons gelooven.

AMEN.

MISSIONARY.

MARKUS 16: 15.

“En hij zeide tot hen: Gaat heen in de geleerde wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen.”

Het Buitenlandsch Zendingswerk heeft vooral in de laatste honderd jaren groote vorderingen gemaakt. Gelijk deze 19de eeuw een tijdvak van vooruitgang op stoffelijk en maatschappelijk gebied mag genoemd worden, zoo mag zij ook met het volste recht, een eeuw van grooten vooruitgang genoemd worden, wat betreft het werk onder de Heidenen. Voor eeuwen achtereen is de kerk in slaap geweest. Hier en daar bestond er, ja, eene zending; maar de leeraars zelfs dachten weinig of niets omtrent de millioenen in verafgelegen landen, die verloren gingen, zonder ooit de zalige boodschap van verlossing te hebben mogen hooren. Er waren weinig of geen zendingsgenootschappen, er waren geen zendings-conventies, er was slechts hier en daar een enkele, wiens hart brandende was om onder hen te gaan prediken. Wij vinden veel van dezen geest van traagheid en ongevoeligheid voor deze belangrijke zaak zelfs na den tijd van Luthers hervorming. Maar dank zij God, wij zijn in deze laatste eeuw tot een beter besef van onze roeping gekomen. Wij zijn eenigzins uit onzen slaap opgewekt. Deed de kerk in vroeger eeuwen weinig of niets voor deze zaak, thans zijn er reeds duizenden van zendingen uitgezonden. Eenig christelijk kerk genootschap, dat in dezen tijd het zendingswerk verzuimt, of verwaarloost, wordt nauwelijks geteld door de kerk in het algemeen. Maar laat ons niet spreken alsof het veld al gewonnen ware. In vergelijking met vorige dagen mogen wij onze Ebenhaezers oprichten en zeggen: “Tot hiertoe heeft de Heere geholpen,” maar daar-

om zullen wij nog niet zeggen dat het zendingswerk reeds diep genoeg geworteld is in de harten van Gods volk. Er zijn vele warme harten voor deze zaak verwekt, er zijn vele handen ontsloten geworden om mildelijk bij te dragen ter verspreiding des Evangelies, maar er zijn er ook nog bij duizenden, die koude harten en gesloten handen hebben. Bij vele Christenen komt de gedachte aangaande hunne roeping jegens de Heidenen nimmer op. Velen dragen niet meer bij in een gansch jaar dan 5 of 10 centen. In sommige gemeenten zelfs wordt de zaak geheel over het hoofd gezien. Er is dus behoefte, groote behoefte aan opwekking. De gansche christelijke kerk, en niet enkele leden slechts, moet doordrongen zijn van het gevoel, dat zij een groote roeping in dezen heeft te behartigen. Leeft de kerk in het gedurig en levendig besef dezer roeping dan zal het ook minder aan de gaven ontbreken ter ondersteuning der zending. Aan de betrachting van deze goddelijke roeping hebben ook wij behoefte, als gemeente. Gij allen zult het met ons moeten bekennen dat wij als gemeente niet genoeg leven voor de zaak der zending. Onze gemeentelijke bijdragen voor de Heidenen gedurende den tijd dat deze gemeente heeft bestaan beloopt nog geen \$100.

De som, welke wij gewoonlijk ontvangen in de jaarlijksche collekte, doet ons waarlijk geen eer aan. Die geheele som is niet meer dan wat sommigen uwer alleen zouden kunnen geven, terwijl gij zelfs dan nog ver beneden de mildadigheid van de arme weduwe zoudt blijven staan, die al haren leeftocht in de schatkist wierp. Edele daad! geen wonder dat Jezus haar prees. Komt aan, Geliefde Hoorders, laat ons hare navolgers zijn. Mildadigheid is een der schoonste deugden door welke het christelijk karakter versierd kan worden. Neen wat zeg ik, zij is eene noodzakelijke deugd, zij behoort in elk Christen gevonden te worden. De mensch, die belijdt Jezus lief te hebben, iets *kan* afzonderen voor Gods rijk en zich toch tevreden gevoelt indien hij elk jaar maar een nominale gifte afzondert voor Gods rijk, mag wel toezien; want e

staat niet te vergeefs dat de gierigaard het Koninkrijk Gods niet zal ingaan. Maar het oude is voorbij gegaan. Wij kunnen onze verleden zonden wel betreuren, en God kan die ook wel vergeven; maar het verledene niet herroepen. Geve God ons dan nu ook als gemeente met dit nieuwe jaar eens een nieuw blad omteslaan. Wij gevoelen de noodzakelijkheid hiervan, en wij schromen niet om er vrij uit over te spreken. De last is ons opgelegd, en wij wenschen dit gedeelte van den raad Gods evenmin te verbergen als de liefde van Christus of iets anders, al is het dat het voor sommigen niet zoo aangenaam is te hooren. De groote boodschap, welke Jezus ons heden brengt is deze: Gemeente des Heeren; geef mij iets meer terug van hetgeen ik u gegeven heb. Ik heb het noodig, want er zijn nog millioenen van arme, blinde, diepgezonkene en verlorengaande Heidenen, die nog tot mij bekeerd moeten worden. Maar zegt misschien de een of ander waarom toch zoo sterk op deze zaak aangedrongen? Is die roeping wel zoo groot om menschen, die duizende mijlen van hier verwijderd wonen, het Evangelie te zenden? Doen wij al niet genoeg, wanneer wij in onze eigene gemeentelijke behoeften voorzien, zonder dat wij ons geld geven om menschen in China of Indie te bekeeren? Is er rondom ons en in ons eigen land ook geen overvloedige gelegenheid voor christelijk werk? zijn er in ons eigen land ook geen duizenden op duizenden te vinden, die nooit het liefelijk geklank des Evangelies hooren, en kunnen wij onder hen niet genoeg werk vinden, zonder dat wij naar Azie of Afrika gaan? ware het niet beter de zware kosten van zulke lange zeereizen voor te komen, door de zendelingen aan onze eigene deuren te gebruiken? Op al deze vragen zal ons tekstwoord op eens het afdoend en beslissend antwoord geven. Hoe luidt het? — “Gaat heen in de geheele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen”. Wie is het, die dit duidelijk en stellig gebod geeft? Wie anders dan Jezus zelf, die de groote koning is van zijne gemeente? Jezus, onder wiens vaandel de christelijke kerk zich schaart; en aan wiens beve-

len zij zich belijdt te onderwerpen. En, let wel, het zijn woorden, die Jezus sprak, toen hij op het punt stond om de wereld te verlaten; woorden die hij ongetwijfeld met diepen ernst en gevoel uitsprak; een bevel hetwelk hij wilde dat zijne kerk met de grootste getrouwheid zou nakomen. Aan wien werd dit bevel gegeven! Bij monde ongetwijfeld aan de Apostelen. Maar was dan met hun dood de kracht van dit bevel uitgeput? Hadden de woorden geen wijder betrekking, dan alleen op het twaalftal discipelen? Waren zij alleen voor hen bedoeld, of werden zij tot hen gericht, als de gemeente van Christus in haar beginsel? Ongetwijfeld het laatste. Door de Apostelen kwam het bevel tot de gansche christelijke kerk van alle eeuwen.

Op eens worden dus alle tegenwerpingen tegen het buitenlandsch zendingswerk door dezen tekst weggeschoven. Jezus' bevel gaat boven alles. Hemelhooge bergen van zwarigheden kunnen het niet krachteloos maken. Het blijft staan en zal van kracht zijn totdat de volheid der Heidenen zal zijn ingegaan en gansch Israel zalig worden zal. Let wel op hoe uitgebreid deze roeping is — “Gaaf heen in de *geheele* wereld” — Tot op Christus' tijd was de kennis van God en den weg des heils meer beperkt binnen de grenzen van Palestina. Enkele lichtstralen begroetten wel de omliggende volkeren, en allen hadden wel de gelegenheid min of meer om Israels God te leeren kennen, maar toch bleven de meesten in duisternis. Met de komst van Christus werd die grenslijn meer verbroken. Christus zelve stapt gedurig buiten de landpalen van zijn eigen volk. De Samaritaan en de Syro-Phenicische vrouw zijn voorwerpen van des Heilands medelijden, even goed als de Joden. En zijn Evangelie zal dan straks ook hetzelfde kenmerk dragen. Jeruzalem moest wel de *eerste* maar toch niet de *eenigste* plaats zijn, waar verlossing door Christus' bloed zou verkondigd worden. Het richtsnoer van dit Evangelie was gelijk de zon bestemd om uit te gaan over de geheele aarde, en zijne redenen tot aan het einde der wereld. Te mid-

den van Groenlands ijsbergen moet het Evangelie weerklinken. In de wildernissen, woestijnen en moerassen van Afrika moet die boodschap komen. Aan den stompen, ongevoeligen Esquimau moet dit goede nieuws gebracht worden. De wilden die Australië's bosschen bewonen, en den dieren haast gelijk zijn, moeten bekend gemaakt worden met Jezus' liefde. Ja, de menscheneters der Zuidzee-eilanden hebben ook recht om van Jezus te hooren. En het is de roeping der kerk om het Evangelie te zenden al is het dat de eene zending na den andere er zijn leven moet verliezen. Wij kunnen volgens dezen regel geen enkel volk buitensluiten, hoe laag gezonken het ook moge zijn. Geen enkel werelddeel of luchtstreek mag uitgezonderd worden, zelfs niet de westelijke kust van Afrika waar zendelingen slechts twee of drie jaren kunnen leven. Het bevel is zeer bepaald "predikt het Evangelie aan *alle* creaturen". En vergeten wij niet, geliefde hoorders, dat de groote meerderheid van menschen nog in dezen stikdonkeren nacht van afgodendienst verzonken ligt. Het Christendom is nog grootelijks in de minderheid. Er is hier en daar nog maar een verlichte plek op de wereldkaart. De millioenen buigen zich thans nog neder voor hout en steen. Indie alleen telt 338,000,000 afgoden-dienaars. Er zijn daar nagenoeg nog 200,000,000 zielen die nooit van Jezus gehoord hebben! China met zijne 400,000,000 inwoners, is haast nog niet aangeraakt door zendings arbeid. En het is waar de prediking des Evangelies in al die landen gaat gepaard met de grootste moeilijkheden. Sommige zijn afkeerig van elken nieuwen godsdienst, en sluiten hunne deuren toe voor het Evangelie. Wordt het eenmaal binnengelaten, dan wordt het met de felste wapenen bestreden. Wij moeten niet zoo omtrent de Heidenen denken, alsof zij allen even barbaarsch en onkundig waren, o neen, er zijn onder hen, wel ontwikkelde menschen bij duizenden te vinden; en deze zijn veelal de groote hinderpalen voor de verspreiding des Evangelies, zij meenen betere en meer gegronde argumenten te kunnen bijbrengen om de waar-

heid van hunne stokoude godsdiensten te bevestigen, dan onze zendelingen kunnen bijbrengen. En daarom gaat het werk vooral onder deze geleerde klassen zoo langzaam voort. In sommige landen zijn het de allerlaagste klassen van menschen, welke het eerst christenen worden. Denkt verder aan de moeilijkheden verbonden aan het leeren van zoovele verschillende talen. Er zijn thans nog verscheidene volksstammen in het midden van Afrika, wier talen nog geheel onbekend zijn; en andere, wier talen zoo ongeregeld en ingewikkeld zijn dat er haast niet aan te denken is voor een vreemdeling om hen te leeren.—Maar deze zaak heeft ook eene lichtzooewel als eene schaduwzijde.—Hoe groot ook de moeilijkheden nog zijn er zijn ook tevens vele bemoedigende zaken. De gelegenheden om de Heidenen het Evangelie te brengen zijn nu veel meer en beter dan in vroegere dagen. Door middel van het stoomschip kan men hen veel spoediger bereiken. In vele Heidenlanden genieten onze zendelingen de bescherming van eene christelijke overheid. Indie bijvoorbeeld staat onder de macht van het Engelsche gouvernement, en het is daarom niet veilig voor eenig Heiden om een zendeling op eenige wijze te mishandelen of te hinderen. Bovendien hebben in den laatsten tijd sommige Heidenlanden hunne deuren wijd geopend voor het Evangelie. Niemand uit den vreemde mocht voor eenige jaren zijn voet zetten op den bodem van Japan. Thans heet zij allen welkom. Ja zelfs is het volk thans zeer begeerig om de Engelsche taal, Engelsche gebruiken en Engelsche scholen in te voeren. Wat een nog gunstiger teeken is, velen zijn reeds zeer diep overtuigd van de valsheid van hun eigen godsdienst, zij gevoelen dat de grondslagen, waarop de afgodendienst rust; geen gezond onderzoek kunnen doorstaan; al is het dat hunne voorvaders voor eeuwen er op gebouwd hebben, zij zijn als het ware in een overgangstijdperk, zij zijn overtuigd dat zij een anderen godsdienst moeten hebben en zijn thans veelal bezig om de grondslagen van het christendom te onderzoeken. En, Gode

zij dank, in honderden van dorpen wordt het thans gevoeld dat het christendom de eenige godsdienst is, welke aan al de behoeften der ziel kan voldoen. De roepstem van den Macedonischen man, dien Paulus zag in zijn gezicht, wordt gehoord uit menig land, en van over menige zee. Velen, vroeger vijandig, strekken nu hunne handen ujt en roepen: "Komt over en helpt ons."

In ons eigen zendingsveld in Indie heeft de Heere zulke een sterke begeerte verwekt naar het Evangelie, dat niet minder dan 5,000 menschen aanvraag gedaan hebben om onder christelijk onderwijs gesteld te worden. Overal waar tegenwoordig onze zendelingen komen, worden zij met gretigheid gehoord en bijna nergens is hun arbeid ongezegend. Gemeente na gemeente wordt gesticht en de groote moeilijkheid is nu hoe deze menschen te verzorgen, met geschikte onderwijzers en leeraars. God heeft Indie in de laatste driejaren bezocht met een hevigen hongersnood. Duizenden zijn gestorven. Bange noodkreten zijn uit het hart van het volk opgegaan, zij moesten door andere landen geholpen worden of sterven. Engeland hoorde het eerst deze roepstem, en beraamde middelen om den honger te stillen en bovendien gaven vele menschlievende harten groote sommen gelds om den toestand te verbeteren. Amerika heeft Engelands voorbeeld nagevolgd. Een onzer gemeenten in het Westen, niet veel grooter dan deze, kollekteerde voor deze zaak op *eenen* Zondag niet minder dan \$80.00. Andere onzer gemeenten hebben mildelijk bijgedragen, zoodat duizenden bijeengekomen zijn en naar Indie verzonden zijn om de stervenden van honger te doen herlevén. En zie nu wat de vrucht is van die milddadigheid. De Heidenen zijn er door *tot ernstig nadenken gebracht*, en het algemeen besluit, waartoe zij kwamen was dit: menschen die zoo overvloedig en vrijwillig geven aan ons, die toch van een ander geslacht en een andere taal zijn, moeten zeker een goeden godsdienst hebben; en velen zijn alleen door dit middel tot Christus gebracht. Op al deze wijzen heeft de Heere de deu-

ren voor ons geopend en thans noodigt hij ons uit om in te gaan en bezit te nemen totdat gansch Indie, Japan, en China voor Hem zal gewonnen zijn. Door al deze openingen te maken voor het Evangelie wordt de roepstem van Jezus bekrachtigd, en aangedrongen. De Heere verricht in onzen tijd geen wonderwerken meer, maar wie onzer ziet niet dat bijvoorbeeld de uitvinding van den telegraaf, het stoomschip, en bovenal de boekdrukkunst evenzeer, en wellicht nog meer, het Evangelie voorthelpt in deze eeuw als de wonderwerken van de eerste eeuwen. De zendingstreis van Paulus, die hem weken nam, wordt nu in eenige dagen afgelegd. De overbrenging van gelden, die toen den Apostel een lange zeereis kostte, wordt nu door een enkelen brief gedaan, en dit met evenveel veiligheid. Uit dit alles blijkt zonneklaar de groote verantwoordelijkheid der christelijke kerk in deze 19de eeuw. Tot ons roept Jezus: "ziet ik heb voor u eene geopende deur gesteld en niemand kan die sluiten," zullen wij onze kansen nu laten verloren gaan en ons zelve gerust stellen door te zeggen: wij hebben aan onze eigene deur ook nog veel behoefte? Neen wij kunnen en mogen zulks niet doen. Wel is waar wij hebben een groote roeping te vervullen met het oog op allen, die in *ons eigen* land nog zonder godsdienst leven. De grootte massas van onze Westersche Staten en streken moeten onder den invloed des Evangelies gebracht worden. In alle dorpen en landelijke plaatsen moeten predikers uitgezonden worden, en op de verschillende kerken van Amerika rust eerst van alles *die roeping*. Maar zullen wij daarom de Oceanen niet over gaan om verder afgelegene volken met het blijde nieuws bekend te maken? zouden wij daarom met die zaak moeten wachten, totdat wij gansch Amerika voor Christus zullen hebben gewonnen? Wij zouden vreezen dat de Heidenen dan nimmer zouden leeren om hunne stomme afgoden "te werpen voor de mollen en de vledermuizen," Jezus heeft zoo iets nooit gewild, en, niet alleen verspreidt onze tekst al het noodige licht over deze zaak, maar de praktijk der Apostelen kan ons

ook in dezen eene beslissende les leeren. Dat de Binnenlandsche Zending niet voorbij gezien of miskend worde! Jezus zeide immers zelf tot de Apostelen dat zij te Jeruzalem zouden beginnen, maar de Heere bedoelde niet dat zij in Jeruzalem of zelfs Palestina zouden blijven arbeiden, totdat al zijne inwoners belijders van Christus zouden geworden zijn. En de Apostelen hebben zich ook niet zoo dwaaselijk gedacht en gehandeld. Het duurde immers niet lang voor er eene christelijke gemeente gesticht werd, te Antiochie, eene Heidensche stad. Wel is waar er waren daar vele Joden, maar zij lag toch ver buiten de grenzen van Kanaan. Let wel hoe de Apostelen des Heeren verspreid zijn geworden over de wereld. Mattheus gaat naar Arabie. Petrus wordt in Babylon gevonden, honderden van mijlen van Jeruzalem. Johannes bevindt zich in Klein Azie, terwijl de groote Paulus bijna gansch zuidelijk Europa afreist. Nu zouden wij met alle recht mogen vragen: waarom bleven al de Apostelen niet in Palestina werken? Er was zeker een veld ruim genoeg voor hen allen. Er waren nog duizende Joden in hun eigen land, die nog bekeerd moesten worden. Waarom deze voorbij gegaan? Indien de Koning der kerk het toen goed gedacht heeft om zoo te handelen, waarom dan nu niet langer? of op welken grond zou de kerk zich kunnen onttrekken aan hare roeping, al is het dat er jaarlijks duizende zielen in ons land sterven zonder kennis van Christus? Er is nog een andere tegenwerping, die ook voor een oogenblik onze aandacht tot zich trekken moet. Er wordt dikwijls gezegd de Heidenen hebben geene behoefte aan de prediking des Evangelies. Velen meenen dat zij niets te vreezen hebben voor de toekomst, dat alle Heidenen volkomen veilig zijn, dat God hen niet zal straffen in de eeuwigheid. Nu erkennen wij dat een Heiden, die nimmer van Christus gehoord heeft, ook niet zal verdoemd worden omdat hij Jezus' Evangelie verworpen heeft. Dat is een volstreckte onmogelijkheid. Omdat zij de beschrevene wet niet hebben zullen zij ook niet naar die wet kunnen geoordeeld worden. Maar zul-

len zij daarom in den hemel komen? zal God al hun vuile zonden overzien, zonder dat zij in Hem hebben geloofd, die het eenig slachtoffer voor de zonde is? Paulus' brief aan de Romeinen leert ons het tegenovergestelde te duidelijk. Daar worden de Heidenen voorgesteld als verdoemelijk voor God, en daarom in gevaar van het eeuwig verderf. De gansche wereld wordt voor de vierschaar gedaagd en het resultaat zijner rede-neering is besloten in deze eene korte maar ontzachelijke waarheid: "opdat alle mond gestopt worde en de geheele wereld voor God verdoemelijk zij." O dat nimmer een valsch medelijden of een kortzichtig begrip ons verblinde voor de waarheid Gods! Wij behoeven Gods wegen niet te rechtvaardigen voor de menschen. De Rechter der gansche aarde zal geen enkel schepsel eenig onrecht aandoen. Gaat de Heiden verloren, God heeft reden genoeg om hem te verdoemen, al is het dat wij die zaak van A tot Z. niet volkomen verstaan. Genoeg, de Heiden, stervende zonder het licht des Evangelies, gaat verloren. Hoe duizelingwekkend ook de gedachte moge zijn; er is in Gods woord geen enkelen zweem van het idee, dat eenige Heiden op een andere wijze kan toegebracht worden dan door het geloof in den Zoon van God. O hoe ontzagchelijk dan het denkbeeld dat zoovele millioenen naar het verderf gaan! Allen zielen, die hoe onkundig, ontaard en barbaarsch ook, toch bestemd zijn om tot in alle eeuwigheid te leven. Wij merken nog eindelijk op dat de prediking des Evangelies het eene groote middel is waardoor deze menschen voor den tijd en de eeuwigheid gelukkig gemaakt kunnen worden. En laat ons er bij voegen dat het het *eenig* redmiddel voor hen is. Sommigen hebben gezegd: laat ons eerst heengaan en beschaven de Heidenen, en laat ons hen daarna het Evangelie zenden. Maar de eenvoudige daadzaak is dat de ware beschaving eene vrucht is des Evangelies.

Plant het Evangelie waar gij wilt, en de barbaarschheid wijkt van zelve. Niets is zoo machtig om het huiselijk en maatschappelijk leven van **alle** onreinheid te zuiveren als het

kruis van Jezus Christus. Tracht menschen te beschaven zonder dat Evangelie en gij zoudt even goed uzelf aan de hopelooze taak kunnen wijden om door een flauw kaarslicht alle nachtelijke duisternis te verlichten. Om die duisternis te verdrijven hebben wij elken morgen het krachtig licht der zon noodig, En zoo ook, zullen de wilden van Afrika immer leeren leven zooals het den mensch betaamt; dan zullen wij hun niet enkel zedelessen moeten gaan voorhouden, maar hen bekend maken met Gods woord. Zullen wij er aan twifelen? Ziet dan een oogenblik op de Sandwich-eilanden. Een weinig meer dan 50 jaren verleden een geslacht van menscheneters, thans aanbidders van den eenigen waren God, en even beschaafd en fatsoenlijk in manieren als velen in ons land. En hoe is dit alles tot stand gebracht? Door de eenvoudige voorstelling van Gods dierbaar Evangelie. O, de onmetelijke kracht van het kruis van Christus om zonden optebreken en harten te winnen! Door dit teeken zullen wij nog de overige landen der aarde overwinnen. Zal Indië ophouden hare miljoenen van afgoden met offeranden van olie te vereeren, laat ons daar het Evangelie gaan prediken. Zullen die verblinde zielen ophouden hunne lichamen te laten verpletteren onder de monsterachtige wielen van de afgodskar, in de ijdele hoop om daardoor gelukkig te worden, laat ons hun gaan prediken het bloed van Christus dat van alle zonden reinigt. Zal China ooit het bijgeloovig idee vaarwel zeggen om steenen muren te bouwen om zich te beschermen tegen de wrake der goden, dan zal zij bekend moeten gemaakt worden met den God des Bijbels. Zullen hare straten immer begaanbaar worden en hare huizen bewoonbaar door een vreemdeling, laat hen van Jezus hooren. Op dezen dag ligt in de straten van vele steden de vuiligheid van eeuwen opeengehoopt en de stank, die uit die steden opstijgt, is ondragelijk voor ieder ander dan een Chinees. In 'tgezicht van dit alles hoe dankbaar behooren wij niet te zijn dat het licht des Evangelies ons heeft bestraald. O, wat zouden wij toch ongelukkig geweest zijn voor

tijd en eeuwigheid zoo nimmer die boodschap van Gods liefde tot ons gekomen ware! En laat ons het niet vergeten, onze voorvaders waren ook heidenen, tot de stomme afgoden geneigd. Hadden goedwillige en liefdevolle zendelingen hun het Evangelie niet gebracht, het zou er met ons, hunne kinderen, op dezen dag niet zoo gunstig uitgezien hebben. Ook Nederland's inwoners vermoorden eenmaal de zendelingen, die de Christenen hun in liefde zonden. Maar het Evangelie overwon, en wij plukken in elk opzicht de schoonste en rijpste vruchten van dien arbeid. Wat is dan met het oog op deze onze geschiedenis onze roeping? Eerstelijk, grootelijks dankbaar te zijn aan God, en dan ijverig mede te werken om de millioenen der aarde met het dierbaar Evangelie des vredes bekend te maken. Er zijn er thans duizenden, die er naar smachten. Zullen wij hun het brood des levens onthouden en verloren laten gaan? O, als Christenen kunnen en mogen wij zulks niet doen. Wij kunnen niet allen gaan als zendelingen, maar wij kunnen toch allen iets doen. Het gebrek is niet aan mannen en vrouwen om te gaan, maar aan *geld* om hen uitte-zenden en te onderhouden.

Gel. Hoorders, ik wensch dat gij in dit oogenblik van deze zaak eens een gewetenszaak moogt maken; en dadelijk uzelf afvraagt—hoeveel behoorde ik aan Jezus' rijk te geven op dezen dag. Ik weet dat sommigen uwer het niet van uwen grooten overvloed geven, maar Jezus vraagt u om niet *uit dwang* maar *uit liefde* te geven *naar uw vermogen*. Is dat vermogen niet meer dan 5 ct., geef die; uw gave kan dan in Gods oogen even aangenaam zijn als de gave van een ander van \$10 of \$15. Is uw vermogen om 50 ct., \$1, \$2, \$3 of \$5 te geven, tracht dan God niet tevreden te stellen met een mindere gave. Wij zijn van daag begeerig dat de gemeente van Marion den Heere iets goeds geve. Ons hart is warm over deze zaak. Jaren achtereen was het voor mijne ziel een onderwerp, dat schier elken dag in mijne gedachten was. En het is u allen bekend dat ik zelve mij had overgegeven

om als zending naar Indië of Japan te gaan. In Gods voorzienigheid werd die weg toegemuurd, en God heeft ons hier geroepen. En heden kunnen wij God in dezen weg alleen dienen, door zelf onze gave te geven en u allen optewekken tot een overvloedige bijdrage. God geve ons allen getrouwheid. Hij geve ons te gevoelen welk een eer het voor ons is Zijn rijk te helpen uitbreiden. En Hij verhaaste de dag wanneer de wereld met Zijne kennis vervuld zal zijn.

AMEN.

AFSCHEIDSTOESPRAAK.

DEUTERONOMIUM 30 : 19.

“Ik neem heden tegen ulieden tot getuigen den hemel en de aarde: het leven en den dood heb ik u voorgesteld, den zegen en den vloek! Kiest dan het leven, opdat gij levet, gij en uw zaad.”

Geliefde Gemeente! Gaarne zouden wij in dit voor ons zoo plechtig oogenblik met eigen mond tot u spreken. Onze krachten laten dit echter niet langer toe, en wij durven ons tegen den raad van geneesheeren in, niet blootstellen aan het gevaar, aan zulk eene onderneming verbonden.

Weest evenwel verzekerd dat hetgeen wij hebben te zeggen de taal onzes harten is al kunnen wij ook de woorden met onze lippen niet uitspreken. En moge de Geest, die levend maakt, deze laatste zwakke poging zegenen boven alle andere, vroeger door ons aangewend!

De woorden van den tekst werden uitgesproken door Mozes, den man Gods.

Het was bij een zeer gewichtvolle gelegenheid, en dit verklaart ons den diepen, allesdoordringenden ernst der woorden. Het volk Israels was aan den Jordanoever gelegerd. Voor zij overgingen in het Beloofde Land, wilde de Heere op nieuw een verbond met hen maken. Mozes roept de vergadering te samen en mannen en vrouwen, kinderkens en vreemdelingen, ja, alle man van Israel verschijnt voor den Heere. En hoort nu den ouden dienaar Gods. Honderd en twintig jaren zijn over zijn hoofd gegaan. Hij heeft het volk geleid uit Egypte, door die groote en vreeselijke woestijn. Duizend beproevingen en verzoekingingen heeft hij met hen doorworsteld. Kon het wel anders dan dat hij de diepste belangstelling gevoelde in

de welvaart van zijn volk? Kon het wel anders dan dat zijne liefde tot hen zich zou uitdrukken in de ernstigste toonen van belofte en vermaning? Alles stemde hem hiertoe, en ook niet minst van allen de groote daadzaak dat hij slechts weinige dagen onder hen zou vertoeven. Straks zegt de Heere hem: "ziet, uwe dagen zijn genaderd om te sterven." In het licht van dit alles moeten wij ons dan verwonderen dat hij uitroept als met stervende lippen: "Ik neem heden tegen ulieden tot getuigen den hemel en de aarde." Het is de uitdrukking van een gemoed dat vol is van het besef van de onbegrijpelijke verantwoordelijkheid, verbonden aan de verwerping van God in Zijne beloften. Hemel en aarde worden als getuigen ingeroepen dat Mozes vrij is van het bloed van allen, die den dood boven het leven en den vloek boven den zegen mochten kiezen. Hij verklaart zijn werk gedaan. "Ik heb u voorgesteld den zegen en den vloek, het leven en den dood: kiest dan het leven opdat gij levet, gij en uw zaad." De gebeurtenissen van dien dag herhalen zich in zekeren zin in ons midden. Gij zijt hier in de tegenwoordigheid Gods, om wellicht voor het laatst te hooren naar de stem van hem, die u voor bijna twee jaren heeft uitgenoodigd om het leven te kiezen boven den dood, den zegen boven den vloek. Wij zeggen "*wellicht* voor het laatst," want wij hebben niet gelezen in het raadboek des Heeren wat over ons besloten is. Geen stemme Gods is tot ons gekomen—"uwe dagen zijn genaderd om te sterven"—gelijk God sprak tot Mozes. Ziende alleen op de dreigende kwaal, die ons heeft aangegrepen, en op de voor ons zoo droevige daadzaak dat onze krachten verminderen en de uitwendige mensch van dag tot dag verbroken wordt; ja, dan vreezen wij dat het voor ons de laatste maal is dat wij elkander hier zien aan deze zijde der eeuwigheid. Israel's God echter heeft wonderen gedaan en kan die nog doen, in antwoord op den stroom des gebeds, die voor ons ten hemel opgaat. In Zijne bijzondere tusschenkomst ter onzer genezing, door of zonder middelen, is onze eenige hope.

O! roept wellicht deze en gene bij zichzelf menigmaal uit, "o, hoe jammer." Het leven pas begonnen, en nu het graf zijn mond reeds te willen opendoen om zijn prooi inteslokken!" "Pas de loopbaan des Evangelie-dienaars ingetreden en nu wellicht het werk reeds afgedaan!" "O! hoe hard!" Ja, Toehoorders, en wij zelf gevoelen het op het diepst. Maar wat zullen wij zeggen? Zullen wij Hem, die geen rekenschap geeft van Zijne daden, de vraag voorstellen—"waarom handelt gij aldus?—Neen, wij weten immers dat het twisten met den Almachtige zonde is en onze zielen geen vrede brengt. Wat dan, vraagt gij? Berusten in Hem, wiens raad zal bestaan en die al Zijn welbehagen doen zal. Het is genoeg dat God het "waarom" weet van Zijne daden. Het rijpe graan maar ook de bloem, die er midden in staat, wordt door de zeis des maaijers neergeveld, en de bloem vraagt den maaijer niet: "waarom zoo wreed gehandeld." De Apostel Johannes leeft om tot in zijn honderdste jaar van Jezus en Zijn liefde te spreken; maar Jakobus moet voor het zwaard van Herodes vallen, toen hij pas was begonnen te werken voor Jezus. Maar is in zulk berusten in Gods welbehagen ook troost voor onze zielen? O ja! want toch wij zijn verzekerd dat Gods welbehagen iets anders is dan menschelijke willekeur. In de bepaling van den tijd van ons leven en onzen dood, is God zoo maar niet onbezonnen te werk gegaan. In die bepaling heeft Hij de grootste wijsheid en liefde gebruikt en daarom is Zijn tijd altijd de beste voor ons. Voor onszelfen althans hopen wij altijd de genade van God te zullen ontvangen om met Jezus te zeggen: "Vader, Uw wil geschiede."

En, indien het de wil des Heeren zijn zal om ons tot Hem te nemen in heerlijkheid, o, hoe plechtig is dan deze ure voor u en mij. Plechtig voor mij, want, terwijl het werk van een Evangelie-dienaar het edelste en verhevenste van alle werk is, brengt het tevens de grootste verantwoordelijkheid met zich. Wij denken eenige jaren of eeuwen vooruit en zien den oordeelsdag aanbreken. Op de wolken des hemels zal dan verschijnen

de Heer des wijngaards om rekening te houden met Zijne dienstknechten.

En wij weten het, ook *ons* leven, *ons* gedrag, *onze* prediking, *onze* kleinste daden, *onze* begeerten, *onze* verborgene gedachten, *onze* bedoelingen, ja, alles zal beoordeeld worden door Hem, "voor wiens oog alles naakt en geopend is." Alles zal alsdan door vuur beproefd worden en hoedanig eens iegelijke werk geweest is zal die dag verklaren. Van *eene* zaak gevoelen wij ons diep bewust. Al mogen wij ook vertrouwen dat onze ziel gewasschen is in Jezus' bloed, en onze Vader ons om Christus wil het erfdeel der kinderen niet zal ontzeggen, nogtans weten wij dat veel van ons werk in uw midden "hout, hooi, en stoppelen zal bevonden worden," in dien geduchten dag. Met Paulus hebben wij ook den schat gedragen in een aarden vat. Veel zonde, tekortkomingen, en gebrek hebben ons aangekleefd in ons dienstwerk. Wij verblijden ons echter dat de Heere het werk, door ons verricht, tot zegen heeft doen verstrekken. Vijftig leden zijn der gemeente toegevoegd; 25 met attestatie en 25 op belijdenis huns geloofs. Wij weten dat uitwendige belijdenis in elk geval geen bewijs is van een nieuw hart, maar het zou hard zijn te gelooven dat niet *een* uit de duisternis is overgebracht in het licht. En al ware er slechts één, wij zouden ons werk wel beloond achten, want de behoudenis van eene ziel is meer waard dan al de schatten der wereld, en is niet slechts den arbeid van twee jaren maar van *een gansch* leven waard.

En wat zullen wij verder zeggen van ons werk?

"Te roemen in onszelfen is ons niet oorbaar." Wat wij hebben mogen verrichten is alleen door de macht en genade Gods geweest, en Hem komt de eere toe, niet ons. We verheugen ons evenwel dat wij thans de overtuiging mogen bezitten dat van den eersten dag, die wij in uw midden doorbrachten tot op dezen stond, de zaligheid uwer zielen ons ter harte heeft gegaan, en het doel en streven onzes levens is geweest. Wij verblijden ons dat wij met Mozes in waarheid u mogen

toeroepen: "Ik heb u voorgesteld het leven en den dood, den zegen en den vloek." Wij hebben nimmer, om uwen gunst te verwerven of te behouden, geschroomd om den ganschen raad Gods u bekend te maken. God is u voorgesteld in zijne liefde. Keer op keer klonk het in uwe ooren: "zoo waarachtig ik leef, spreekt de Heere, zoo ik lust heb in den dood des goddeloozen." Maar dit heeft ons niet doen zwijgen van zijne rechtvaardigheid en toorn tegen de zonde. Hebt gij, geliefde Hoorders, Jezus' vermaning ter harte genomen? 'Die ooren heeft die hoore wat de Geest tot de gemeente zegt," dan weet gij, dat de zonde geen kleine nietigheid is, waar God zich niet mede bemoeit. Dan weet ge dat de hel een woord is van eene ontzachelijke beteekenis voor uwe ziel, iets meer dan een kunstgreep van den prediker om menschen bang te maken. Dan weet gij dat gij onder de wetten staat van een rechtvaardig God en dat de verwerping en overtreding er van de zekere weg is tot de eeuwige verdoemenis. Dan weet gij dat een zedig leven alleen u niet helpen kan voor de eeuwigheid, dat Jezus' bloed over uwe zondige ziel moet stroomen, en dat gij in het binnenste uwer ziel moet vernieuwd worden door den Heiligen Geest, of gij komt voor eeuwig om.

Dan weet gij dat geloof in Jezus' lijden en sterven voor uwe zonde en onderwerping van uzelfen aan Jezus' wetten uwe dure roeping is en ook uwe zaligheid voor den tijd en de eeuwigheid..

En wat heeft al dit werk die 200 of meer predikaties en vermaningen voor u beteekend? Hebben zij u niet geleid tot Jezus, dan zullen zij zoovele getuigen zijn tegen uwe ziel in den dag van afrekening. Gij hebt ze in korten tijd vergeten, wellicht hebt gij geslapen toen wij u tot den Heiland noodigden, maar Hij die gezegd heeft: "Zie dan toe hoe gij hoort"; vergeet niets en zal ook niets vergeten, wanneer Hij oordeelen zal. Is of wordt het Evangelie voor u geene reuk des levens ten leven, dan ware het beter voor u geweest, zoo gij nooit onze stem had gehoord, want eene vermaning heeft dan slechts

uw oordeel verzwaard. O! zondaar, sta stil en overdenk eens voor een oogenblik. Bitter zal het voor u eenmaal zijn, in de verdoemenis te gevoelen en te weten dat in den dag der genade zoo menige ernstige en welmeenende roepstem tot bekeering tot u is gebracht. Waar is de vrucht van deze twee jaren van arbeid? Dit is de vraag van God aan een ieder, die ons gehoord heeft. En zij geldt zoowel degenen die Jezus liefhebben en dienen, als die Hem niet dienen. Zijt gij, kinderen Gods, tot een hooger trap van geestelijk leven geklommen? Hebt gij meer liefde tot zijnen dienst? Zijt gij meer gewillig om voor Hem te arbeiden, te lijden, uzelf te verloochenen? Zijt gij meer los van de wereld en hare begeerlijkheden? Is er meer van Jezus' beeld in uwe ziel geprent? Zijt gij meer verdraagzaam, meer liefdevol, meer nederig meer geduldig? Brengt gij de offers uwer dankbaarheid in grootere mate en met een gewilliger hart op het altaar? Zijt gij meer geschikt geworden voor het gezelschap van de zielen der volmaakte rechtvaardigen? Zoo ja. Dankt God, en grijpt moed!

Zoo neen, onderzoekt dan uzelf of gij in het geloof zijt, ja beproeft uzelf". God verwacht vrucht.

Zooveel over het verleden, en nu nog een woord voor de toekomst. Zij is wel is waar in Gods handen maar toch hebt gij er zelve ook niet weinig mede te doen. En dit hoop ik, zal verstaan worden dat gij niet alleen als personen maar ook als eene gemeente verantwoordelijk zijt voor God. Volhardt gij volstandig den Heere te volgen, de zegen Gods zal op u rusten. Verslapt gij in eenige plichtsvervulling, verliest gij nwe dure roeping uit het oog, de Heere zal u verlaten, in hoever is Hem bekend. Laat mij u allereerst opwekken om uwe onderlinge bijeenkomsten niet na te laten. Wanneer de gelegenheid daar is, is uwe plaats des Zondags in Gods huis. Wij verblijden ons dat wij van velen uwer kunnen getuigen dat gij in dezen getrouw zijt geweest. Volhardt hierin! *Hier* is de plaats, waar God gevonden en gediend wordt, Houdt men in plaats daarvan Zondagvisites met elkander, zoo ontvangt Sa-

tan de eer en uwe ziel de schade. Luistert naar Gods woord met biddende aandacht, hetzij er GEPREDIKT of GELEZEN wordt. Zijt stemmig en eerbiedig in het huis des Heeren. En laat mij u nogmaals herinneren dat het voorportaal van deze kerk eene te heilige plaats is om het nieuws van de week te bespreken, veel minder nog past er ijdel gesprek en zot gelach. Laat mij u verder vermanen om van *een* hart en *een* zin te zijn. Onze roeping jegens elkander als leden van *een* lichaam moet behartigd worden. Die roeping is elkander in liefde te dienen met elkanders fouten en gebreken geduld te hebben, elkanders voeten te wasschen. Niet de eerste, de voornaamste, de meest geëerde te willen zijn maar met kinderlijke nederigheid de plaats en het werk te vervullen, dat God ons in Zijne gemeente heeft aangewezen, hetzij als lid, als Sabbat-school onderwijzers, of als leden van den kerkeraad. Nederigheid is niet een der minste van de christelijke deugden. Daarentegen een hoogen dunk van zichzelf te hebben en met minachting naar te zien op anderen, die beneden ons staan, maakt ons onbekwaam voor ons werk en verfoeilijk in de oogen Gods. Vergeten wij het niet: "vele eersten zullen de laatsten en vele laatsten de eersten zijn." God ziet op het doel, het oogmerk onzer daden, op de stemming onzes harten; en ontbreekt daar iets, al ons werk zal in den dag wanneer het door vuur beproefd zal worden, als hout, hooi en stoppelen verteeren. Denkt hier gedurig aan en het zal u voorzichtiger, ernstiger, getrouwer maken in het vervullen uwer roeping. En laat die eenheid van gevoelen, die liefde tot elkander, zich niet alleen in het huis des Heeren openbaren maar ook in het verkeer onder elkander. Ziet toe, Geliefde Hoorder, dat gij niet jaar in jaar uit een verborgen wrok en vijandschap tegen een broeder of zuster koestert, want ter uwer waarschuwing zeide Jezus eenmaal: "indien gij uwen broeder zijne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Hemelsche Vader u niet vergeven." En Paulus: "Indien gij elkander bijt en verëet, ziet toe, dat

gij van elkander niet verteerd wordt, en ik zeg: wandelt in den Geest en volbrengt de begeerlijkheid des vleesches niet."

En nu daar dit wellicht ons laatste woord kan zijn, gevoelen wij ons gedrongen om eerst vooral onzen kerkeraad te bedanken voor al de liefde en goedwilligheid, die gij ons hebt betoond. Onze vergaderingen zijn niet door haat en twist verstoord geworden. Gij hebt ons in onze lichamelijke zwakheid gedragen, met ons gebeden, en gewilliglijk den arbeid in het huisbezoek op u genomen. Wij twifelen dan ook niet of gij gevoelt uzelfen rijkelijk beloond voor uwe eigene zielen, al is het dat het meerder zelfverloochening heeft vereischt dan vroeger. Een gedeelte van het werk voor dezen winter wacht u. Dat werk is zeer gewichtvol. Weest veel in het verborgen bidvertrek. Dat is het beste middel om met toenemende stichting in de gemeente voortegaan. Bereidt uw verstand en hart des Zondags morgens, tracht in den geest der predikatie te geraken, en gij zult uzelfen en uwe hoorders stichten. Weest lankmoedig en goedertieren, weest verdraagzaam en geduldig. Vermaant de ongeregelden. Houdt vast aan het gezonde woord der waarheid en bewaart de goede orde en stemmigheid, die in het huis des Heeren behooren gevonden te worden. En gij, gemeente, "acht hen zeer veel om huns werks wil, en weest hun onderdanig. Zij zijn gesteld om over uwe zielen te waken." Bidt veel voor hen, en gisp hen zoo weinig als mogelijk is. Komt om de waarheid Gods te hooren en God te ontmoeten, niet om den lezer te beoordeelen, en gij zult altijd wel eenige vrucht hebben voor uwe zielen. Der gemeente wenschen wij verder onzen hartelijken dank toetebrengen voor de vele stoffelijke bewijzen harer toegenegenheid en goedhartigheid. In dezen moeten wij u prijzen en wij hopen dat de Heere u rijkelijk zal vergelden voor elken beker koud waters, die gij in den naam eens discipels ons hebt toegediend, boven uwe jaarlijksche gifte. Wij verblijden ons te weten dat gij over het geheel onzen arbeid niet met minachting hebt aanschouwd, maar zoo ons werk van den predikstoel als

bij de huizen en elders hebt gewaardeerd. Wij kunnen althans niet anders besluiten, omdat gij zulks door daden be-toond in ons alle gelegenheid te willen geven ter herstelling onzer gezondheid.

En gij weet uwe liefde is door ons niet onbeantwoord ge-bleven. Wij gevoelen thans diep dat ook wij banden hebben aan u, wier mogelijke verbreking ons hart doet weenen. Doch wat spreken wij van verbreking dier banden? Neen, wij weten het dat indien Jezus ons naar huis neemt, wij niet lang zullen moeten wachten voordat ook deze en gene uit uw midden ons zal ontmoeten hierboven. Die banden worden dus niet wezen-lijk of voor goed verbroken. Zou uw gezelschap ons aange-naam zijn en blijven hier op aarde, toch treuren wij vandaag niet zoo zeer over u, maar over degenen, die geen gegronde hope hebben voor de eenwigheid. De gedachte dat wij u, on-bekeerde zondaren, moeten verlaten, wetende dat gij uzelf van dag tot dag rijper maakt voor eene eeuwige ellende, ont-stelt onze ziel. Het valt ons het hardst van alles van u te scheiden, al moge het zelfs slechts voor een tijd zijn. Wij hebben u zoo menigmaal den goeden weg ten leven vorge-steld. Jezus is u zoo dikwijls verkondigd in Zijne liefde en bereidwilligheid om u te redden. Wij hebben u gewezen op de noodzakelijkheid van het werk des Geestes in uwe harten, op het middel waardoor gij Christus en Zijne weldaden kunt deelachtig worden. En nog zijt gij niet gered! Gij hebt Jezus verworpen, Zijne liefde miskend, Zijn geduld getergd, wat zal toch de oogst zijn van zulk een leven? O, onsterfelijke zielen, laat ons nog toe een oogenblik met u te pleiten. Gij hebt tot heden toe uwe zaligheid verworpen. O, valt voor God op uwe knieën en belijdt uwe schuld dat gij een liefdevollen Zaligmaker zoo lang den rug hebt toegekeerd. Weet gij wel dat de ver-werping van Jezus de grootste van alle zonden is? Volhardt er niet langer in! Gij hebt daar geen tijd toe? Straks houdt uw hart op van kloppen! Die tijd is wellicht voor sommigen uwer zeer nabij. En, gij weet het, Jezus houdt dan ook op van

roepen, en Zijne woorden zullen dan zijn: “dewijl ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt, mijne handen uitgestrekt heb en er niemand was die opmerkte, en gij al mijnen raad verworpen hebt en mijne bestraffing niet hebt gewild, zoo zal Ik ook in ulieder verderf lachen, en spotten wanneer uwe vreeze komt. Maar nog is het voor u de tijd des oordeels niet. De dag der genade duurt nog voort. God heeft geen lust in uw verderf. Hij biedt u Jezus op dit oogenblik nog aan in al Zijne volheid. God wil dat gij Zijnen Zoon alleen zult vertrouwen als den grond uwer zaligheid. “Ziet, ik stel u heden voor het leven en den dood, den zegen en den vloek: kiest dan het leven opdat gij levet, gij en uw zaad. “Zoo zijn wij dan gezanten van Christus’ wege, laat u met God verzoenen.” Hier zouden wij eindigen, voelden wij ons niet gedrongen om een kort woord in het bijzonder te richten tot het opkomend geslacht.

Jeugdigen, wij hebben van het begin af aan diep belang in uw welzijn gesteld. Wij hebben onszelven in catechisatie en en biduren bij ons aan huis, en zangschool niet zelden vermoed, ja onze krachten opgeofferd, om uwentwil. Het is ons zelig te weten dat sommigen uwer onder onzen arbeid zijn bewogen geworden om Jezus’ dienst te kiezen en dat gij uw geloof uit uwe werken toont. Konden wij die verzekering slechts van alle jeugdige leden koesteren, maar wij staan in twijfel over sommigen uwer. Ziet toe, gij kunt u lichtelijk bedriegen met een valschen godsdienst.

Er zijn anderen, die thans niet onverschillig zijn. Maar dat is niet genoeg? Het *hart* moet aan Jezus gegeven worden. Gij zegt ik kan niet, dat is waar. In uw eigen krachten kunt gij niets. Maar hoe sterk ook de verzoekingen der zonde mogen wezen, valt op uwe knieën en geeft u aan Jezus, niet alleen uwe zonden, maar ook uw onmacht, zegt: “Heere zonder u ga ik eeuwig verloren, geef mij vergiffenis en *kracht* om u te dienen,” en gij zult gered worden.

En van nog anderen en de meesten uwer moeten “wij wee-

nende zeggen dat gij vijanden zijt van het kruis van Christus." Het is hard om te zien dat eenig kind des verbonds des Zondags liever zich vermaakt in de wereld dan naar Godshuis te komen. Vele vermaningen hebt gij in den wind geslagen. Sommigen uwer hebben zich zelfs verzet tegen onze bestraffingen, en God in zijne genade vergeve u de spotwoorden, die van sommiger lippen zijn gevloeid! Zijn wij daarom uwe vijanden geworden? Wij keuren uw doen ten sterkste af maar wij zouden uwe zielen zoo gaarne behouden zien. Wij koesteren te veel liefde voor een ieder uwer om u niet te vermanen en te waarschuwen tegen uw eigen verderf. Gaat gij onze harten weér zoo bedroeven aanstaande winter, als in het verleden, door uw zondige uitspattingen? Gij zegt: "ik zie er geen kwaad in." Dat is wel mogelijk. Daar zijn wel meer zonden, waarvoor gij geheel blind zijt. De duivel ziet er ook geen kwaad in, maar daarom heeft hij nog geen recht op uwen dienst. Weest van eene zaak verzekerd, namelijk: dat gij nimmer het Koninkrijk Gods zult beërven, zoo gij uw hart blijft geven aan dit zondig vermaak. Dat zegt God in zijn woord. Geloof *Hem*, en het zal u welgaan nu en eeuwiglijk.

Doch waarom zoo vermanend gesproken in deze geheele predikatie, vraagt gij. Hierom, Geliefde Hoorders: omdat wij niet gaarne voor God zouden verschijnen, bevlekt met het bloed uwer zielen. De last is ons opgelegd om u te vermanen, te bestraffen, te waarschuwen tegen den toekomenden toorn, en, indien wij hieraan ontrouw waren, in den oordeelsdag, als Jezus ons de vraag zal doen:—, „hebt gij den goddeloozen het eenig wee aangezegd?" zouden wij verstommen.

Wij staan nu u te verlaten misschien voor een tijd, maar mogelijk en waarschijnlijk is er slechts eene schrede tusschen ons en den dood. Met Samuel mogen wij zeggen: "het zij verre van mij dat ik zou ophouden voor ulieden te bidden." Wij zouden wenschen dat gij allen onze behoeften voor denzelfden genadetroon zult blijven gedenken. Brengt de Heere ons in het voorjaar terug, het zal alleen zijn in den weg des

gebeds. Worden wij tot lijden, en den dood geroepen, dan zal toch nog uw gebed ons tot steun en troost zijn. God hoort, al zijn wij honderde mijlen van elkander verwijderd. Werpt al uwe zorgen op den Heere. Hij zal het maken. Weest getroost in dezen weg van beproeving. Vraagt God wat gij er uit te leeren hebt.

En neemt de Heere mij weg; o, zorgt, zorgt met biddend opzien tot God. dat deze plaats geen maanden achtereen on-
vervuld blijft. En ziet nimmer op een cent of een dollar, wanneer het woord tot u komt: "de Heere heeft het van noode". Geld, aan de zaak van God gegeven, met een geloovig hart, draagt zeer hoogen interest in de munt des hemels. Wat op aarde blijft vergaat met de wereld; maar, dit geld vindt ge eenmaal terug, niet in den vorm des stofs maar als een eeuwige zielenwinst.

Hier sluiten wij. Hemel en aarde, dit heiligdom, uwe woningen, mijne woning roepen wij heden als getuigen dat wij ons zelve rein gevoelen van het bloed van u allen.

"Het woord Gods blijft tot in der eeuwigheid en dit is het woord, dat onder u verkondigd is". Onze begeerte is om het nog langer onder u te verkondigen, indien God zoo wil. Doch indien ons einde nabij is, laat ons dan dit nog zeggen dat dit Evangelie, dit getrouwe woord van onzen onfeilbaren God, nu onze troost en zaligheid is, en in het stervensuur nog onze steun zal zijn. Wij verklaren u plechtiglijk dat het Evangelie waarheid en geen leugen is bevonden in onze eigene ervaring. En, vasthoudende aan dat woord, weten wij dat Jezus ook voor ons een woning hierboven heeft bereid. In vertrouwen op Gods genade en liefde in Jezus, gelooven wij dat wij den hemel ons te huis mogen noemen.

"Te huis bij Jezus! Hij ging ons vooruit,
Om woning te bereiden voor zijn bruid;
Der ziele hoogst verlangen is voldaan;
Haar strijd voorbij; de zalige rust vangt aan.
Met Jezus daar! Wat ziele, wenscht gij meer?
Dan zijn wij daar voor eeuwig met den Heer."

Broeder, zuster, zondaar, zegt mij zullen wij elkander daar ontmoeten? God geve het in Zijne groote genade!

AMEN.

Ter Gedachtenis van Ds. C. Wabeke.

OVERLEDEN DEN 22 FEBR. 1880.

Wie kan het treurend hart bedwingen;
Wiens oog zou thans geen tranen plengen,
Bij 't staren op het kille graf
Van dezen vroeg gestorven doode,
Wiens werk op aarde, ach, zoo noode
Gemist werd, daar hem God ons gaf?

Moest gij zoo vroeg reeds heen, mijn broeder?
Zoo vroeg reeds van uw gade en moeder
En 't jeugdig telgje afgescheurd?
Moest gij zoo vroeg in 't stof reeds slapen;
Gij, juist gereed met schild en wapen,
Reeds door den vijand weggesleurd?

Moest gij van hen, die naar uw woorden
Met zooveel lust en liefde hoorden,
Zoo schielijk worden weggerukt?
Moest reeds de herderstaf gebroken;
Die frissche knoppen pas ontloken
Aan Aarons staf, reeds afgeplukt?

Waarom geen grijsaard, oud' van dagen,
Doch zonder vrucht, ter neer geslagen,
En dezen jongen boom gespaard?
Waarom die kennis, godsvrucht, gaven,
Zoo nut om Jezus' rijk te staven,
Bedolven in de koude aard'?

Waarom? — O God, vergeef dit vragen!
Zal nietig stof het immer wagen

Te twisten met zijns Makers wil?
Verhoed, o Heer, dat in deez' smarten,
Ooit *eene* der gewonde harten

Uw heil'gen, wijzen raad bedill'!

Gij hebt gegeven, Gij genomen,
Gij, van wien alle gaven komen,
Gij deedt het, daarom is het goed.
Gij geeft ons vreugde en droefheid beiden,
Om ons daardoor tot U te leiden,
Dus maakt Uw hand ook 't bitter zoet.

Gij had hem vroeg reeds leeren streven
Naar hooger goed, dan 't aardsche leven,
En vroeg hem toevertrouwd dien schat,
Die niet alleen zijn ziel verrijkte,
Maar ook door heel zijn leven prijkte,
Schoon wonend in een aarden vat.

Vroeg bleek in hem de zucht tot weten,
Vroeg, met de zonen der profeten,
Dronk hij den schat der kennis in.
Zijn held're geest en vlug vermogen
Beloonden 's onderwijzers pogen,
En brachten aan hem zelf gewin.

Door wilskracht, sterker dan zijn krachten,
Door ijvervuur, in 't plicht betrachten
Steeds voortgestuwd, streefde hij vooruit.
Beminlijk steeds in woord en wandel,
Rechtschapen in gedrag en wandel,
Viel ieders vriendschap hem ten buit.

Doch sterker zucht, dan om te leeren,
Had hij om in het rijk des Heeren
Te woekeren met zijn talent;

En schooner dan natuurgehalte,
Werd in zijn geest de godsgestalte
Van Jezus, zijnen Heer, bekend.

Zijn makkers, buiten 't rijk des Heeren,
Zocht hij naar Jezus toe te keeren
Door menig overredend woord.
Zijn woorden waren liefdewenken,
Die uit het hart eens broeders klinken,
En altijd worden aangehoord.

Zich diep bewust zijn onvermogen,
Was hij gering in eigen oogen,
Doch niet in 't oog van Christus' Kerk;
Want voor nog 't einde was gekomen
Der studie-tijd, had hij vernomen
Twee stemmen roepend om zijn werk.

Doch liefde deed hem 't hart ontbranden
Om heen te gaan naar verre landen,
Te planten daar de Kruisbanier;
Opdat ook ginds op Indie's kusten,
Of China's pleinen vree mocht rusten,
Voor afgodsdienst en krijgsgetier.

Maar Hij, die zegt: "Ga heen!" tot dezen,
Tot andren: "Komt!" heeft hem gewezen
Een arbeidsveld in 't vaderland.
Daar moest hij werken, lijden, strijden:
Daar zielen van 't verderf bevrijden:
Daar rijpen voor een Beter Land.

Zijn werk, met ijver aangevangen,
Met lust verricht, en sterk verlangen
Om vrucht te dragen voor den Heer,
Was niet vergeefsch; zijn Meester boven,
Die nooit beschaamt hen, die gelooven,
Zag zeeg'nend op zijn arbeid neer.

Rijk was de oogst, dien hij verwachtte,
 En schoon 't verschiet; de toekomst lachte
 Met vriendelijken blik hem aan.
 Maar God, wiens doen wij niet doorgronden,
 Heeft hem iets anders toegezonden;
 Deed hem den weg des lijdens gaan.

Het viel hem zwaar dien last te dragen;
 Zwaar, in het beste zijner dagen
 Te rusten van zijn lievelingstaak;
 Doch, mocht ook 't lijden hevig drukken,
 Hij hoopte straks de vrucht te plukken,
 Geheiligd voor des Heeren zaak.

Hij rustte in God. Schoon krachten weken,
 't Geloof in Hem was niet bezweken;
 De roede baarde geen verdriet.
 "Ik weet," zoo schreef hij onder 't lijden,
 (Nooit zal dat woord mij weêr ontglijden),
 "Ik weet, de Heer vergist zich niet."

Vergissen? Neen! de godsgedachte
 Blijft eeuwig vast, wat ook de klachte
 Van 't schepsel, dat haar niet verstaat.
 Hij geeft in liefde, en wijsheid tevens,
 Hij geeft en neemt de schat des levens;
 Hij heeft ons lief, ook als Hij slaat.

Hij wilde ons voor een tijd verblijden
 Door deze gave, die door lijden
 Zoo vroeg geheiligd, vroeg gerijpt,
 Vroeg van het lijden werd ontheven,
 Vroeg werd verplant naar hooger dreven,
 En vroeg dus 't levensplan begrijpt.

Thans is de hemelstad zijn woning,
 Geredde zielen nu zijn kroning;
 Hij smaakt alreeds zijn arbeidsloon.

Zijn lichaamszwakheid is verdwenen,
Met hemelzonnegloed omschenen
Staat hij thans juichend voor den Troon.

Neen, Heer! 'k wil niet uw doen bedillen,
Ik zal mijn droeve klachten stillen,
Terwijl ik wandel hier beneên.

Geef slechts gena om 't leed te dragen,
Om ijvrig naar de kroon te jagen.
Uw wil geschiede, Uw wil alleen.

Mijn dagen snellen vast daarhenen;
Straks zijn de schaduwen verdwenen,

En 't licht verdriift de duisternis.
De dageraad rijst aan de kimmen,
De zon des heils gaat opwaarts klimmen,
Als 't raadsplan Gods voltrokken is.

Dan zal God zelf Zijn raad ontvouwen;
Dan zullen wij 't geheim aanschouwen,

Der wegen, waarop Hij nu leidt,
En met hen, die ons hier ontvielen,
Voor al de droefheid onzer zielen
Hem loven tot in eeuwigheid.

H. VAN DER PLOEG.

School of Theology
at Claremont

**THEOLOGY LIBRARY
CLAREMONT, CALIF.**

A10213

BX Wabeke, Cornelius, 1854-1879.
9527 Proeve van leerredenen, van wijlen Cornelius
W3 Wabeke. Uitg. onder redactie van Henry E.
P7 Dosker. Grand Rapids, Doornink, 1880.
x, 141p. port. 22cm.

1. Reformed Church in America--Sermons.
I. Dosker, Henry Elias, 1855-1926, ed. II.
Title.

CCSC/mmb

A10213

A10213

